

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Diplomová práce

Postup při uplatňování Nařízení Rady (ES)

č. 485/2008 v ČR

Autor diplomové práce: Bc. Jiří TOMEČ

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jiří Tomec

obor Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Cheb

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Postup při uplatňování nařízení rady (ES) č. 485/2008 v ČR**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Přehled platné právní úpravy
4. Uplatňování Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v podmínkách konkrétního subjektu
5. Poznatky a jejich vyhodnocení
6. Závěr
7. Seznam použitých zdrojů
8. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Doporučené zdroje:

Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 ze dne 26. května 2008 o kontrole opatření tvořících součást systému financování Evropského zemědělského záručního fondu, prováděné členskými státy (kodifikované znění).

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

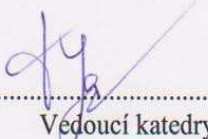
Louša, František. Zákon o účetnictví v praxi. 3. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. 128 s. ISBN 80-247-1578-3.

Pomahač, Richard. Průvodce veřejnou správou. Praha: ISV, 1999, 246 s. ISBN 80-85866-42-0.

Další literatura a odborné články po konzultaci s vedoucí Diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Ivana Hájková**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 3. 2. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci "Postup při uplatňování Nařízení Rady (ES) č. 485/12008 v ČR" vypracoval samostatně pod odborným dohledem a vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů v závěru diplomové práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze, 25.03. 2011

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval paní Mgr. Ivaně Hájkové za její cenné připomínky a odborné rady, které mi poskytovala při zpracování této diplomové práce. Zároveň děkuji svým bývalým kolegům, zaměstnancům Ministerstva zemědělství České republiky – oddělení Zvláštní orgán za poskytnuté informace, rady a zkušenosti z výkonu veřejnosprávních kontrol na místě, které byly použity v této diplomové práci. V neposlední řadě děkuji své rodině, za její neustálou podporu.

Postup při uplatňování Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v ČR

**The procedure in invoking of the Regulation (EC) No. 485/2008 in the
Czech Republic**

Shrnutí

- ❖ Cílem diplomové práce je rozbor platné právní úpravy, která umožňuje výkon veřejnosprávních kontrol dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v ČR.
- ❖ Teoretická část práce se zabývá výkonem kontrol dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v ČR, kdy je popsána příprava na kontrolu, průběh kontroly a závěrečné fáze kontroly.
- ❖ Praktická část diplomové práce obsahuje konkrétní postup dle platné právní úpravy při výkonu kontroly dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v ČR přímo v místě kontrolované osoby.
- ❖ Diplomová práce se také zabývá funkcí a činností oddělení Zvláštní orgán Ministerstva zemědělství České republiky, které je výkonem veřejnosprávních kontrol na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v České republice pověřeno.
- ❖ Jako příklad finanční náročnosti jednotlivých kontrol jsem vyčíslil finanční prostředky vynaložené na výkon jedné kontroly.
- ❖ S ohledem na platnou právní úpravu je v diplomové práci uveden přehled práv a povinností kontrolovaných osob a přehled práv a povinností kontrolních pracovníků.
- ❖ V závěru diplomové práce jsou pro lepší představu o výkonu kontrol uvedeny údaje o počtu vykonaných kontrol za kontrolovaná období 2005-2010.
- ❖ Diplomová práce se taktéž zabývá výzkumným šetřením dané problematiky výkonu kontrol dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v ČR.

Summary

- ❖ The aim of the thesis is to analyse and describe legal enactment, which enables public service inspections according to Council Regulation No. 485/2008 in the Czech Republic.
- ❖ Theoretical part of the thesis is concerned with Council Regulation No. 485/2008 in the Czech Republic. There is described preparation to inspection, its process and final stage.
- ❖ Practical part involves concrete process of inspection by valid legal enactment straight in the place of controlled person.

- ❖ This thesis is also intended on function and activities of the Special Authority Unit in Ministry of Agriculture, which is in charge of inspections according to the Council Regulation No. 485/2008.
- ❖ I enumerated one control financial resources as an example of inspection's financial demands.
- ❖ In relation to valid legal enactment there are described discretions and duties of controlled subjects and discretions and duties of controlling workers.
- ❖ For better understanding there are shown informations on number of controls made in years 2005-2010 at the close of the thesis.
- ❖ The thesis also deals with research on problems of inspections according to Council Regulation No. 485/2008 in the Czech Republic.

Klíčová slova

Key words

Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989

Council Regulation (EEC)
No. 4045/1989

Ministerstvo zemědělství České republiky

Ministry of Agriculture of the Czech
Republic

oddělení Zvláštní orgán

Special Body Unit

Odbor auditu a supervize

Audit and Supervision Department

Evropský zemědělský orientační a záruční
fond

European Agricultural Guidance and
Guarantee Fund

Evropský zemědělský záruční fond

European Agricultural Guarantee Fund

ředitel odboru

division head

vedoucí kontrolního oddělení

head of controlling department

kontrolor

controller

kontrola

control

kontrolní skupina

control group

Evropská komise

European Commission

Obsah

1. Úvod	6
2. Cíl práce a metodika.....	8
2.1 Cíl práce	8
2.2 Metodika práce.....	9
3. Přehled platné právní úpravy	11
3.1 Právní úprava Evropského společenství.....	11
3.1.1 Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 ze dne 21. prosince 1991 o kontrole opatření tvořící součást systému financování záruční sekci Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy, a o zrušení směrnice 77/435/EHS.....	12
3.1.2 Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 ze dne 26. května 2008 o kontrole opatření tvořících součást systému financování Evropského zemědělského záručního fondu, prováděné členskými státy	14
3.2 Právní úprava České republiky	16
3.2.1 Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole).....	16
3.2.2 Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole (dále jen zákon o státní kontrole) .	17
3.2.3 Zákon č. 337/1991 Sb., o správě daní a poplatků.....	18
3.2.4 Vyhláška Ministerstva financí č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole).....	19
4. Uplatňování Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v podmínkách konkrétního subjektu.....	21
Pojem kontrola.....	21
4.1 Teoretická příprava na výkon veřejnosprávní kontroly na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v prostředí České republiky	27
4.1.1 Příprava na vstup do Evropské unie	27
4.1.2 Typy kontrol, užívaných v systému finanční kontroly v České republice.....	28
4.1.3 Co je veřejnosprávní kontrola a její cíle	30

4.1.4	Dělení (fáze) veřejnosprávní kontroly	31
4.1.5	Postup při přípravě veřejnosprávní kontroly na místě	32
4.1.6	Plánování veřejnosprávní kontroly zahrnuje	34
4.1.7	Náležitosti zahájení veřejnosprávní kontroly na místě	36
4.1.8	Povinnosti a práva pracovníků vykonávajících kontrolu na místě	37
4.1.9	Kontrolované osoby mají následující povinnosti a práva.....	39
4.2	Průběh veřejnosprávní kontroly dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v praxi.....	41
4.2.1	Oddělení Zvláštní orgán Ministerstva zemědělství České republiky jako orgán odpovědný za výkon veřejnosprávních kontrol na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008	43
4.2.2	Celní správa	45
4.3	Samotný průběh výkonu kontroly na místě	48
4.3.1	Postup při přípravě kontroly	49
4.3.2	Postup při provádění kontroly na místě	52
4.3.3	Příchod do sídla kontrolované osoby.....	53
4.4	Průběh samotné kontroly dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v podmínkách konkrétního subjektu.....	56
4.5	Ekonomická stránka kontroly na místě	63
5.	Poznatky a jejich vyhodnocení	67
5.1	Počet vykonaných kontrol.....	67
5.2	Výzkumné šetření.....	69
6.	Závěr	72
7.	Seznam použitých zdrojů	76
8.	Přílohy	78
	Příloha číslo 1:	79
	Příloha číslo 2:	93
	Příloha číslo 3:	121

1. Úvod

Od té doby, co Česká republika vstoupila do Evropské unie, tj. dne 1. května 2004, musela přijmout závazky, které jí z členství v tomto společenství Evropských států vyplývaly. Jeden z těchto závazků se týkal i zemědělské politiky a dotačních prostředků poskytovaných v rámci Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (v současné době již jen Evropský zemědělský záruční fond - European Agricultural Guarantee Fund) s cílem pomoci společnému zemědělskému trhu v rámci Evropské unie.

Je jasné, že pokud někdo někam pošle nějaké finanční prostředky, bude trvat na tom, aby tyto prostředky byly použity na účel, na který byly poskytnuty a ne na žádný jiný. Z toho vyplývá, že jedním ze závazků České republiky vůči Evropské unii bylo i to, že finanční prostředky, které budou plynout do České republiky z výše uvedeného fondu, budou muset být také kontrolovány. A právě tato kontrola, respektive její pravidla a metodika, vychází z Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989, které však už v současné době bylo novelizováno v podobě Nařízení Rady (ES) č. 485/2008, a dle kterého je výkon veřejnosprávních kontrol na místě vykonáván.

Aby mohl být výkon kontrol dle výše uvedeného Nařízení Rady v České republice vůbec vykonáván, bylo nutné postupovat dle legislativy, která představovala platný soubor právních předpisů, zabývající se výkonem kontroly z pohledu státu. V České republice tyto typy kontrol vycházejí především ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů a jeho pozdějších novel a dále ze zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Česká republika začala tedy výkon kontrol nejdříve dle Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 a následně dle Nařízení rady (ES) č. 485/2008 a s ohledem na právní legislativu samotné České republiky vykonávat. V rámci organizační struktury Ministerstva zemědělství České republiky se vytvořilo oddělení Zvláštní orgán, které bylo zařazeno pod Odbor auditu a supervize. Oddělení Zvláštní orgán bylo výkonem kontrol, dle výše uvedených Nařízení Rady, pověřeno. Byly sestaveny interní předpisy, jak bude výkon kontrol probíhat, podle jaké legislativy, kdo oddělení Zvláštní orgán povede, kolik bude mít členů apod. Dále byly sestaveny různé metodické příručky, které měly za cíl pomoci kontrolním pracovníkům v jejich počátcích výkonu

kontrol na místě. Jako vzor byl vzat tzv. Holandský model výkonu kontrol na místě, kdy bylo uskutečněno i několik zahraničních služebních cest právě do Holandska, aby kontroloři z České republiky vůbec viděli, jak takové kontroly probíhají, jak se připravují, jak se provádějí a jak se následně vyhodnocují. Dále bylo nutné celý kontrolní tým vybavit příslušnými kancelářskými potřebami, jako jsou notebooky, přenosné tiskárny, administrativní potřeby, dále bylo nutno vyčlenit několik služebních automobilů, neboť se jedná o kontroly v místě sídla kontrolované osoby, tedy o kontroly po celé České republice. Kontroloři museli být dále odborně proškolení, a to zejména v ekonomické oblasti, odvětví účetní evidence, dále v příslušných legislativních procesech, které se výkonem veřejnosprávních kontrol na místě zabývaly, a také musela být zavedena spolupráce mezi generálním ředitelstvím cel a Státním zemědělským intervenčním fondem. V rámci této spolupráce probíhala i různá společná školení, která měla za cíl zefektivnit výkon kontroly na místě a navázat kladnou spolupráci právě s Generálním ředitelstvím cel, které má přístupy k seznamu vývozu a dovozu zboží, a dále se Státním zemědělským intervenčním fondem, který jakožto platební agentura, vyplácí předemtné dotační prostředky a vykonává předběžné kontroly v rámci tohoto poskytování dotací. Oddělení Zvláštní orgán, na rozdíl od Státního zemědělského intervenčního fondu vykonává kontroly následně, vždy s jednoročním zpožděním a nevykonává kontroly všech subjektů, které dotační prostředky obdržely, ale pouze omezeného vybraného vzorku. Právě proto musí být tato následná kontrola důkladná. S ohledem na veškerá školení, semináře, vybavení kontrolních pracovníků a další náklady spojené se založením oddělení Zvláštní orgán, se náklady pomalu, ale jistě navyšovaly, ale zároveň i s tímto navyšováním nákladů se začínal navyšovat i počet vykonaných kontrol a kvalita provedení těchto kontrol.

Jelikož je výkon veřejnosprávních kontrol na místě velice časově, znalostně a odborně náročný a neustále se mění jednotlivé podmínky pro poskytování dotačních prostředků, je třeba této problematice výkonu kontrol dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v České republice věnovat náležitou pozornost.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je sestavit legislativní přehled nařízení a zákonů, které slouží v České republice jako základ výkonu veřejnosprávních kontrol na místě v oblasti poskytování dotací z Evropského zemědělského záručního fondu. Tento výkon veřejnosprávních kontrol na místě vychází z Nařízení Rady (ES) č. 485/2008, a dále se opírá o legislativu zakotvenou v právním řádu České republiky. Tento sestavený legislativní přehled bude dále navazovat na popis teoretického výkonu veřejnosprávní kontroly na místě, který bude následně doplněn o praktický průběh výkonu výše uvedeného typu kontroly. Praktický průběh veřejnosprávní kontroly na místě bude zachycen na konkrétním příkladu z praxe výkonu těchto kontrol, kdy jména osob kontrolní skupiny, kontrolovaného subjektu a jeho zástupců, včetně adresy, budou smyšlená s cílem zachovat slib mlčenlivosti autora této diplomové práce.

Samotný popis, jak teoretického výkonu kontroly na místě, tak praktické ukázky průběhu této kontroly bude mít za cíl osvětlit kontrolní činnost, jež České republice ukládá provádět Nařízení Rady (ES) č. 485/2008, kdy Česká republika, jako členská země Evropské unie se zavázala plnit toto nařízení. Také se zde budu krátce zabývat pojmem KONTROLA, neboť tento pojem se bude touto diplomovou prací linout jako červená nit a bude se zde stále opakovat. Proto je nutné věnovat pojmu kontrola krátkou podkapitolu, která se bude zabývat významem tohoto slova.

Těžiště této diplomové práce bude spočívat zejména v kapitole číslo 4 Uplatňování Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v podmínkách konkrétního subjektu, kde bude popsána samotná metodika výkonu veřejnosprávní kontroly na místě tak, jak probíhá v praxi v prostředí České republiky. V této kapitole bude teoretická část výkonu kontroly na místě koncipována tak, aby umožnila rychlý přehled a orientaci v dané problematice, kdy pak dále na tuto teoretickou část bude navazovat část praktická, ve které bude názorně popsán konkrétní výkon kontroly na místě z pohledu vedoucího kontrolní skupiny, jenž

bude zaměřený na samotný průběh výkonu kontroly dle přesně stanovených postupů vycházejících z příslušného nařízení Rady Evropského společenství a z právní úpravy České republiky, na základě které je výkon kontroly na místě prováděn. Další součástí této kapitoly bude vyhodnocení ekonomické stránky, tj. finanční nákladnost průběhu této kontroly na místě, která bude uvedena jako praktický příklad. Dále bude těžiště této diplomové práce spočívat také v kapitole číslo 5 Poznatky a jejich vyhodnocení, kde bude rozebrán celkový počet vykonaných kontrol tohoto typu v České republice, kdy tento bude doplněn o podkapitulu č. 5.2 Výzkumné šetření. V podkapitole č. 5.2 Výzkumné šetření bude daná problematika rozebrána dle výsledků z jednotlivých konzultací zástupců kontrolního orgánu, kteří se zabývají samotným výkonem kontroly na místě.

2.2 Metodika práce

Tato práce bude mít logickou strukturu, která bude rozčleněna do teoretické části a do části praktické. Diplomová práce je členěna do logicky na sebe navazujících kapitol a podkapitol. Textová část diplomové práce bude vypracována v PC programu Microsoft Word. Dále v této práci budou použity tabulky a grafy, jejichž data, která v nich budou uvedena, budou zpracována v PC programu Microsoft Excel. V této práci budou použity zejména následující metody:

- 1) Výklad jednotlivých právních předpisů, které se týkají Nařízení Rady (ES) č. 485/2008, a také právních předpisů, které provádějí stanovené úkoly v nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v prostředí České republiky. Tento výklad právních předpisů bude rozčleněn do dvou částí, a to do části první, která zmapuje vývoj Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 a bude se zabývat logickým a systematickým výkladem této úpravy a následně do části druhé, která se bude zabývat logickým a systematickým právním výkladem předmětných zákonů v České republice.
- 2) Legislativní prostředky budou podrobeny analýze, která bude mít za cíl poukázat na aplikování Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v prostředí České republiky.

- 3) Pomocí deskriptivní metody bude popsán výkon veřejnosprávní kontroly na místě v podmínkách konkrétního subjektu, kdy na tomto příkladě bude aplikováno teoretické vysvětlení průběhu kontroly na místě.
- 4) Dále bude použita metoda komparace, která bude mít za cíl srovnat jednotlivé Nařízení Rady v závislosti na jejich časový vývoj.

Diplomová práce vychází z legislativy účinné k 31. 12. 2010.

3. Přehled platné právní úpravy

Provádění kontrol dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 má základ zejména v povinnostech a pravidlech, které mají členské státy Evropského společenství uloženy. Dále se výkon těchto kontrol řídí platnými právními předpisy konkrétního členského státu – v našem případě České republiky.

3.1 Právní úprava Evropského společenství

Tato podkapitola se nebude zabírat komplexní právní úpravou Evropského společenství, nýbrž jen tou základní, která má vliv na výkon kontrol dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008.

„Evropské hospodářské společenství (EHS) bylo založeno šesti zakládajícími státy (Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko) podepsáním první ze dvou smluv v Římě roku 1957. V roce 1992 bylo přejmenováno Maastrichtskou smlouvou na Evropské společenství (ES). Toto společenství bylo dále přejmenováno na Evropská unie (EU) po jejím založení v roce 1993.“¹

„S ohledem na Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství, a zejména na článek 43 této smlouvy, s ohledem na návrh Komise a s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu vešlo v účinnost Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 ze dne 21. prosince 1991 o kontrole opatření tvořící součást systému financování záruční sekcí Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy, a o zrušení směrnice 77/435/EHS.“²

¹ POMAHAČ, Richard. *Průvodce veřejnou správou*. Praha: ISV, 1999, s. 158-162, ISBN 80-85866-42-0.

² Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 ze dne 21. prosince 1991 o kontrole opatření tvořících součást systému financování záruční sekcí Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy, a o zrušení směrnice 77/435/EHS.

3.1.1 Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 ze dne 21. prosince 1991 o kontrole opatření tvořící součást systému financování záruční sekcí Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy, a o zrušení směrnice 77/435/EHS.

V tomto Nařízení rady jsou obsaženy veškeré pokyny, které jsou nutné pro výkon kontrol na místě. Na tyto pokyny následně navazují legislativy jednotlivých členských států, které mají za cíl dodržovat výše uvedené nařízení Rady. Předmětem tohoto Nařízení Rady byl výkon hloubkových kontrol finančních prostředků poskytnutých z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (dále jen EZOZF). „Tímto Nařízením nejsou nijak dotčeny vnitrostátní předpisy týkající se kontroly, které jsou širší než ustanovení tohoto nařízení.“³ V současné době bylo však výše uvedené Nařízení rady (EHS) č. 4045/1989 nahrazeno aktuální verzí, a to Nařízením Rady (ES) č. 485/2008. Následující údaje obsažené v této kapitole se budou zabývat původním Nařízením Rady (EHS) č. 4045/1989 a jeho vývojem až do doby novelizace a přijetí v platnost Nařízení Rady (ES) č. 485/2008.

Výše uvedené Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 obsahuje zejména následující body, které jsou základními stavebními kameny výkonu kontrol dle tohoto nařízení. Jedná se o:

- kontrolu obchodní dokumentace
- výběr subjektů ke kontrole
- stanovení minimálního počtu kontrol
- sdělování získaných informací Komisi a ostatním členským státům
- orgán vykonávající kontrolu podle tohoto Nařízení Rady

Kontrola obchodní dokumentace „je nezbytným opatřením sloužícím k zajištění toho, že operace financované Evropským zemědělským orientačním a záručním fondem, jsou skutečně a správně prováděny. Zabraňuje nesrovnalostem, slouží k vyšetření a k zpětnému získání ztrát, které nastaly v důsledku nesrovnalostí nebo nedbalosti.

³ Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 ze dne 21. prosince 1991 o kontrole opatření tvořících součást systému financování záruční sekcí Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy, a o zrušení směrnice 77/435/EHS.

Kontrola obchodní dokumentace podniků, které přijímají nebo provádějí platby, může být velmi účinným prostředkem dohledu nad operacemi tvořícími součást financování ze záruční sekce EZOZF. Tato kontrola doplňuje ostatní kontroly prováděné členskými státy.“⁴

Výběr subjektů ke kontrole probíhá tak, že „podniky, které mají být kontrolovány, musí být vybrány zejména s ohledem na povahu operací prováděných v jejich odpovědnosti a rozložení podniků přijímajících anebo provádějících platby podle jejich finančního významu v systému financování záručních sekcí EZOZF.“⁵

Stanovení minimálního počtu kontrol, kdy je nutné dát pozor na to, že „tento počet musí být stanoven způsobem, který vylučuje podstatné rozdíly mezi jednotlivými členskými státy v důsledku rozdílné skladby jejich výdajů v rámci záruční sekce EZOZF. Tento způsob lze stanovit na základě počtu podniků o určitém stupni významu v systému financování záruční sekcí EZOZF.“⁶

Sdělování získaných informací Komisi a ostatním členským státům je důležité protože, „vzhledem k tomu, že zatímco přijímání programů kontroly náleží na prvním místě členským státům, je nutné sdělovat tyto programy Komisi, aby mohla převzít koordinační dohlížecí úlohu a zajistit, že tyto programy jsou přijímány na základě vhodných kritérií. Tudíž lze soustředit kontroly na odvětví a podniky, u nichž je nebezpečí zpronevěr vysoké. S ohledem na mezinárodní skladbu obchodu se zemědělskými produkty a s výhledem na dotvoření vnitřního trhu je nezbytné organizovat spolupráci mezi členskými státy. Rovněž je nezbytné vytvořit na úrovni Společenství centralizovaný dokumentační systém, podchycující podniky přijímající anebo uskutečňující platby usazené ve třetích zemích.“⁷

⁴ Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 ze dne 21. prosince 1991 o kontrole opatření tvořících součást systému financování záruční sekcí Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy, a o zrušení směrnice 77/435/EHS.

⁵ Tamtéž.

⁶ Tamtéž.

⁷ Tamtéž..

„**Orgány vykonávající kontroly podle tohoto nařízení** musí být organizovány nezávisle na orgánech provádějících kontroly před vyplacením. Je tedy nezbytné, aby každý členský stát měl zvláštní orgán pověřený sledováním uplatňování tohoto nařízení a koordinací kontrol prováděných na jeho základě. Zástupci tohoto orgánu mohou provádět kontroly podniků na základě Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989.“⁸ Na oddělení, které se výkonem činnosti v České republice zabývá, bude poukázáno v kapitole číslo 4.2.1 Oddělení Zvláštní orgán Ministerstva zemědělství České republiky jako orgán odpovědný za výkon veřejnosprávních kontrol na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008.

„3.1.2 Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 ze dne 26. května 2008 o kontrole opatření tvořících součást systému financování Evropského zemědělského záručního fondu, prováděné členskými státy

Z důvodu několika změn uskutečněných v letech 1994 až 2002 (konkrétně se jednalo o Nařízení Rady (ES) č. 3094/94; 3235/94 a 2154/2002) v původním NR č. 4045/89 ze dne 21. prosince 1991 bylo rozhodnuto, že z důvodu srozumitelnosti a přehlednosti by mělo být NR č. 4045/89 kodifikováno. V článku 16 Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 je uvedeno, že NR č. 4045/89 se ruší.

Zejména došlo ke změně názvu Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EZOZF) na název Evropský zemědělský záruční fond (EZZF). V anglickém jazyce se tento název změnil z European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF) na European Agricultural Guarantee Fund (EAGF).

Změny jednotlivých údajů v našich dvou předmětných Nařízeních Rady jsou vypsané do následující srovnávací tabulky.“⁹

⁸ Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 ze dne 21. prosince 1991 o kontrole opatření tvořících součást systému financování záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy, a o zrušení směrnice 77/435/EHS.

⁹ TOMEC, Jiří. *Aplikace Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 v ČR*. Praha, 2009. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, Katedra Práva, 2009-05-27.

SROVNÁVACÍ TABULKA

Změny v Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989:

„Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989

Čl. 1 odst. 1
Čl. 1 odst. 2
Čl. 1 odst. 3
Čl. 1 odst. 4
Čl. 1 odst. 5
Čl. 2 odst. 1
Čl. 2 odst. 2 první pododstavec
Čl. 2 odst. 2 druhý pododstavec
Čl. 2 odst. 2 třetí pododstavec
Čl. 2 odst. 2 čtvrtý pododstavec
Čl. 2 odst. 2 pátý pododstavec
Čl. 2 odst. 3
Čl. 2 odst. 4
Čl. 2 odst. 5
Čl. 3 odst. 1 návětí
Čl. 3 odst. 1 první odrážka
Čl. 3 odst. 1 druhá odrážka
Čl. 3 odst. 1 třetí odrážka
Čl. 3 odst. 1 čtvrtá odrážka
Čl. 3 odst. 2
Čl. 3 odst. 3
Článek 4
Článek 5
Článek 6
Čl. 7 odst. 1 první pododstavec návětí
Čl. 7 odst. 1 první pododstavec první odrážka
Čl. 7 odst. 1 první pododstavec druhá odrážka
Čl. 7 odst. 1 druhý pododstavec
Čl. 7 odst. 1 třetí pododstavec
Čl. 7 odst. 2 až 5
Článek 8
Čl. 9 odst. 1
Čl. 9 odst. 2
Čl. 9 odst. 3
Čl. 9 odst. 4
Čl. 9 odst. 5
Čl. 10 odst. 1
Čl. 10 odst. 2 návětí
Čl. 10 odst. 2 první odrážka
Čl. 10 odst. 2 druhá odrážka
Čl. 10 odst. 3, 4 a 5
Čl. 11 odst. 1 první pododstavec návětí
Čl. 11 odst. 1 první pododst. první odrážka
Čl. 11 odst. 1 první pododst. druhá odrážka
Čl. 11 odst. 1 druhý pododstavec
Čl. 11 odst. 2 a 3
Čl. 11 odst. 4 návětí
Čl. 11 odst. 4 první odrážka
Čl. 11 odst. 4 druhá odrážka
Čl. 11 odst. 4 třetí odrážka
Čl. 11 odst. 5 a 6
Článek 18

„Nařízení Rady (ES) č. 485/2008

Čl. 1 odst. 1
Čl. 1 odst. 3 návětí a písm. a)
Čl. 1 odst. 3 písm. b)
Čl. 1 odst. 2
—
Čl. 2 odst. 1
Čl. 2 odst. 2
Čl. 2 odst. 3
—
Čl. 2 odst. 4
Čl. 2 odst. 5
Čl. 2 odst. 6
Čl. 2 odst. 7
Čl. 2 odst. 8
Čl. 3 odst. 1 návětí
Čl. 3 odst. 1 písm. a)
Čl. 3 odst. 1 písm. b)
Čl. 3 odst. 1 písm. c)
Čl. 3 odst. 1 písm. d)
Čl. 3 odst. 2
Čl. 3 odst. 3
Článek 4
Článek 5
Článek 6
Čl. 7 odst. 1 první pododstavec návětí
Čl. 7 odst. 1 první pododstavec písm. a)
Čl. 7 odst. 1 první pododstavec písm. b)
Čl. 7 odst. 1 druhý pododstavec
Čl. 7 odst. 1 třetí pododstavec
Čl. 7 odst. 2 až 5
Článek 8
Čl. 9 odst. 1 první pododstavec
Čl. 9 odst. 1 druhý pododstavec
Čl. 9 odst. 2
Čl. 9 odst. 3
—
Čl. 10 odst. 1
Čl. 10 odst. 2 návětí
Čl. 10 odst. 2 písm. a)
Čl. 10 odst. 2 písm. b)
Čl. 10 odst. 3, 4 a 5
Čl. 11 odst. 1 první pododstavec návětí
Čl. 11 odst. 1 první pododstavec písm. a)
Čl. 11 odst. 1 první pododstavec písm. b)
Čl. 11 odst. 1 druhý pododstavec
Čl. 11 odst. 2 a 3
Čl. 11 odst. 4 návětí
Čl. 11 odst. 4 písm. a)
Čl. 11 odst. 4 písm. b)
Čl. 11 odst. 4 písm. c)
Čl. 11 odst. 5 a 6
Článek 12

Článek 19
Článek 20
Článek 21
Článek 22
—
Článek 23¹⁰

Článek 13
Článek 14
Článek 15
—
Článek 16
Článek 17¹¹

„3.2 Právní úprava České republiky

V České republice se řídí legislativní rámec pro výkon veřejnosprávní kontroly na místě hlavně dle § 13 zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole), a také dle dalších zákonů, které jsou uvedeny v následujících podkapitolách.

3.2.1 Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole)

Ze zákona o finanční kontrole vychází prakticky celý hlavní legislativní postup při vykonávání veřejnosprávní kontroly na místě. Zákon o finanční kontrole vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy a žadateli (následně příjemci) veřejné finanční podpory. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona.

Ustanovení tohoto zákona se nevztahují na kontrolu vykonávanou Nejvyšším kontrolním úřadem.

Dle tohoto zákona je veřejnosprávní kontrola na místě zahájena předložením písemného pověření kontrolního orgánu kontrolované osobě – tedy subjektu, u kterého je kontrola na místě vykonávána. Kontrola vykonávaná na místě je ukončena buď marným uplynutím lhůty pro podání námitek nebo odvolání podle zvláštního právního předpisu

¹⁰ Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 ze dne 21. prosince 1991 o kontrole opatření tvořících součást systému financování záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy, a o zrušení směrnice 77/435/EHS.

¹¹ Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 ze dne 26. května 2008 o kontrole opatření tvořících součást systému financování Evropského zemědělského záručního fondu, prováděné členskými státy.

nebo dnem doručení rozhodnutí kontrolního orgánu, proti kterému se nelze dále odvolat podle zvláštního právního předpisu.

Důležitou součástí zákona o finanční kontrole je i možnost udělování pokut za maření veřejnosprávní kontroly vykonávané na místě. O této možnosti udělování pokut pojednává § 17 zákona o finanční kontrole. Jedná se však o krajní případy, kdy kontrolovaná osoba neplní základní zákonné povinnosti (uložené dle ustanovení § 14 zákona č. 552/1991 Sb. o státní kontrole – např. znemožnění přístupu do objektu, nepředložení dokladů, neposkytnutí informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech), a tím maří výkon finanční kontroly. Je možné uložit pořádkovou pokutu do výše 50 000 Kč (souhrn opakovaných pokut nesmí přesáhnout 200 000 Kč) fyzickým osobám, které způsobily, že kontrolovaná osoba nesplnila některou ze zákonem stanovených povinností. V případě, že ukládání pořádkových pokut fyzické osobě nevedlo k cíli, je třeba přistoupit k vymáhání splnění povinností u kontrolované osoby důraznějšími prostředky. Konkrétní výši pokuty pro maření finanční kontroly (maximální hranice je stanovena na 1 000 000 Kč) je nutno zdůvodnit závažností, dobou trvání a následky protiprávního jednání.¹²

„3.2.2 Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole (dále jen zákon o státní kontrole)

Tento zákon upravuje výkon státní kontroly v České republice.

Procesním předpisem pro výkon veřejnosprávní kontroly na místě je část třetí (ustanovení § 8 – 26) zákona o státní kontrole, pokud zákon o finanční kontrole nestanoví jinak. Zákon o finanční kontrole je v tomto případě *ius specialis* a zákon o státní kontrole *ius generalis*. Procesní pravidla uvedená v kontrolním řádu zákona o státní kontrole se proto použijí pouze subsidiárně. Podle tohoto kontrolního řádu postupují kontrolní orgány uvedené v § 2 tohoto zákona jen v těch případech, kdy zvláštní zákon nestanoví jiný postup.

¹² TOMEČ, Jiří. *Aplikace Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 v ČR*. Praha, 2009. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, Katedra práva, 2009-05-27.

Srovnání zákona o finanční kontrole se zákonem o státní kontrole

Souběh zákonů o finanční kontrole a o státní kontrole je svým způsobem atypický, neboť upravuje postupy pro výkon veřejnosprávní kontroly na místě (§ 13 zákona o finanční kontrole) prostřednictvím obou norem, a je proto třeba brát trvale v potaz jak zákon o finanční kontrole, tak zákon o státní kontrole. Obě normy se navzájem prolínají, např. v otázkách ukládání pořádkových pokut, kdy navíc platí v obou zákonech zásada, že v řízení o uložení pořádkových pokut se postupuje podle správního řádu.

Zatímco zákon o finanční kontrole na správní řád pouze odkazuje v § 21 odst. 1), pro řízení podle zákona o státní kontrole platí správní řád v celém rozsahu s výjimkou § 18.¹³

3.2.3 Zákon č. 337/1991 Sb., o správě daní a poplatků

Odkaz na tento zákon je uveden v § 21 zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole (Společná ustanovení k pokutám) jako norma, podle které se postupuje při placení a vymáhání pokut. V § 21 zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole je přímo uvedeno, že „pokuty uložené podle zvláštního právního předpisu (pozn. autora: zde tento zákon odkazuje na § 19 zákona č. 552/1991 Sb.) a podle § 17 a 20 zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole vybírají a vymáhají orgány, které je uložily. V řízení o uložení těchto pokut se postupuje podle správního řádu (pozn. autora: zde je odkazováno na zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů) a při jejich placení a vymáhání se postupuje podle zvláštního právního předpisu (pozn. autora: zde je právě odkaz na zákon č. 337/1991 Sb., o správě daní a poplatků).“¹⁴

¹³ TOMEC, Jiří. *Aplikace Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 v ČR*. Praha, 2009. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, Katedra práva, 2009-05-27.

¹⁴ § 21 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole).

3.2.4 Vyhláška Ministerstva financí č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole)

Tato prováděcí vyhláška upravuje zejména přípravu a plánování veřejnosprávních kontrol obecně v § 7 a v § 9, kontrolní postupy následné kontroly pak upravují § 24 - § 26 (jsou to tzv. revizní postupy). § 7 a § 9 této vyhlášky si dovolím ocitovat níže pro lepší orientaci a představu toho, na co se tato prováděcí vyhláška vztahuje.

a) § 7 prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb. obsahuje následující informace:

„Při plánování, přípravě, uskutečňování a následném prověřování uskutečněných operací a při prověřování přiměřenosti a účinnosti zavedeného systému finanční kontroly se podle zvolených kontrolních metod uspořádají úkony ke shromažďování, třídění, vyhodnocení a dokumentaci informací do kontrolních postupů.

Zaměstnanci pověřeni k výkonu finanční kontroly získávají a shromažďují doklady, které jsou zdrojem informací, a to:

- a. vlastní činností,
- b. z dokumentace orgánu veřejné správy, právnické nebo fyzické osoby, jejichž činnost je prověřována,
- c. z jiných zdrojů, například od osoby, která je povinna spolupůsobit při výkonu veřejnosprávní kontroly, anebo prostřednictvím přizvané osoby (§ 16 zákona).“¹⁵

b) § 9 prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb. obsahuje následující informace:

„Při plánování, přípravě a uskutečňování operací se kontrolními postupy veřejnosprávní kontroly a řídicí kontroly zajistí

- a. soustavné, koordinované a včasné zjišťování provozních, finančních, právních a jiných rizik,

¹⁵ § 7 Vyhlášky Ministerstva financí č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole).

- b. vyhodnocování zjištění o těchto rizicích, že může nastat určitá událost, jednání nebo stav, který ohrozí nebo znemožní plnění stanovených úkolů vyplývajících ze schválených záměrů a cílů orgánu veřejné správy s následnými nežádoucími dopady, které spočívají například v
 - 1. ohrožení nebo újmě na majetku a právech státu či územního samosprávného celku,
 - 2. narušení bezpečnosti informací,
 - 3. nevhodném využívání zdrojů, ve výkonu neefektivních nebo neúčelných činností, v nesplnění nebo v prodlení plnění stanovených úkolů, anebo v nedodržení jejich požadované kvality,
 - 4. poškození pověsti orgánu veřejné správy.
- c. podklady pro vypracování doporučení k přijetí odpovídajících opatření na vyloučení nebo zmírnění zjištěných rizik.

Auditními postupy se zajistí:

- a. nezávislé a objektivní prověřování, zda jsou
 - 1. provozní, finanční, právní a jiná rizika vztahující se k činnosti orgánu veřejné správy zjišťována a vyhodnocována,
 - 2. přijímána a dodržována odpovídající opatření k jejich vyloučení nebo zmírnění,
- b. informování vedoucího orgánu veřejné správy o výsledcích tohoto prověřování.¹⁶

¹⁶ § 7 Vyhlášky Ministerstva financí č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole).

4. Uplatňování Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v podmínkách konkrétního subjektu

Před samotnou problematikou uplatňování Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v podmínkách konkrétního subjektu je nutné zabývat se samotným pojmem KONTROLA, který se v následujícím textu bude nesčetněkrát opakovat a bude omílán stále dokola. Je třeba na tento pojem upozornit a věnovat mu krátké intermezzo, které se bude zabývat částečnou historií pojmu kontrola a několika vlastními pohledy na něj.

Pojem kontrola

Pojem kontrola je víceznačný a charakteristický tím, že je používán jak ve velmi širokém, tak ve velmi úzkém smyslu. Tento pojem patří zcela logicky jak k veřejné správě, tak ke správnímu právu.

„Kontrola je cizí slovo a jako takové má jiný kontinentální a jiný angloamerický význam. Ve staré dobré kontinentální Evropě je jak *contrôle*, tak *Kontrolle* vlastně rolí proti rolí, tedy dvojitým svitkem papíru, dvojitým seznamem položek, které by se měly navzájem shodovat. Kontrola je tedy porovnání role kontrolované s rolí kontrolní. Naproti tomu v angloamerickém užití je kontrola v první řadě ovládním. Kdo kontroluje, ten řídí a popřípadě rovněž rozkazuje.“¹⁷ Ve studii *Průvodce veřejnou správou* uvádí autor Richard Pomahač pro lepší orientaci v termínech dotýkajících se přímo pojmu kontrola „tabulku typu dvakrát dva, v jejíž levé polovině jsou obsaženy ekvivalenty kontinentálního pojetí kontroly a v pravé polovině odpovídající výrazy angloamerického pojetí. V horní polovině pak nalézáme příslušné základní správně-vední pojmy, zatímco v dolní polovině to budou pojmy právní administrativistiky.

¹⁷ POMAHAČ, Richard. *Průvodce veřejnou správou*. Praha: ISV, 1999, s. 64, ISBN 80-85866-42-0.

Tabulka by měla vypadat takto:

kontrola v užším slova smyslu	správní dozor
přezkoumávání správní činnosti	právní kontrola

Zdroj: POMAHAČ, R., Průvodce veřejnou správou, s. 64.

Kontrola v užším slova smyslu je pojmem vyhrazovaným pro specializovanou správní činnost, tedy pro kontrolu vykonávanou správními odborníky – kontrolory, kteří jsou obeznámeni s ideálními cíli, prostředky a pravidly, tedy se vzorem, jímž je možné reálné chování změřit. Správní dozor je naproti tomu obecnou formou správní činnosti, v níž porovnávání a vyhodnocování přechází v ovlivňování spravovaných subjektů, aby se chovaly požadovaným způsobem.¹⁸

Správní právo se snaží vytvářet nástroje, které slouží k prověřování pokud možno co nejširšího okruhu správních činností. „Souhrn kontrolních mechanismů tohoto druhu bývá někdy označován jako juridizace správy, přičemž je s nostalgií vzpomínáno časů, kdy téměř každý druhý samostatný správní úředník musel mít právnické vzdělání, aby dokázal srovnat, zda to, co se děje ve správě, je v souladu s právní preskripcí.“¹⁹ Pak zde máme další pojem z výše uvedené tabulky, a tím je právní kontrola. Právní kontrola je spíš chápána v duchu angloamerického jako vysvětlení toho, že kontroverzní správní věci podléhají vládě práva, namísto toho, aby byly řešeny většinou politickým procesem. Vládu práva chápeme v tomto případě jako vládu soudců ve všech věcech, ve kterých se s pomocí práva rozhoduje.

Myslím si, že výše uvedené informace, týkající se pojmu KONTROLA, jsou dostačující a nezbyvá tedy, vrátit se k těžišti celé práce, a to k vlastnímu výkonu kontroly na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 u konkrétního kontrolovaného subjektu.

¹⁸ POMAHAČ, Richard. *Průvodce veřejnou správou*. Praha: ISV, 1999, s. 64, ISBN 80-85866-42-0.

¹⁹ Tamtéž.

Kapitola č. 4 se bude skládat ze dvou hlavních částí, a to z kapitoly č. 4.1 Teoretická příprava na výkon veřejnosprávní kontroly na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v prostředí České republiky a z kapitoly č. 4.2 Průběh veřejnosprávní kontroly dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v prostředí České republiky v praxi. Tato kapitola č. 4 bude stěžejní část diplomové práce, která bude mít za cíl poukázat na to, co samotnému výkonu veřejnosprávních kontrol na místě předchází, a dále pak samotnému výkonu těchto kontrol u konkrétního subjektu, tzn. u konkrétní kontrolované osoby. Na úvod této kapitoly je nutné uvést několik pojmů, které se v praxi, tedy při výkonu veřejnosprávních kontrol na místě, používají. Tento, řekněme jednoduše, *slovníček kontrolora*, který jsem sestavil, bude sloužit pro lepší orientaci v dané problematice a zkratky těchto pojmů budou používány dále v navazujícím textu.

Zkratky a pojmy používané při výkonu veřejnosprávních kontrol na místě:

EZZF	Evropský zemědělský záruční fond
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
MZe	Ministerstvo zemědělství
MF	Ministerstvo financí
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
CSF	Rámec podpory Společenství
SZP ES	Společná zemědělská politika Evropského společenství
CHJ	Centrální harmonizační jednotka (Organizační útvar MF)
ZSK	Zákon o státní kontrole
ZFK	Zákon o finanční kontrole
SK	skupina kontrolujících
VSK	vedoucí skupiny kontrolujících
ČSK	člen skupiny kontrolujících
ŘO	ředitel odboru ²⁰

²⁰ Pozn. autora: zde je míněn odbor Auditů a supervize, který je přímo nadřízen Oddělení zvláštní orgán, které má na starost přímý výkon veřejnosprávních kontrol na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008.

PA	platební agentura ²¹
PJ	platební jednotka
ROV	rizikově orientovaný výběr
CV	cílený výběr
NV	náhodný výběr
ZO	oddělení Zvláštní orgán ²²

Pro lepší představu o výše uvedených pojmech jsem si dovolil citovat následující informace o Státním zemědělském intervenčním fondu, které jsem našel na webových stránkách této organizace, které jsou velice přehledně zpracované. Je zde zachycena základní pracovní náplň tohoto intervenčního fondu a rozdělení kontrolovaných plateb, z nichž část se týká naší problematiky výkonu veřejnosprávních kontrol na místě.

„Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je akreditovanou platební agenturou - zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Dotace z Evropské unie jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2007 – 2013) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

V rámci společné zemědělské politiky se v EU uplatňují tři zásady - společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze zemí Evropské unie na úkor vnější konkurence a finanční solidarita - financování ze společného fondu, do něhož všichni přispívají.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje Program rozvoje venkova (PRV), který byl spuštěn v roce

²¹ Pozn. autora: Platební agenturou v oblasti zemědělské je v České republice míněn Státní zemědělský intervenční fond.

²² Pozn. autora: v prostředí České republiky se právě toto oddělení zabývá výkonem veřejnosprávních kontrol na místě.

2007. Stejně nezanedbatelnou finanční pomocí jsou pak rovněž tržní opatření Společného evropského trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání.

SZIF kontroluje následující platby:

a) z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF)

- v rámci společných organizací trhu
- v rámci intervenčních opatření
- poskytování vývozních subvencí ve vazbě na vývozní licence
- přímé platby (režim jednotné platby na plochu)

Dále provádí:

- administraci vývozních a dovozních licencí
- administraci záruk
- administraci systému produkčních kvót
- vybírání finančních dávek z výroby cukru
- administrace premiových práv (pro krávy bez tržní produkce mléka a bahnice)
- administrace národní značky kvalitních potravin KLASA

b) z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD)

- **OSA I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví**
- 1.1. Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací
- 1.2. Opatření přechodná pro Českou republiku a ostatní nové členské státy EU
- 1.3. Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu
- **OSA II – Zlepšování životního prostředí a krajiny**
- 2.1. Opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy
- 2.2. Opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy

- **OSA III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova**
- 3.1. Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova
- 3.2. Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech
- 3.3. Opatření týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů, působících v oblastech, na něž se vztahuje OSA III

- **OSA IV – Leader**
- 4.1. Implementace místní rozvojové strategie
- 4.2. Realizace projektů spolupráce

- **Technická pomoc**
- Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu
- Zřízení a provoz celostátní sítě pro venkov

c) z Evropského rybářského fondu (EFF)

- Podpora rybářství

Státní zemědělský intervenční fond je právnickou osobou se sídlem v Praze a jeho činnost se řídí zákonem o Státním zemědělském intervenčním fondu č. 256/2000 Sb., ve znění zákona č. 128/2003 Sb. a ve znění zákona č. 85/2004 Sb. a prováděcími právními předpisy ve formě nařízení vlády.²³

Naší problematiky, tj. uplatňování Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v České republice, ze kterého vychází výkon veřejnosprávních kontrol na místě, se týká výše uvedený bod a), u kterého dochází ke kontrolám plateb poskytnutých z Evropského zemědělského záručního fondu. A právě výkonem těchto kontrol ve stádiu provedení tzv. následné kontroly²⁴ se v České republice zabývá oddělení Zvláštní orgán.

²³ Co je SZIF, Obecné informace. Dostupné on-line na <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/o-nas/co-je-szif> [cit. 2010-11-15].

²⁴ Pozn. autora: viz kapitola č. 4.1.4 Dělení (fáze) veřejnosprávní kontroly.

4.1 Teoretická příprava na výkon veřejnosprávní kontroly na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v prostředí České republiky

4.1.1 Příprava na vstup do Evropské unie

V době, kdy se Česká republika začala připravovat na vstup do Evropské unie, vyvstala nutnost přijmout zákon o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů č. 320/2001 Sb., který nabył účinnosti dne 01. 01. 2002. Tento zákon vytvořil právní rámec pro kontrolu veřejných financí. A právě legislativa kontrolních mechanismů ve veřejné správě byla také nezávisle hodnocena skupinou expertů ze zemí Evropské unie, kdy tito se shodli na tom, že tento právní rámec je dostačující. Snaha o vytvoření přiměřeného systému finanční kontroly, byla cílem přijetí zákona o finanční kontrole a o změně některých zákonů č. 320/2001 Sb., ale také přijetí další sekundární legislativy, a to zejména prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb.

Na základě výše uvedeného docházíme tedy k závěru, že zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole si de fakto vyžádala Evropská unie. Od vstupu České republiky do Evropské unie, tj. tedy od 1. května 2004, jsme se museli připravit na to, že pokud si budeme nárokovat dotace ze strukturálních nebo jiných fondů pocházejících z Evropské unie, bude muset Česká republika, potažmo kontrolní orgány této republiky prokázat, že s těmito prostředky umí hospodařit, ale zároveň i prokázat to, že s nimi umí hospodařit účelně, efektivně a oprávněně. Zejména oprávněnost nakládání s poskytnutými finančními prostředky bude zájmem předmětu veřejnosprávních kontrol na místě.

„Pojem finanční kontrola je definován v ustanovení § 3 zákona o finanční kontrole. Finanční kontrola vykonávaná podle tohoto zákona je součástí systému finančního řízení.

Finanční kontrolu tvoří:

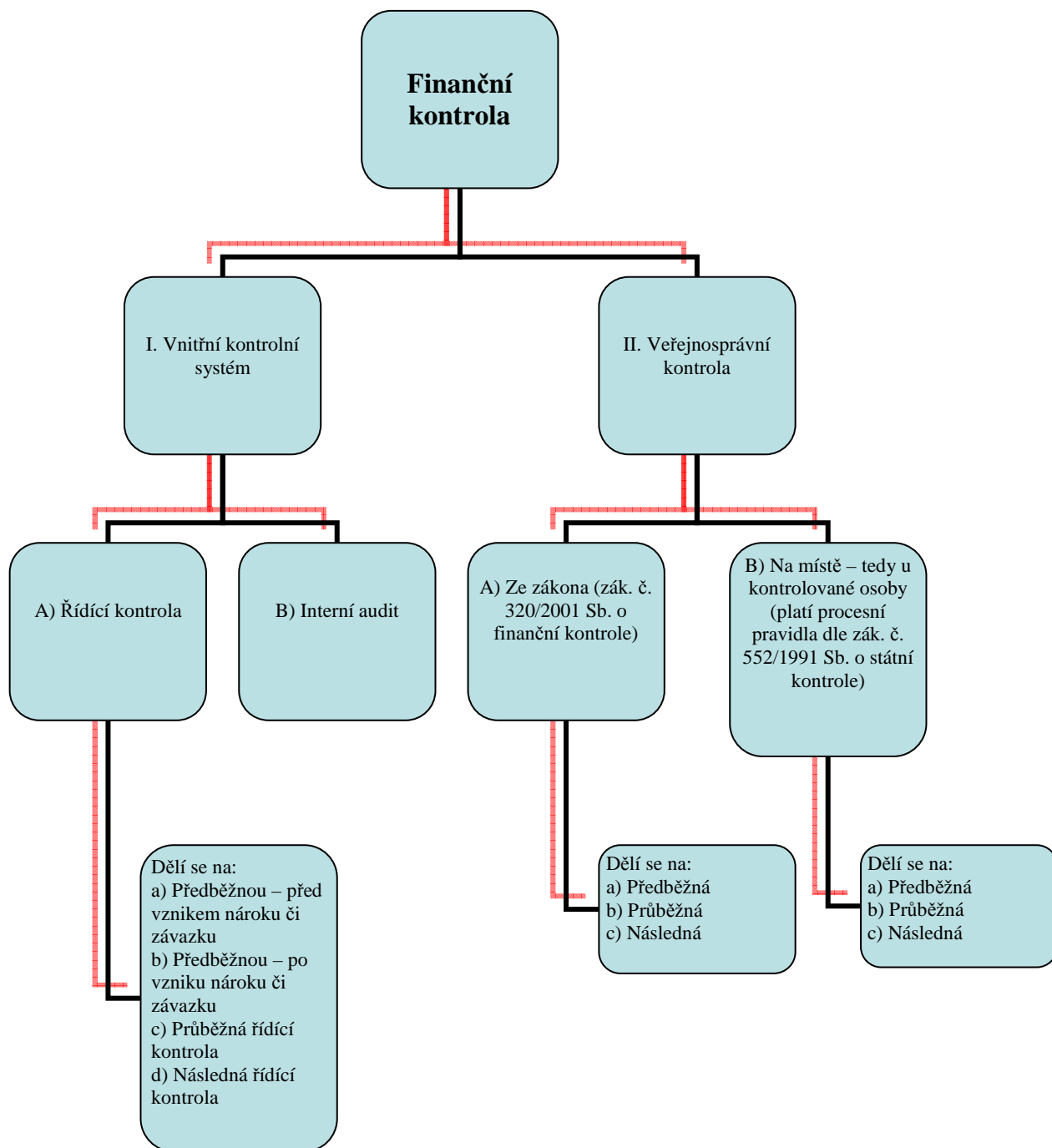
a) systém finanční kontroly vykonávané podle ustanovení § 7 - § 11 zákona o finanční kontrole, tzv. **veřejnosprávní kontrola;**

- b) systém finanční kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv - § 24 zákona o finanční kontrole;
- c) vnitřní kontrolní systém podle § 25 - § 31 zákona o finanční kontrole:
 - ve formě řídicí kontroly, zajišťované odpovědnými vedoucími zaměstnanci,
 - ve formě interního auditu, což představuje organizačně oddělené a funkčně nezávislé přezkoumávání a vyhodnocování účinnosti řídicí kontroly.²⁵

4.1.2 Typy kontrol, užívaných v systému finanční kontroly v České republice

Pro lepší představu o rozdělení finanční kontroly, jejíž postupy se používají v České republice, nám může dobře posloužit organizační diagram, který je umístěn na následující stránce a zabývá se dělením finanční kontroly.

²⁵ NOVÁKOVÁ, I., VELÍŠKOVÁ, A., *Finanční kontrola ve veřejné správě v dotazech a odpovědích*, Praha: BOVA POLYGON, 2005, s. 10, ISBN 80-7273-124-6.

Zdroj: vlastní zpracování na základě praktických zkušeností s výkonem veřejnosprávních kontrol na místě

Pro naše potřeby výkonu kontrolní činnosti, kterým se zabývá tato diplomová práce, je důležitá ta část výše uvedeného organizačního diagramu, která se zabývá rozdělením Veřejnosprávní kontroly. V následující kapitole se budu věnovat výhradně postupům při výkonu veřejnosprávní kontroly na místě, neboť v rámci dělení

této veřejnosprávní kontroly na kontrolu předběžnou, průběžnou a následnou používáme jako procesní pravidla zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

4.1.3 Co je veřejnosprávní kontrola a její cíle

Veřejnosprávní kontrolu definuje již v této práci několikrát zmiňovaný zákon o finanční kontrole jako finanční kontrolu skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými prostředky, zejména při vynakládání veřejných výdajů včetně veřejné finanční podpory u kontrolovaných osob.

Veřejnosprávní kontrolu můžeme chápat jako nepřetržitý proces kontrol, který se podle zákona o finanční kontrole rozlišuje na:

- a) kontroly předběžné (tzv. kontroly ex-ante) - § 11 odst. 1 a 2 zákona č. 320/2001 Sb.
- b) kontroly průběžné (tzv. interim) - § 11 odst. 3 zákona č. 320/2001 Sb.
- c) kontroly následné (ex-post) - § 11 odst. 4 zákona č. 320/2001 Sb.

Detailnějšímu rozboru dělení veřejnosprávní kontroly bude věnována samostatná podkapitola v následující části této diplomové práce.

Teď se vrátím opět k pojmu veřejnosprávní kontrola a jejím cílům. „Hlavními cíli veřejnosprávní kontroly je v souladu s obecnými cíli finanční kontroly uplatňovanými v Evropské unii na základě zásad obsažených ve směrnici Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních institucí (INTOSAI) zejména prověřovat:

- zda kontrolovaná osoba dodržuje právní předpisy a opatření přijatá orgány veřejné správy v mezích těchto předpisů při hospodaření s veřejnými prostředky;
- zda kontrolovaná osoba chrání dostatečným způsobem veřejné prostředky proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením

právních předpisů, nevhodným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností;

- zda je uvnitř orgánu veřejné správy organizačně zajištěna včasná a spolehlivá informovanost vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích, o jejich průkazném účetním zpracování za účelem účinného usměrňování činnosti orgánů veřejné správy v souladu se stanovenými úkoly;
- zda je výkon veřejné správy uskutečňován hospodárně, efektivně a účelně.²⁶

4.1.4 Dělení (fáze) veřejnosprávní kontroly

Jak už bylo zmíněno výše, tato podkapitola se bude věnovat rozboru 3 typům kontrol, ze kterých se samotná veřejnosprávní kontrola skládá:

1) Předběžná kontrola

„Při veřejnosprávní kontrole, která předchází rozhodnutím o schválení použití veřejných prostředků, prověřují kontrolní orgány podklady předložené kontrolovanými osobami pro připravované operace před jejich uskutečněním. Tato kontrola se soustřeďuje především do období před přijetím rozhodnutí nebo uzavřením smlouvy, která zavazuje orgány veřejné správy k veřejným výdajům nebo jiným plněním majetkové povahy a je zaměřena zejména na prověřování skutečností, které jsou rozhodné pro vynakládání těchto výdajů nebo pro jiná plnění. Kontrolní orgány při předběžné veřejnosprávní kontrole posuzují, zda plánované a připravované operace odpovídají stanoveným úkolům veřejné správy a jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími o nakládání s veřejnými prostředky.“²⁷

2) Průběžná kontrola

„Při průběžné veřejnosprávní kontrole hospodaření kontrolovaných osob s veřejnými prostředky kontrolní orgány prověřují zejména, zda tyto osoby:

²⁶ NOVÁKOVÁ, I., VELÍŠKOVÁ, A., *Finanční kontrola ve veřejné správě v dotazech a odpovědích*, Praha: BOVA POLYGON, 2005, s. 46. ISBN 80-7273-124-6.

²⁷ § 11 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole).

a) dodržují stanovené podmínky a postupy při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtování schválených operací,

b) přizpůsobují uskutečňování operací při změnách ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek novým rizikům,

c) provádějí včas a přesně zápisy o uskutečňovaných operacích v zavedených evidencích a automatizovaných informačních systémech, a zda zajišťují včasnou přípravu stanovených finančních, účetních a jiných výkazů, hlášení a zpráv.²⁸

3) Následná kontrola

„Při veřejnosprávní kontrole vykonávané následně po vyúčtování operací kontrolní orgány prověřují, zkoumají a vyhodnocují u vybraného vzorku těchto operací zejména, zda:

a) údaje o hospodaření s veřejnými prostředky věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků, a zda tyto údaje odpovídají skutečnostem rozhodným pro uskutečnění veřejných příjmů, výdajů a nakládání s veřejnými prostředky,

b) přezkoumávané operace jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími přijatými v rámci řízení a splňují kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti,

c) opatření přijatá příslušnými orgány veřejné správy včetně opatření k odstranění, zmírnění nebo předcházení rizik jsou kontrolovanými osobami plněna.²⁹

4.1.5 Postup při přípravě veřejnosprávní kontroly na místě

Tento postup zahrnuje shromažďování a předběžné vyhodnocení týkajících se:

²⁸ § 11 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole).

²⁹ Tamtéž.

- „a) určení kontrolované osoby,
- b) vnitřního systému řízení kontroly u kontrolované osoby,
- c) právních předpisů, kterými se řídí činnost kontrolované osoby, jejich smluvních vztahů, informací obsažených v záznamech, účetních, finančních a statistických výkazech, hlášeních a zprávách nebo datech uložených v informačních systémech a odborných expertízách, které přímo souvisejí s předmětem veřejnosprávní kontroly, dále porovnání těchto informací s informacemi o hospodaření jiných kontrolovaných osob se srovnatelným předmětem a rozsahem činnosti, zdrojů financování kontrolované osoby,
- d) výsledků analýzy a vyhodnocených rizik, spojených s činností kontrolované osoby a návrhu konkrétních cílů veřejnosprávní kontroly,
- e) sestavení rámcového časového harmonogramu odhadu personálního zajištění veřejnosprávní kontroly včetně případného zapojení prizvaných osob.“³⁰

Je důležité, pro určení kontrolované osoby, mít k dispozici alespoň základní informace o vnitřním kontrolním systému, který je daný typem kontrolované osoby. Pro kontrolní teamy je daleko komplikovanější situace při zjišťování informací, uvedených pod bodem c) § 24 Vyhlášky č. 64/2002 Sb. Když se nacházíme v této fázi přípravy, máme k dispozici většinou jen předpokládané informace o kontrolované osobě. Při samotném výkonu kontroly na místě, tj. tzv. v praxi, se skoro vždy objeví nějaká další norma, či předpis, který upravuje činnost konkrétní kontrolované organizace (osoby). Avšak je velmi důležité, seznámit se alespoň s obecně dostupnou legislativou, která činnost kontrolované osoby upravuje.

Na první pohled by se mohlo zdát, že kontrolní orgány se pohybují v prostředí, které dobře znají, ale není výjimkou, že se často kontrolní orgány dostanou do prostředí, které je jim zcela nebo z větší části neznámé, a to zejména z hlediska běžné legislativy, se kterou až do této doby pracovali. Vezměme kupříkladu třeba srovnání klasické kontroly

³⁰ § 24 Vyhlášky č. 64/2002 Sb. Vydalo Ministerstvo financí České republiky.

jako je například *kontrola dotačních prostředků poskytnutých na výrobu a distribuci školního mléka v porovnání s kontrolou datačních prostředků poskytnutých na vývoz másla do třetích zemí*³¹. Tyto dvě zmíněné kontroly jsou zcela rozdílné co do přípravy kontroly, stylu provedení kontroly na místě a následného vyhodnocení. Tyto kontroly mají zcela atypickou legislativu, podle které se určují a kontrolují kritéria, která je nutno splnit pro udělení dotace od Evropské unie, konkrétně z dotačních programů, které jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF - European Agricultural Guarantee Fund). Není tedy nic neobvyklého na tom, pokud se kontrolní pracovník teprve v samotném průběhu výkonu kontroly na místě (a někdy i po samotném výkonu kontroly na místě, tedy při vypracovávání závěrečných zpráv a kontrolních protokolů) opravdu důkladně seznámí s prostředím kontrolované osoby, protože v prakticky celém jeho průběhu se seznamoval se zvláštnostmi daného kontrolního prostředí. Z mé vlastní zkušenosti vím, že jedna ze zásadních chyb, kterou může kontrolní team udělat a která ho může v očích zaměstnanců kontrolované osoby totálně diskvalifikovat, je neochota se s vnitřními rozdílnými normami kontrolované osoby seznamovat, nebo je vůbec brát na vědomí, i když často bývá objem potřebných informací opravdu rozsáhlý.

V praxi totiž velmi často dochází k situacím, kdy vedle sebe souběžně funguje více norem, přičemž se mohou někdy zásadně míjet, nebo být ve vzájemné kolizi a názor kontrolního pracovníka může být z hlediska teoretického zcela odlišný od praxe. Samotný zákon o finanční kontrole funguje souběžně a neoddělitelně se zákonem o účetnictví, což může být zdrojem zásadního rozporu z hlediska výkladu příslušných ustanovení obou zákonů, neboť žádný z uvedených zákonů není zákonem speciálním.

4.1.6 Plánování veřejnosprávní kontroly zahrnuje

Na základě Vyhlášky č. 64/2002 Sb., kterou vydalo Ministerstvo financí České republiky, máme k dispozici základní metodický postup, který můžeme použít při plánování veřejnosprávní kontroly na místě. Plánování je obsaženo v § 25 výše uvedené vyhlášky, kdy toto plánování zahrnuje následující kroky:

³¹ Pozn. autora: třetí země jsou ty země, které se nacházejí mimo hranice Evropské unie, tedy nečlenské státy.

„a) zpracování jejího programu (pozn. autora: zde se myslí programu kontroly) na základě vyhodnocení informací shromážděných ve fázi přípravy,

b) výběr témat a návrh časového, personálního, materiálního a technického zabezpečení jejího výkonu,

c) výběr kontrolních metod a jejich zapracování do revizních a hodnotících postupů podle jejího předmětu,

d) schválení programu veřejnosprávní kontroly na místě včetně vystavení pověření pro osoby určené k jejímu výkonu.“³²

Z výše uvedeného postupu se v praxi prováděly kroky, které měly být použity při plánování kontroly na místě s ohledem a zaměřením na již vybraný konkrétní subjekt.

1. Kontrolor by měl plánovat kontrolu tak, aby tímto jejím plánem zajistil co možná nejkvalitnější provedení této kontroly se zaměřením na ekonomický, efektivní a účinný způsob a samozřejmě i na přiměřenost lhůty provedení kontroly.

2. Veškerá činnost řadových kontrolorů by měla být ve všech fázích (viz. Kapitola 4.1.4 Dělení veřejnosprávní kontroly) a úrovních kontroly prověřována nadřízeným kontrolorem, který má zkušenosti v předmětné oblasti, které se výkon kontroly týká nebo se týkat bude.

3. Při určování rozsahu a předmětu kontroly by kontrolor měl prozkoumat a vyhodnotit spolehlivost vnitřního řízení a kontroly. Mělo by být samozřejmostí, aby kontrolor rozvrhnul postup kontrolních kroků tak, aby bylo dosaženo přiměřené jistoty zjištění možných chyb, nesprávností a nezákonných jednání, které by mohly mít přímý a významný vliv na výsledky kontroly.

³² § 25 Vyhlášky č. 64/2002 Sb. Vydalo Ministerstvo financí České republiky.

Při plánování kontroly je důležité brát v potaz následující kroky:

- identifikování důležitých aspektů prostředí, ve kterém kontrolovaná osoba funguje
- vzít v úvahu přístup uživatele a formu i obsah kontrolních stanovisek, závěru či zpráv
- specifikovat kontrolní cíle a cesty k jejich splnění
- stanovit míru spolehlivosti, jakou lze přiřadit zprávám jiných kontrolorů, např. interních auditorů
- stanovit nejefektivnější a nejúčinnější kontrolní přístupy
- stanovit požadavky na pracovníky a kontrolní team
- přípravu rozpočtu a časového harmonogramu kontroly

4.1.7 Náležitosti zahájení veřejnosprávní kontroly na místě

Tato podkapitola se bude věnovat teoretickému zahájení veřejnosprávní kontroly na místě, kdy tento postup nebude použit na konkrétním subjektu. Kapitole č. 4.4 se bude věnovat veřejnosprávní kontrole na místě, kdy všechny výše uvedené teoretické informace a kroky budou aplikovány na konkrétní subjekt, tzv. kontrolovanou osobu, u které má být kontrola na místě vykonána.

Procesně právním předpisem pro výkon veřejnosprávní kontroly na místě, a to ve všech třech fázích (tj. předběžná, průběžná a následná kontrola), je část třetí (ustanovení § 8 - § 26) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. K doplnění procesních pravidel obsažených v zákoně o finanční kontrole (*ius specialis*) se podle § 13 odst. 1 zákona podpůrně (*subsidiárně*) užití procesní pravidla uvedená v kontrolním řádu zákona o státní kontrole (*ius generalis*).

„Veřejnosprávní kontrola vykonávaná na místě je podle § 14 odst. Zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole) zahájena předložením písemného pověření kontrolujících kontrolované osobě. Náležitosti písemného pověření nejsou v zákoně o finanční kontrole ani v kontrolním řádu stanoveny. Lze doporučit, aby písemné pověření obsahovalo označení kontrolního orgánu, kontrolované osoby, vymezení předmětu kontroly, datum

vystavení pověření, jména kontrolujících, čísla služebních průkazů k prokázání příslušnosti ke kontrolnímu orgánu, předpokládaný termín výkonu kontroly a razítko kontrolního orgánu.

Podle § 12 odst. 2 písm. a) kontrolního řádu zákona o státní kontrole je povinností kontrolního orgánu oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly. Způsob a forma oznámení není zákonem stanovena. Lze doporučit oznámení termínu zahájení veřejnosprávní kontroly předem písemně oznamovacím dopisem statutárnímu orgánu kontrolované osoby. Důvodem je zejména právní ochrana kontrolovaných osob a zajištění podmínek pro hospodárný, efektivní a účelný výkon kontroly. Takto vzniklý časový prostor umožní kontrolované osobě zajistit základní podmínky pro výkon kontroly a zejména připravit podmínky pro plnění povinností podle § 14 zákona o státní kontrole. V případě, kdy by informování kontrolované osoby o zahájení kontroly mohlo vést ke zmaření účelu kontroly, může kontrolní orgán oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly nejpozději v den jejího zahájení současně s předložením písemného pověření k zahájení kontroly. Tento stav může nastat v případě podezření na podvodné jednání nebo jinou trestnou činnost, kdy by předem učiněné oznámení o zahájení kontroly mohlo vést k likvidaci důkazních prostředků.³³

4.1.8 Povinnosti a práva pracovníků vykonávajících kontrolu na místě

Kontrolní pracovníci mají dle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole následující práva:

- „vstupovat do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolovaných osob, pokud souvisí s předmětem kontroly; nedotknutelnost obydlí je zaručena - Čl. 12 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod (ústavní zákon č. 23/1991 Sb.),
- požadovat na kontrolovaných osobách, aby ve stanovených lhůtách předložily originální doklady a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích

³³ NOVÁKOVÁ, I., VELÍŠKOVÁ, A., *Finanční kontrola ve veřejné správě v dotazech a odpovědích*, Praha: BOVA POLYGON, 2005, s. 57-58, ISBN 80-7273-124-6.

prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a zdrojové kódy programů, vzorky výrobků nebo jiného zboží,

- požadovat na kontrolovaných osobách poskytnutí pravdivých a úplných informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech,
- zajišťovat v odůvodněných případech doklady; jejich převzetí musí kontrolované osobě písemně potvrdit a ponechat jí kopie převzatých dokladů
- ukládat pořádkové pokuty v případech stanovených zákonem č. 552/1991 Sb., o státní kontrole ukládat pořádkové pokuty,
- používat telekomunikační zařízení kontrolovaných osob v případech, kdy je jejich použití nezbytné pro zabezpečení kontroly.³⁴

Kontrolní pracovníci mají dle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole následující povinnosti:

„Povinností kontrolních pracovníků je zjistit při kontrole skutečný stav věci. Kontrolní zjištění jsou kontrolní pracovníci povinni prokázat doklady.“³⁵

Kontrolní pracovníci jsou také dále povinni:

- „oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly a předložit pověření k provedení kontroly,
- šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob,
- předat neprodleně převzaté doklady kontrolované osobě, pominou-li důvody jejich převzetí,
- zajistit řádnou ochranu odebraných originálních dokladů proti jejich ztrátě, zničení, poškození nebo zneužití,
- pořizovat o výsledcích kontroly protokol,

³⁴ § 11 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

³⁵ § 12 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

- zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděli při výkonu kontroly a nezneužít znalosti těchto skutečností. Kontrolní pracovníky může zbavit povinnosti mlčenlivosti ten, v jehož zájmu tuto povinnost mají, nebo ve veřejném zájmu vedoucí kontrolního orgánu. Tímto ustanovením není dotčena povinnost oznamovat určité skutečnosti orgánům příslušným podle zvláštních předpisů - např. § 8 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů,
- na vyžádání kontrolovanou osobou předložit zaměstnanecký průkaz a průkaz totožnosti.³⁶

Povinností kontrolního pracovníka je neprodleně oznámit skutečnost, kdy by mohlo dojít k podjatosti a nebylo by možné z jeho strany kontrolu vykonat. Oznámení předá odbornému metodikovi v písemné podobě k dalšímu opatření.

4.1.9 Kontrolované osoby mají následující povinnosti a práva

Kontrolované osoby mají dle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole následující práva:

- „právo na úhradu nákladů za používání svých telekomunikačních zařízení kontrolními pracovníky,
- právo být seznámen s obsahem kontrolního protokolu včetně převzetí jeho stejnopisu,
- právo podat námitky proti protokolu.“³⁷

³⁶ § 12 odst. 2 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

³⁷ § 14 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

Kontrolované osoby mají dle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole následující povinnosti:

„Kontrolované osoby jsou povinny vytvořit základní podmínky k provedení kontroly, především jsou povinny poskytnout součinnost odpovídající právům kontrolních pracovníků uvedeným v podkapitole 6.2.1. Jedná se zejména o:

- zajistit vstup do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor pokud souvisí s předmětem kontroly,
- předložit originální doklady a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a zdrojové kódy programů, vzorky výrobků nebo jiného zboží,
- poskytnout kontrolorům pravdivé a úplné informace o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech,
- umožnit kontrolorům v odůvodněných případech zajištění dokladů,
- umožnit kontrolorům v odůvodněných případech použití svých telekomunikačních zařízení.“³⁸

„Kontrolované osoby jsou dále povinny v nezbytném rozsahu odpovídajícím povaze jejich činnosti a technickému vybavení poskytnout materiální a technické zabezpečení pro výkon kontroly.“³⁹

Fyzické osoby nemají povinnost podle § 11 písm. d) zákona 552/91 poskytovat pravdivé a úplné informace o zjišťovaných souvisejících skutečnostech, kdyby jejím splněním způsobily nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým“.⁴⁰

³⁸ § 14 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

³⁹ § 14 odst. 2 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

⁴⁰ § 14 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

4.2 Průběh veřejnosprávní kontroly dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v praxi

Veřejnosprávní kontrola jako taková se skládá z několika samostatných částí, které na sebe musí navazovat, aby byla zachována hodnověrnost této kontroly a mohly být použity informace, které budou v průběhu této kontroly získány. Veřejnosprávní kontrola na místě v praxi představuje zejména následující zjištění:

- zjištění dodržení podmínek subjektem, které se zavazuje plnit při příjmu podpory,
- zjištění skutečného stavu hospodaření s finančními prostředky a jeho porovnání s příslušnou dokumentací,
- sledování správnosti postupů při hospodaření s veřejnými prostředky,
- šetření a ověřování skutečností týkajících se finančních operací s danými přidělenými finančními prostředky,
- kontrolní výpočty,
- analýzy údajů ve finančních výkazech nebo jiných informačních systémech a vyhodnocení jejich vzájemných vztahů.

Každá kontrolní skupina včetně její samostatných členů má za úkol vycházet ve výkonu kontroly zejména z výše uvedených postupů šetření a zjištění s tím, že samozřejmě může svou kontrolní činnost rozvíjet a rozšiřovat příslušnými směry, aniž by se musela striktně držet výše uvedených postupů sloužících ke zjišťování skutečností týkajících se přidělených finančních prostředků danému subjektu, tzv. kontrolované osobě. Avšak kontrolní skupina by neměla svůj okruh zájmů, vycházející z výše uvedených postupů, zmenšovat, aby tím nedošlo ke zkreslování údajů, které touto kontrolou byly zjištěny či dokonce snad k případnému nezjištění pochybení, které by mělo vliv na samotný celkový výsledek vykonané veřejnosprávní kontroly na místě.

Při kontrole se především ověřuje splnění podmínek pro přiznání podpory z EZZF⁴¹ což může zahrnovat zkoumání platebních podmínek, transport, výrobu, kontrolu výrobku, kontrolu služeb a stanovení, zda tyto byly ve shodě se specifickými požadavky

⁴¹ Pozn. autora - viz. Klíčová slova uvedená na str. 3.

nebo zda podle odborného posouzení splňovaly všeobecné požadavky. Jedná se o proces zjištění skutečného stavu a jeho porovnání se stavem deklarovaným a požadovaným. Toto vše se zjišťuje zejména při kontrole na místě. Přičemž kontrola na místě je taková kontrola, která probíhá na místě u kontrolované osoby (kontrolovaného subjektu). Kontrola na místě je doložena vypracovaným kontrolním protokolem, za jehož kvalitu a úroveň odpovídá vedoucí skupiny kontrolujících. Kontrolní protokol podepisují oprávnění zástupci kontrolované osoby a kontroloři (členové skupiny kontrolujících). Odmítnutí podepsat a převzít kontrolní protokol zapíše vedoucí skupiny kontrolujících na zadní stranu kontrolního protokolu a kontrola tím končí. Převezme-li kontrolovaná osoba kontrolní protokol, kontrola končí po vypořádání námitkového řízení. Takto prováděná kontrola se nazývá kontrolou následnou, což je kontrola, kdy je následně ověřováno, zda byly transakce a výkony tvořící součást systému financování poskytovaného EZZF skutečně a řádně provedeny.

Předmětem takto vykonávaných kontrol je proces poznání a zdokumentování skutečného stavu a zjištění dodržování stanovených předpisů a pravidel, porovnání stavu skutečného se stavem deklarovaným a požadovaným dle smlouvy, rozhodnutí. Organizace kontroly a kontrolní postupy musí tento proces zajistit. Předmětem kontroly je kontrola obchodní dokumentace obchodních subjektů, které přijímají nebo provádějí platby. Obchodní dokumentací se rozumí všechny účetní knihy, evidence, záznamy a související podpůrné a obchodní dokumenty, účetnictví, výrobní dokumentace, dokumentace o kvalitě, korespondence související s obchodní činností podniku, jakož i obchodní údaje v jakékoli podobě, včetně elektronické, pokud tato dokumentace nebo údaje souvisejí přímo anebo nepřímo s operacemi, které jsou předmětem veřejnosprávní kontroly na místě.

Kontrolovanou osobou jsou ty hospodářské subjekty zapsané v Obchodním rejstříku nebo zapsané v jiných registrech, za které jednájí oprávněné osoby, které přijímají nebo provádějí platby, zajišťují příslušná věcná plnění a jež jsou přímou nebo nepřímou součástí systému financování poskytovaného EZZF. Hlavní důvod proč provádět kontroly je ten, aby kontrolovaná osoba doložila, zda byly transakce skutečně a řádně provedeny za účelem, na který se vztahovalo přidělení finančních prostředků z EZZF.

Již několikrát zde bylo zmíněno slovní spojení kontrolní orgán nebo kontrolní skupina. Jedná se tedy o kontrolní skupinu, která je podle zvláštního právního předpisu oprávněná provádět veřejnosprávní kontrolu na místě, tj. u kontrolované osoby. Kontrolním orgánem v našem případě je oddělení Zvláštní orgán, Celní správa a případně další přizvané osoby. Zde bych se chtěl jen krátce zmínit o tom, co je oddělení Zvláštní orgán a Celní správa a jaké mají v oblasti veřejnosprávních kontrol pravomoci.

4.2.1 Oddělení Zvláštní orgán Ministerstva zemědělství České republiky jako orgán odpovědný za výkon veřejnosprávních kontrol na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008

Oddělení Zvláštní orgán je oddělením vykonávajícím v České republice veřejnosprávní kontroly na místě a jako takové je začleněno do organizační struktury Ministerstva zemědělství České republiky, kde spadá pod Odbor auditu a supervize. Toto oddělení se tedy podílí na přímé aplikaci Nařízení rady (ES) č. 485/2008, kdy následně má oporu v zákonech, které jsou zakotveny v České legislativě. Jedná se zejména o Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole a o Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, viz kapitola 3. Přehled platné právní úpravy. Toto oddělení má za úkol uplatňovat veškeré získané podněty a informace, aby zajistilo správné uplatňování Nařízení Rady (ES) č. 485/2008.

Kontrolní činnost tohoto oddělení je realizována zejména:

- prováděním kontrol, které vykonávají příslušní členové (pracovníci) oddělení Zvláštní orgán a tím zjišťují skutečnosti, které jsou výsledkem závěrečného kontrolního protokolu, který sepisují pod dohledem vedoucího kontrolní skupiny, v průběhu a po ukončení veřejnosprávní kontroly na místě.

V oddělení Zvláštní orgán je několik pracovních pozic, které je třeba zmínit, neboť každá z těchto pozic má na vliv na výkon veřejnosprávní kontroly na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008. Jedná se o následující obsazení pracovních pozic.

1) Příímým nadřízeným oddělení Zvláštní orgán je Ředitel Odboru auditu a supervize, který je podřízen ministrovi zemědělství České republiky a jako takový zodpovídá za výkon funkce vedoucího oddělení Zvláštní orgán.

2) Řediteli Odboru auditu a supervize je podřízen Vedoucí oddělení Zvláštní orgán, který zodpovídá zejména za přípravu, koordinaci a správných průběh veřejnosprávních kontrol dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008. Dále zodpovídá za komunikaci s příslušným oddělením sídlícím v Bruselu, které má na starost veškerou koordinaci, spolupráci mezi členskými státy, zajišťování výstupů z kontrol na místě a vytváření celkové statistiky počtu vykonaných kontrol, zkontrolovaných finančních prostředků a zjištěných nedostatků. Toto oddělení se nazývá Directorate-General for Agriculture and Rural Development, Unit J.5 - Financial Audit a sídlí na Rue de la Loi 130, 1049 Bruxelles Belgie. Také má za úkol schvalovat roční plány kontrol, kontroluje analýzu rizikových subjektů, ze které se vychází při sestavování plánu kontrol. Také připravuje program školení a personálního rozvoje a zodpovídá za bezproblémový a hlavně efektivní chod oddělení.

3) Jako další odborný pracovník je Hlavní koordinátor, který je přímo podřízen vedoucímu oddělení Zvláštní orgán a hlavně zajišťuje rozdělení kontrolních skupin, do kterých přiděluje kontrolory dle jejich profesních zkušeností a odborných znalostí týkajících se dané problematiky určené ke kontrole. Dále koordinuje vzdělávací proces zaměstnanců oddělení Zvláštní orgán.

4) Odborný metodik, tento je podřízen také vedoucímu oddělení Zvláštní orgán a jako takový zodpovídá zejména za tvorbu jednotlivých speciálních metodik pro jednotlivá zaměření kontrolní činnosti, dále má za úkol provádět odborný dohled nad výkonem veřejnosprávní kontroly, má poskytovat rady jednotlivým vedoucím a členům kontrolních skupin a také má zajišťovat podklady, ze kterých se vychází ve fázi přípravy na výkon veřejnosprávní kontroly na místě.

5) Dalším pracovníkem je Odborný referent podpory a informačních technologií, který je také podřízen vedoucímu oddělení Zvláštní orgán a zajišťuje

organizaci a tvorbu příslušných kontrolních systémů, které mají za úkol usnadnit zejména administrativní průběh kontroly, dále má na starost správu získaných dat, její archivaci a zálohování, zajištění datových výstupů pro vedoucího oddělení Zvláštní orgán a dále má za úkol provádět statistické zpracování dat, které se zasílá vždy ke konci kontrolního období⁴² k rukám výše uvedeného oddělení sídlícího v Bruselu.

6) Dále v tomto oddělení pracují jednotlivé skupiny kontrolujících, které mají vždy svého vedoucího, který zajišťuje správný průběh kontroly, zodpovídá za kvalitu odvedené práce, za její včasnost a vyhodnocení výsledků daných kontrol. Také podepisuje Zahájení kontroly se zástupcem kontrolované osoby a Kontrolní protokol po ukončení kontroly. Také vypracovává případné Rozhodnutí o podaných námitkách, pokud kontrolovaná osoba nesouhlasí se závěry uvedenými v Kontrolním protokolu. Spolu s vedoucím kontrolní skupiny jsou zde i členové kontrolní skupiny, jejichž počet se liší dle časového rozsahu a obtížnosti připravované veřejnosprávní kontroly na místě. Člen skupiny kontrolujících je tedy kontrolor, který se řídí pokyny vedoucího kontrolní skupiny a provádí kontrolní činnosti v rámci kontrolní skupiny.

4.2.2 Celní správa

Oddělení Zvláštní orgán také spolupracuje v rámci výkonu veřejnosprávních kontrol na místě s generálním ředitelstvím cel (Celní správou). Spolupráce při výkonu kontrol mezi oddělením Zvláštní orgán a Celní správou je upravena dohodou o součinnosti mezi těmito dvěma kontrolními orgány. V rámci této dohody je řešena spolupráce, výměna informací, výměna zkušeností, poznatků, absolvování společných školení a společných porad (z důvodu časové a finanční náročnosti jsou tyto porady vykonávány pouze jedenkrát do roka). Na základě dat získaných od Generálního ředitelství cel, se připravuje plán kontrol a dle jejich poznatků se tam zahrnují subjekty určené ke kontrole. Toto funguje i naopak, tzn. dle poznatků zjištěných oddělením Zvláštní orgán, si Celní správa připravuje plán kontrol, do kterého zahrne subjekty, u nichž oddělení Zvláštní orgán zjistilo v minulosti nesrovnalosti či je zde podezření, že se nesrovnalosti mohou objevit.

⁴² Pozn. autora: kontrolní období trvá dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 od 1. července do 30. června následujícího roku.

Celní správa spadá pod Ministerstvo financí a na rozdíl od oddělení Zvláštní orgán je bezpečnostním sborem, který zajišťuje výkon kompetencí v oblasti správy cel a některých daní, jakož i dalších svěřených nefiskálních činností ve prospěch státu i jeho občanů.

Po tomto krátkém exkurzu do organizační struktury a pracovní náplně oddělení Zvláštní orgán a Celní správy je nutno se vrátit zpět k našemu hlavnímu rozboru problematiky výkonu veřejnosprávních kontrol na místě dle nařízení Rady (ES) č. 485/2008, a to k **průběhu veřejnosprávních kontrol v praxi.**

Jak už bylo zmíněno výše, kontrolní období trvá od 1. července do 30. června následujícího roku. Podle Nařízení Rady č. 485/2008 se kontrola týká minimálně kalendářního roku, předcházejícímu kontrolnímu období. Tato kontrola může být rozšířena na období stanovené členským státem, které předchází tomuto kalendářnímu roku, jakož i na období mezi 1. lednem roku, v němž začalo kontrolní období a skutečným dnem uskutečnění kontroly subjektu. Oddělení Zvláštní orgán kontroluje období, které je shodné s hospodářským rokem Evropského zemědělského záručního fondu (tj. 16.10. – 15.10. následujícího roku) tzn. hospodářským rokem, jenž končí v roce předcházejícímu kontrolnímu období.

Oddělení Zvláštní orgán provádí hloubkové kontroly obchodní dokumentace subjektů s přihlédnutím k povaze operací, jichž se kontrola týká. Oddělení Zvláštní orgán zajišťuje, aby výběr subjektů ke kontrole poskytoval nejlepší záruku účinnosti opatření pro předcházení nesrovnalostí v systému financování záruční sekce Evropského zemědělského záručního fondu a jejich vyšetřování.

Kontroly dle NR č. 485/2008 se týkají následných kontrol obchodní dokumentace, které jsou prováděny dostatečným počtem tzv. křížových kontrol. Tyto kontroly mají zejména za úkol ověřovat skutečnosti zjištěné při výkonu hlavní kontroly. S ohledem na svou praxi a zkušenosti získané při výkonu veřejnosprávních kontrol na místě jsem stanovil následující základní kroky, které by se měly dodržovat, aby křížová kontrola byla

odvedena správně a sloužila jako jeden z výstupů hlavní kontroly. Jedná se o tyto kontrolní kroky (postupy):

- porovnat dokumentaci kontrolované osoby s dokumentací třetích osob, což jsou hlavně dodavatelé, zákazníci, dopravci a další třetí osoby, které mohou mít souvztažnost k operacím, které provádí kontrolovaná osoba a které podléhají předmětu hlavní kontroly,
- pokud kontrolní skupina uzná za vhodné, může vykonat fyzickou kontrolu množství, které je předmětem kontroly, což se dá použít pouze u některých kontrolovaných produktů (zboží), kdy je možnost fyzicky přepočítat jednotlivé dotované produkty. Tento kontrolní postup lze použít zejména při kontrole intervenčního skladování např. másla, kdy se dají jednotlivé palety spočítat a jde zkontrolovat namátkově i obsah jednotlivých balení, zda opravdu počet kusů másla odpovídá údajům, které jsou uvedeny na jednotlivých krabicích (baleních). V případě kontroly např. skladovaných obilovin je zcela nemožné, aby kontrolní pracovníci provedli kompletní převážení skladovaného množství, a tak zjistili, zda vykazované množství skutečně odpovídá množství skladovanému,
- prověrku účetních dokladů, které souvisejí s předmětem hlavní kontroly, což je zejména kontrola dokladů, které mají souvztažnost s dokumenty, které kontrolní skupině poskytla platební agentura (Státní zemědělský intervenční fond) jako odůvodnění výplaty podpory (dotace) ve prospěch kontrolované osoby (příjemce) a kontrolu, zda jsou tyto dokumenty správné a souhlasí s dokumenty, které předloží kontrolovaná osoba.

Hlavním cílem následné kontroly obchodní dokumentace, která se odehrává zejména v sídle společnosti (tedy kontrolované osoby), je prokazatelně zjistit, zadokumentovat a ověřit následující základní skutečnosti:

- 1) zjistit, zda vyplacená podpora byla vůbec ve správné výši a zda tato podpora byla vyplacena na správně stanovený účel, kdy je třeba tuto skutečnost porovnat s údaji, které jsou uvedeny v Žádosti o poskytnutí podpory a s údaji, které jsou následně uvedeny v Rozhodnutí o přiznání podpory,

- 2) prověřit, zda subjekt (kontrolovaná osoba) vůbec splnila podmínky pro přiznání podpory (toto se zjišťuje na základě jednotlivých dokumentů, kde je přesně stanovena kategorizace jednotlivých sazeb podpor s ohledem na podporované komodity),
- 3) jako další krok je třeba kontrolu zaměřit na ty skutečnosti, které by mohly poukázat na to, že mohlo dojít ke vzniku nedostatků a nesrovnalostí, či dokonce podvodného jednání ze strany kontrolované osoby, za účelem jejího neoprávněného zisku podpory případně neoprávněného úmyslného obohacení, tedy podvodného jednání. Zjištění podvodného jednání je kontrolní skupina povinna hlásit ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 Zákona číslo 141/1961 Sb., trestní řád. Zde je uvedeno, že „Státní orgány, právnické a fyzické osoby jsou povinny bez zbytečného odkladu, a nestanoví-li zvláštní předpis jinak, i bez úplaty vyhovovat dožadáním orgánů činných v trestním řízení při plnění jejich úkolů. Státní orgány jsou dále povinny neprodleně oznamovat státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin,“⁴³
- 4) také je nutno prověřit ty skutečnosti, které by mohly poukázat na to, že došlo k záměrnému zatajení nebo úpravě skutečností, které byly takto změněny za účelem získání podpory (dotace) ze strany kontrolované osoby.

4.3 Samotný průběh výkonu kontroly na místě

Samotný výkon kontroly na místě (tedy u kontrolované osoby) se skládá z následujících kroků, které je třeba při výkonu kontroly dodržovat a podle nich i v jejím průběhu kontroly postupovat.

1. 4.3.1 Postup při přípravě kontroly
2. 4.3.2 Postup při provádění kontroly na místě
3. 4.3.3 Předání výsledků kontroly

⁴³ § 8 odst. 1 zákona číslo 141/1961 Sb. Trestní řád.

4.3.1 Postup při přípravě kontroly

Cílem přípravy kontroly na místě je nutnost shromáždit informace a podklady a tyto dále vyhodnotit, zejména se zaměřením na informace, které kontrolní skupině pomohou získat obraz o kontrolované osobě, a to ještě dříve, než se se zástupci této kontrolované osoby setkají.

Jedná se zejména o činnosti zaměřené na:

- analyzování trhu za účelem sledování změn na trhu a definování rizik pro potřeby následné analýzy a výběru podniků ke kontrole,
- vyhodnocování dostupných informací obsažených v účetních, finančních a statistických záznamech (např. výstupy z informačního systému Generálního ředitelství cel, Obchodního rejstříku zveřejněného na webových stránkách <http://www.justice.cz/or/> nebo na stránkách http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz; dále pak z kontrolní dokumentace z minulých let, pokud se kontrola u kontrolované osoby opakuje),
- sestavení rámcového časového harmonogramu a odhadu personálního zajištění kontroly včetně případného zapojení přizvaných osob, jedná se zejména o pouhý odhad počtu dní a pracovníků, kteří se budou na kontrole podílet,
- vyhodnocení rizik spojených s činnostmi kontrolované osoby a návrhu konkrétních cílů kontroly,
- určení kontrolovaných plateb se zdůvodněním výběru (toto určení plateb probíhá na základě dokumentace obdržené od Státního zemědělského intervenčního fondu, kdy tyto dokumenty slouží jako prvotní a základní podklady pro přípravu a samotný výkon veřejnosprávní kontroly),
- aktualizace speciálních metodik,
- odpovědnost za metodické vedení průběhu kontrol, kdy toto vedení zajišťuje vedoucí kontrolní skupiny pod dohledem hlavního metodika, případně vedoucího oddělení Zvláštní orgán).

Výstupem výše uvedených postupů je vytvořený Kontrolní spis. Tento spis obsahuje ty nejzákladnější dostupné informace o kontrolované osobě, které nám před

výkonem samotné kontroly na místě, mají nastínit základní obraz o kontrolovaném subjektu. S ohledem na časté úpravy jednotlivých obsahových náplní kontrolních spisů, je v současné době aktuální následující sestavení Kontrolního spisu, který by se měl skládat z:

- 1) Oznamovací dopis.
- 2) Pověření ke kontrole, podepsané ředitelem Odboru auditu a supervize.
- 3) Zápis o zahájení kontroly.
- 4) Základní informace o podniku.
 - obecně o podniku (výpis z webových stránek, příp. dalších dostupných dokumentů)
 - žádost o podporu a rozhodnutí i jejím vyplacení
 - informace o kontrolách, které u podniku proběhly (Státní zemědělský intervenční fond, Generální ředitelství cel)
 - databázová analýza dovozů a vývozů.
- 5) Kontrolní list zpracovaný na danou kontrolu.
- 6) Elektronický soubor obsahující údaje o všech transakcích, které u kontrolované osoby v účetním roce Evropského zemědělského a záručního fondu proběhly s barevným vyznačením transakcí, které jsou povinným předmětem kontroly. Součástí sestavy bude sumarizace za jednotlivé opatření k danému subjektu.
- 7) Seznam podkladových dokumentů.
- 8) Dokumentace kontroly.
- 9) Protokol o výsledku kontroly.
- 10) Protokol o výsledku kontroly třetích osob.
- 11) Vyřízení oprávněných námitek.
- 12) Návrh rozhodnutí o námitkách.
- 13) Rozhodnutí o námitkách.

Kontrolní spis je nutné založit jak, písemně (tedy fyzicky), tak i elektronicky a v obou dvou verzích jej předat jednotlivým členům kontrolní skupiny při společné poradě před zahájením kontroly, a to dříve než 14 dní před zahájením samotné kontroly v místě sídla kontrolované osoby. Hlavní metodik musí minimálně dva týdny před plánovaným dnem zahájení kontroly na místě, v místě sídla kontrolované osoby, tuto o plánované

kontrole vyrozumět. Vyrozumění neboli Oznamovací dopis, probíhá písemnou formou na předem připraveném formuláři, kdy se posílá doporučeně nebo pomocí datové schránky statutárními zástupci kontrolované osoby. Zde je nutné si nechat pro případnou další potřebu potvrzení, že kontrolovaná osoba, její statutární zástupce, vyrozumění o plánované kontrole prokazatelně převzal. Jedná se zejména o formu tzv. doručenek, ať fyzicky nebo elektronicky v modulu „doručovna“ v datové schránce. Součástí Oznamovacího dopisu by měl být i seznam dokumentace, kterou bude kontrolní skupina požadovat od kontrolované osoby. Toto by mělo urychlit průběh kontroly, ale dle mého názoru a z vlastní zkušenosti doporučuji tento seznam sdělit pouze v omezeném a ne zcela přesně specifikovaném rozsahu, a to zejména proto, aby se zabránilo případným možným manipulacím se stěžejními podklady, které budou hlavní součástí Kontrolního spisu a na jejichž základě bude vypracován protokol o výsledku kontroly.

Samozřejmě se může stát, že termín stanovený kontrolní skupinou nebude kontrolované osobě vyhovovat. Zde je možné použít telefonické domluvy se statutárním zástupcem kontrolované osoby a dohodnout termín jiný, ale ne nijak zvlášť vzdálený termínu prvotnímu. Příslušný pracovník kontrolní skupiny, který změnu termínu realizoval, o této vyhotoví jednoduchý zápis, kde uvede kdy a s kým z kontrolovaného subjektu jednal, v jaké věci a s jakým závěrem. Tento dokument předloží vedoucímu oddělení Zvláštní orgán a jako přílohy k němu poskytne nově stanovený (odhadnutý) časový harmonogram týkající se výkonu kontroly.

Také se může stát, že kontrolovaná osoba, zejména její statutární zástupce odmítne přijetí kontrolní skupiny, a tím jí znemožní samotnou kontrolu na místě vykonat. Pokud k této situaci dojde, je třeba, aby příslušný vedoucí kontrolní skupiny o tomto nastalém stavu neprodleně informoval vedoucího oddělení Zvláštní orgán, který musí vyrozumět ředitele Odboru auditu a supervize a následně celou záležitost předat legislativnímu odboru Ministerstva zemědělství České republiky a v rámci této spolupráce konat další kroky za účelem splnění činností uvedených v Nařízení Rady č. 485/2008.

Další jednání ve věci kontroly zajišťuje vedoucí skupiny kontrolujících, který je zároveň zodpovědný za průběžnou aktualizaci fyzického kontrolního spisu. Vedoucí

skupiny kontrolujících má za povinnost informovat odborného metodika o všech událostech a změnách, které nastaly jak před zahájením kontroly, v průběhu kontroly, tak při ukončení kontroly. Vedoucí skupiny kontrolujících je dále odpovědný i za aktualizaci elektronického kontrolního spisu a za jeho zpětné zaslání odbornému metodikovi k nahrání do centrální databáze Informačního systému.

Odborný metodik při obdržení žádosti o kontrolu třetí osoby zajistí přípravu veškerých podkladů a založení elektronického kontrolního spisu. Podklady ke kontrole v rámci kontrolního spisu předá vybranému Vedoucímu skupiny kontrolujících, se kterým zahájení kontroly třetí osoby předem domluví a podle vytíženosti kontrolních pracovníků stanoví termín, kdy k této kontrole dojde.

4.3.2 Postup při provádění kontroly na místě

V této podkapitole bych chtěl ukázat postup při výkonu veřejnosprávní kontroly na místě, tj. u kontrolované osoby na jednom konkrétním příkladu provedení kontroly. Tento praktický příklad bude spočívat v tom, že vezmu za vzor jednu z mnoha vykonaných kontrol v rámci Nařízení Rady (ES) č. 485/2008, který jsem byl členem, ponechám pravdivé ekonomické a finanční ukazatele dané kontrolované osoby pro zajištění reálného přehledu o kontrole, ale v zájmu zachování slibu mlčenlivosti, který jsem musel podepsat a v zájmu ochrany obchodních údajů daného subjektu změním jeho název a taktéž změním jeho umístění v rámci České republiky a samozřejmě změním i jména jednotlivých kontrolních pracovníků a zástupců kontrolované osoby.

Jako příklad jsem tedy zvolil následující společnost. Jedná se o společnost Jogurt Ovoce s.r.o., se sídlem Janičářská 35, 530 02 Pardubice, IČ: 123 45 678 (dále jen kontrolovaná osoba). Tato společnost se zabývá výrobou potravinářského zboží a koupí zboží za účelem jeho dalšího prodeje. Statutárním zástupcem společnosti s ohledem na právní formu společnosti, která je společnost s ručením omezeným, je jednatel. Jednatel jedná jménem společnosti samostatně. Písemné právní úkony činí tak, že k psanému či tištěnému jménu společnosti připojí svůj vlastnoruční podpis a poznámku „jednatel“. Jednatelem této kontrolované osoby je pan Ing. Jakub Marek, a to od 01. 11. 2008.

Tato společnost má 55 zaměstnanců a základní kapitál ve výši 100.000.000,- Kč. Průměrný roční obrat dle informací zjištěných na webových stránkách této společnosti činí 510 000 000,- Kč a celkový roční exportní obrat je 300.000.000,- Kč. Dle Výkazu zisku a ztráty za rok 2009 (předloženého kontrolovanou osobou) činil obrat 489.823.000,- Kč, v minulém účetním období za rok 2008 činil 533.880.000,- Kč.

Tato společnost obdržela z Evropského zemědělského a záručního fondu dotaci na vývoz výrobků obsahujících cukr. Společnost Jogurt Ovoce s.r.o. nakupuje cukr od různých dodavatelů v rámci Evropské unie a dále z něho vyrábí různé ovocné marmelády a jiné další ovocné složky, které jsou přiměsí do jogurtů. Jelikož společnost je exportérem svých výrobků mimo Evropskou unii, požádala o přiznání dotace za vývoz tohoto zboží v kategorii dotačních titulů Cukr a isoglukósa. Jelikož jsou ceny zemědělských výrobků v Evropské unii v důsledku cenových regulací v jednotlivých organizacích trhu všeobecně vyšší, než jsou ceny stejného zboží na trhu světovém, jsou tedy vývozcům daného zboží (výrobků) z prostředků Evropského zemědělského záručního fondu poskytovány vývozní subvence (náhrady), jež mají zajistit konkurenceschopnost jejich zboží na světovém trhu. Tyto prostředky jsou poskytovány vývozcům prostřednictvím platební agentury, kterou je v České republice Státní zemědělský intervenční fond (SZIF).

4.3.3 Příchod do sídla kontrolované osoby

Ve stanovený den a čas, který byl uveden v Oznamovacím dopise, případně byl změněn na žádost kontrolované osoby (viz kapitola 4.3.1 Postup při přípravě kontroly), se kontrolní skupina o počtu třech kontrolních pracovníků dostaví do sídla kontrolované osoby. Vedoucí skupiny kontrolujících se seznámí se statutárním zástupcem kontrolované osoby, případně s jeho zástupcem, který musí mít podepsanou Plnou moc od statutárního orgánu ve věci zastupování při průběhu kontroly na místě a jednání s vedoucím kontrolní skupiny. Po tomto seznámení dojde i k představení všech členů kontrolní skupiny a následně vedoucí kontrolní skupiny předloží statutárnímu zástupci nebo osobě pověřené zastupováním, Pověření ke kontrole. V tomto pověření musí být uvedeny zejména následující údaje:

- Číslo jednací, která má kontrola na místě přiřazené,
- Číslo pověření,
- Informace, na základě kterých kontrola bude provedena – jedná se o legislativní úpravu,
- Seznam jmen členů kontrolní skupiny, včetně vedoucího kontrolní skupiny a jejich osobních evidenčních čísel uvedených na služebních průkazech Ministerstva zemědělství České republiky,
- Předmět veřejnosprávní kontroly na místě,
- Kulaté razítko se státním znakem a označením Ministerstva zemědělství České republiky spolu s podpisem ředitele(ky) Odboru auditu a supervize.

Kontrolovaná osoba je upozorněna na to, že veřejnosprávní kontrola bude provedena na základě ustanovení § 8 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů a v souladu s částí třetí zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole a ve smyslu ustanovení § 14 zákona č.320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a změně některých zákonů a § 9 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole a dle článku 1 a 3 Nařízení Rady (ES) č. 485/2008, o kontrole opatření tvořících součást systému financování záruční sekcí Evropského zemědělského záručního fondu, prováděné členskými státy.

Po představení kontrolní skupiny, předložení Pověření ke kontrole, seznámení s předmětem kontroly a jejím předpokládaným časovým rozsahem, následuje vznešení požadavků ze strany vedoucího kontrolní skupiny, kdy tento konkrétně uvede, jakou dokumentaci chce od kontrolované osoby předložit, za jaké období a čeho konkrétně se tato dokumentace má týkat. Pokud zástupce kontrolované osoby nebude chtít některé dokumenty vydat s odůvodněním toho, že se v nich uvádí např. podnikatelský záměr kontrolované osoby, výrobní postupy nebo jiné výrobní tajemství a receptury, je vedoucí kontrolní skupiny povinen tohoto zástupce upozornit na to, že on i ostatní členové kontrolní skupiny mají podepsané sliby mlčenlivosti a že žádné z těchto „tajných“ (neveřejných) údajů nebudou nikde zveřejněny (ani jejich kopie). Dále dojde ze strany vedoucího kontrolní skupiny k seznámení zástupce kontrolované osoby o jejich právech a povinnostech.

Kontrolní skupina musí při kontrole postupovat v souladu se zákonem č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, kdy musí dodržovat povinnosti jim uložené v příslušném zákoně, a zároveň mohou uplatňovat svá práva uvedená v zákoně č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Naproti tomu má taktéž kontrolovaná osoba svá zákonná práva a své zákonné povinnosti taktéž uvedené v zákoně č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Výčet těchto práv a povinností, jak kontrolních pracovníků, tak kontrolních osob je již uveden v kapitolách 4.1.8 Povinnosti a práva pracovníků vykonávajících kontrolu na místě, 4.1.9 Kontrolované osoby mají následující povinnosti a práva.

Může se také samozřejmě stát, že kontrolovaná osoba, potažmo její zástupce nedovolí, aby byla kontrola na místě vykonána. Ze své vlastní praxe mohu říci, že jsem se s tímto případem setkal pouze jednou, kdy jsem naštěstí byl pouze členem kontrolní skupiny, nikoliv jejím vedoucím, a tudíž jsem se nemusel aktivně podílet na řešení této mimořádně nastalé situace. Postup v takovémto případě je následující. O celé věci musí vedoucí kontrolní skupiny neprodleně podat informace hlavnímu metodikovi, který dále informuje vedoucího oddělení Zvláštní orgán, kdy tento celou věc předává právnímu oddělení Ministerstva zemědělství České republiky. Právní oddělení ve spolupráci s hlavním metodikem rozhodne následně o udělení pořádkové pokuty. Pořádková pokuta se ukládá ve smyslu ustanovení § 19 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, a to: „fyzické osobě, která způsobila, že kontrolovaná osoba nesplnila povinnost podle § 14 tohoto zákona, může kontrolní orgán uložit pořádkovou pokutu až do výše 50.000,- Kč. Pořádkovou pokutu lze uložit i opakovaně, nebyla-li povinnost splněna ani ve lhůtě nově stanovené kontrolními pracovníky. Úhrn takto uložených pořádkových pokut nesmí přesáhnout částku 200.000,- Kč. Pořádkové pokuty lze uložit do jednoho měsíce ode dne nesplnění povinnosti. Pořádkové pokuty jsou příjmem státního rozpočtu České republiky. Pokuty vymáhá orgán, který je uložil.“⁴⁴ Právní oddělení následně udělilo ve spolupráci s hlavním metodikem oddělení Zvláštní orgán a při vědomí vedoucího oddělení a ředitele Odboru auditu a supervize pokutu ve výši 30.000,- Kč, kdy následně tato byla kontrolovanou osobou zaplácena a kontrola byla započata zhruba s týdenním zpožděním.

⁴⁴ § 19 odst. 1, odst. 2, odst. 3, odst. 5 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

4.4 Průběh samotné kontroly dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v podmínkách konkrétního subjektu

Vraťme se nyní zpět k naší společnosti Jogurt Ovoce s.r.o., kde se po úvodních seznamovacích a představovacích úkonech, kdy byla statutárnímu orgánu kontrolované osoby – jednatelem panu Ing. Jakubu Markovi představena skupina kontrolujících, skládající se ze dvou členů, a to Ing. Davida Brunera, Bc. Michala Kašpara a vedoucího skupiny kontrolujících Bc. Jiřího Tomce. Následovalo předložení Pověření ke kontrole a zákonné poučení o právech a povinnostech kontrolované osoby a kontrolní skupiny. Pan Ing. Jakub Marek byl informován o tom, že kontrola se bude týkat obchodní dokumentace dle Nařízení Rady č. 485/2008, která byla v kontrolovaném období od 16. 10. 2009 do 15. 10. 2010 příjemcem finančních prostředků z Evropského zemědělského a záručního fondu, kdy se konkrétně jedná o následující finanční příjmy:

Ve finančním roce Evropského zemědělského a záručního fondu 2008-2009 bylo vybráno ke kontrole 22 plateb v celkové hodnotě 1.035.436,85 Kč (18,9 % z celkem vyplacených 5.478.294,52 Kč). Činnost kontrolní skupiny bude tedy zaměřena na kontrolu veškerých podkladů zaměřených na částku 1.035.436,85 Kč.

Dále vedoucí skupiny kontrolujících vznesl požadavky na předložení příslušné dokumentace, která bude pro výkon kontroly nezbytná. V našem konkrétním případě se jednalo o předložení:

- doklady týkající se cukru obsaženého ve vyvezených výrobcích mimo Evropskou unii - kód cukru KN 1701 9910 9950
- veškeré účetní doklady s tímto vývozem spojené: JSD, T5, Objednávky, Dodací listy, Převážní dokumenty (CMR), Prohlášení žadatele (odevzdává se na SZIF), Vydané faktury a účty, na kterých je o nich účtováno, Výpisy z Bankovních účtů, Faktury přijaté za nákup cukru, který byl později použit do příměsí vyvezených výrobků a Seznam dodavatelů cukru, Vývozní licence
- dále byla kontrolovaná osoba požádána o prohlídku výrobních a skladovacích prostor, ve kterých byl cukr naskladněn a dále zpracováván

- dokumentace související s udělení vývozní subvence (podpory) jako je např. Rozhodnutí ze SZIFu, Prohlášení žadatele, Výpis z bankovního účtu, na který byla subvence přijata.

Při získání výše uvedené dokumentace došlo k prvotnímu porovnání souladu těchto dokumentů s dokumenty, které byly použity při výpočtu kontrolované subvence a byly přiloženy k Žádosti o příslušnou podporu. Konkrétně kontrolní skupina provedla kontrolu, která byla zaměřena na množství vyvezeného produktu obsahující předmětný subvencovaný cukr, kdy byla kontrolována předložená JSD⁴⁵, T5⁴⁶, protokol o výpočtu subvence (množství dle žádosti o subvenci) s množstvím uvedeným na vydaných fakturách (množství podporovaného produktu předpokládané jako dodané) u vybraných 22 obchodních případů. Množství vyvezeného cukru (kód KN 1701 9910 9950) bylo podrobeno kontrole ve shodě s údaji uvedenými na fakturách, na T5, na Prohlášeních žadatele a na JSD. To vše bylo porovnáno se skladovou evidencí a bylo zjištěno, že fakturované množství cukru skutečně opustilo celní prostor Evropské unie. Kontrolou výše uvedené dokumentace se však kontrolní skupině nepodařilo prokázat, že zboží (produkty) skutečně dorazilo na místo určení a bylo dáno do oběhu – kontrolní skupině nebyly předloženy k nahlédnutí příslušné CMR⁴⁷. Následně kontrolní skupina přepočítala a zaznamenala ve Srovnávací tabulce (v kontrolním spisu pouze v elektronické podobě) množství spotřebovaného cukru na základě Prohlášení žadatele včetně přepočtu procentuelního požadavku na zastoupení cukru ve výrobku. Toto vše bylo dále rozděleno podle názvu výsledných produktů. U jednotlivých přepočtů procentuelního zastoupení cukru v produktu byly zjištěny drobné niance. Jedná se zejména o menší odchylky, které dosahují maximální výše 7 % překročení požadované sladkosti nebo nedodržení požadované sladkosti u finálního výrobku obsahujícího subvencovaný (kontrolovaný) cukr. Množství spotřebovaného cukru však odpovídá množství, na které byla požadována subvence. Dle poskytnutého dokumentu, který je určen pro vnitřní potřebu podniku, bylo kontrolní skupině dokázáno, že zjištěné odchylky vznikají v průběhu upravování konečného výrobku, a to podle přesně stanovených pokynů: Brix: +/- 0,1 ΔpH = 10 kg

⁴⁵ Pozn. autora: Jednotný správní doklad.

⁴⁶ Pozn. autora: Jedná se o určitý druh Převážního dokladu v rámci Evropské unie.

⁴⁷ Pozn. autora: jedná se Mezinárodní nakládkový list, který je při vyložení zboží v určené destinaci podepsán příslušným pracovníkem a následně zaslán do sídla společnosti odkud zboží bylo expedováno.

cukr/voda⁴⁸. Při ověřování exportovaného množství byly vyžádány a v systému vyhledány veškeré dobropisy pro roky 2008 a 2009 pro odběratele z vybraných 22 případů.

Bylo ověřeno zaúčtování vydaných faktur k vybraným 22 vývozním případům (syntetické účty 311/601). Bylo ověřeno zaúčtování jejich úhrad. Kontrolovanou osobou byly předloženy příslušné výpisy z bankovního účtu. Předmětných 22 případů ke kontrole bylo uhrazeno. Příslušné částky na výpisech z bankovních účtů se vztahují ve většině případů k souhrnné úhradě za několik faktur příslušného odběratele. Příslušné úhrady za vydané faktury jsou při úhradě spárovány tak, že jsou nejprve vzaty v úvahu faktury s nejstarším datem vystavení, dokud není dosaženo sumy uvedené na bankovním výpisu. Takto spárovaným fakturám je v systému přiřazeno číslo účetního případu. Přes toto číslo účetního případu byly zpětně dohledány vydané faktury k jejich úhradám na bankovních výpisech.

Jako další fáze kontroly byla nutnost uskutečnit kontrolu množství spotřebovaného cukru. Bylo kontrolováno procento přidaného cukru dle podílu přidaného cukru na prohlášení (data ze skladového systému) na vyvezeném množství produktu. Přepočty spotřebovaného množství cukru (procento přidaného cukru) byly provedeny u 22 předem vybraných obchodních případů. Tyto propočty byly dále provedeny u dalších 39 náhodně vybraných obchodních případů z celkových 171. Celkem bylo kontrolováno 39+22=61 případů ze 171. Bylo usouzeno, že další kontrola v tomto směru není nutná pro dosažení určité míry jistoty v této oblasti, kdy provedenou kontrolou 61 případů nebyly zjištěny nedostatky. Vypočtené podíly se jen nepatrně odchylovaly s podíly v receptuře (zejména se jednalo o zbytkovou vodu ve varném kotli po čištění kotle před vařením). U 22 kontrolovaných obchodních případů bylo ověřeno množství spotřebovaného cukru na prohlášení (skladová data) s reálnými daty ve skladové evidenci (systém + skladový deník). Dále byl porovnáván stav cukru v silu dle inventury (duben 2008; říjen 2008; leden 2009; duben 2009; srpen 2009) se stavem ze systému skladových dat.

Odchylky v hodnotovém vyjádření (kg) - konečný (počáteční stav) inventura - skladová data = (-26.467,00 duben 2008; -21.887,41 říjen 2008; -5.438,14

⁴⁸ Pozn. autora: jedná se o recepturu přimíchávání cukru do finálního výrobku.

leden 2009; -7.352,21 duben 2009; -17.932,6 srpen 2009). V procentuálním vyjádření (%) jako podíl odchylek inventura - skladová data na spotřebě cukru mezi dvěma po sobě jdoucími inventurami činil tento poměr (-2,24 % duben 2008; -1,34 % říjen 2008; -0,68% leden 2009; -0,79 % duben 2009; -1,37 % srpen 2009).

Skladová kapacita sila na cukr: 70 tun. Kontrolovanou osobou byla dále předložena projektová dokumentace ke skladovému silu na cukr: objem 63 m³. Objem 63 m³ = skladová kapacita 70 tun.

Kontrolní skupina dále uznala za nutné provést kontrolu původu suroviny (cukru) u společností, které tuto surovinu kontrolované osobě dodaly. Kromě ověřování exportních údajů na JSD, dokumentů T5 a na faktuře, účtování o dodávkách odběrateli, ověřování ohledně spotřeby cukru ve vztahu k předmětným dodávkám byly v účetním systému (dodavatelé, příjem na sklad; úhrady dodavatelům) a v systému skladového hospodářství dohledání dodavatelé surového cukru pro rok 2008 a 2009. Jednalo se o 2 dodavatele, tedy o České národní cukrovarny a.s., se sídlem v Brně, které byly dodavatelem pro společnost Jogurt Ovoce s.r.o. pouze v 9., 10., a 11. měsíci roku 2008. Dalším dodavatelem byla společnost Společenství Cukrovarníků a.s., se sídlem ve Znojmě. Tento dodavatel dodával cukr do společnosti Jogurt Ovoce s.r.o. od 12. měsíce roku 2008 až do 11. měsíce roku 2009. U těchto dodavatelů byla provedena kontrola třetích osob, kde bylo nutno prověřit, zda jsou oni prvotním výrobcem cukru, nebo zda ho od někoho také koupili. Kontrolou na místě bylo zjištěno, že tyto společnosti jsou prvovýrobci cukru a na základě účetních dokladů (faktury, objednávky, přepravní listy, výpisy z bankovních účtů) byla tato skutečnost dostatečně ověřena a zadokumentována.

Další důležitou fází kontroly bylo nutné ověřit, zda cukr obsažený ve výrobcích skutečně opustil hranice Evropské unie, kdy na základě této skutečnosti mohla být vývozní subvence, dle příslušné legislativy Evropské unie, vyplacena. Jedná se zejména o Nařízení Rady (ES) č. 485/2008, dále dle Nařízení Komise (ES) č. 1291/2000 ze dne 9. června 2000, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty v platném znění, Nařízení Komise (ES) č. 2090/2002 ze dne 26. listopadu 2002, kterým se

stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 386/90, pokud jde o fyzickou kontrolu prováděnou při vývozu zemědělských produktů, pro které jsou poskytovány náhrady v platném znění, Nařízení Komise (ES) č. 318/2006 – o společné organizaci trhu s cukrem, Nařízení Komise (ES) č. 2135/1995 – prováděcí pravidla pro poskytování vývozních subvencí v odvětví cukru. Skupina kontrolujících pracovníků si od kontrolované osoby nechala předložit originály JSD, dokumentů T5, prohlášení žadatele, vydané faktury, kdy u těchto dokladů byla provedena kontrola shody odběratele, místa určení a vyvezeného množství v této dokumentaci. Také byla provedena kontrola opuštění vnějších hranic Evropské unie u exportovaného zboží na dokumentu T5 (výstupní razítko na zadní straně dokladu). V případě reklamace a vrácení výrobku zpět výrobcí, provedla kontrolní skupina kontrolu množství vráceného cukru. Toto množství nebylo zahrnuto v požadavku na subvenci s připomínkou výpočtu subvence reklamovaného výrobku.

Po těchto výše uvedených jednotlivých částech kontroly kontrolní skupina usoudila, že kontrola u kontrolované osoby byla provedena dostatečně a přistoupila ke zpracování Kontrolního protokolu, který se skládá ze samotného protokolu, kde jsou popsána zjištění kontrolní skupiny a dále z dokumentů, které byly podkladem pro zjištění uvedená v protokolu, a ze kterých byly pořízeny fotokopie, které byly označeny razítkem „Kopie souhlasí s originálem“ a podepsány příslušným členem kontrolní skupiny, jenž tuto kopii pořídil. Veškeré tyto ofocené dokumenty jsou součástí celého Kontrolního spisu, který je dále archivován jak písemně, tak elektronicky v budově Ministerstva zemědělství České republiky. Kontrolní protokol musí dle příslušného zákona o státní kontrole obsahovat předepsané náležitosti. „V protokolu se uvádí označení kontrolního orgánu a kontrolních pracovníků na kontrole zúčastněných, označení kontrolované osoby, místo a čas provedení kontroly, kontrolní zjištění, označení dokladů a ostatních materiálů, o které se kontrolní zjištění opírá. Protokol podepisují kontrolní pracovníci, kteří se kontroly zúčastnili.“⁴⁹ Kontrolní protokol musí být vyhotoven ve třech vyhotoveních, kdy dvě vyhotovení si nechává vedoucí kontrolní skupiny a jedno vyhotovení se předává statutárnímu zástupci kontrolované osoby. Všechny tyto tři vyhotovení podepisuje s příslušným datem a příslušným místem, kde k podpisu došlo, statutární orgán kontrolované osoby (nebo osoba jím pověřená na základě plné moci), dále vedoucí skupiny kontrolujících a její

⁴⁹ § 15 odst. 2 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

členové. Jeden ze dvou Kontrolních protokolů, který zůstává vedoucímu kontrolní skupiny, bude dále postoupen na Státní zemědělský intervenční fond, kde bude této platební agentuře sloužit jako podklad o vykonání následné veřejnosprávní kontroly na místě, na jehož základě tato platební agentura pozná, zda vyplacená subvence (dotace) byla skutečně použita na účel, na který byla platební agenturou (SZIFem) vyplacena.

Závěr kontroly tedy zní:

Na základě kontroly předložených dokumentů, výsledků kontrol u tzv. třetích osob nebyly zjištěny nedostatky. Kontrolovaná osoba musí být také v závěru dostatečně poučena, že proti tomuto protokolu o kontrole můžete podat písemné a zdůvodněné námitky ve lhůtě do sedmi dnů od seznámení s tímto protokolem. V § 17 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole je uvedeno, že námitky lze podat ve lhůtě pěti dnů, ale kontrolní pracovník může lhůtu stanovit delší, kdy já sám z vlastní zkušenosti jsem většinou stanovoval lhůtu sedm dnů, aby měla kontrolovaná osoba dostatečný čas seznámit se se závěry, které jsou uvedeny v Kontrolním protokolu. Samozřejmě je zde také možnost, že kontrolovaná osoba, potažmo její zástupce se neztotožní s údaji, které budou v Kontrolním protokolu, a bude toho názoru, že zcela markantně neodpovídají jeho názorům a přesvědčení v dané věci. Pokud k tomuto rozporu dojde, tak může zástupce kontrolované osoby (statutární orgán nebo osoba pověřená statutárním orgánem na základě plné moci) odmítnout Kontrolní protokol podepsat. V tomto případě vedoucí kontrolní skupiny postupuje tak, že „odmítne-li kontrolovaná osoba seznámit se s kontrolním zjištěním nebo toto seznámení potvrdit, vyznačí se tyto skutečnosti v protokolu.“⁵⁰ Pokud dojde ke zjištění, že mohlo dojít k trestné činnosti, tak „kontrolní orgány oznamují orgánům činným v trestním řízení podezření z trestné činnosti zjištěné v průběhu kontroly.“⁵¹ Samozřejmě s tímto ustanovením souvisí již výše zmíněná povinnost členů kontrolní skupiny, která spočívá ve smyslu ustanovení § 8 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Z výše popsanou situací, kdy by kontrolovaná osoba (její zástupce) odmítla podepsat Kontrolní protokol, jsem se za svou praxi ještě nesetkal. Avšak častější situace, která může nastat je, že kontrolovaná osoba využije svého práva dle § 17 zákona

⁵⁰ § 16 odst. 3 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

⁵¹ § 24 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

č. 552/1991 Sb., o státní kontrole a podá si proti protokolu písemné a zdůvodněné námitky, a to ve stanovené lhůtě, která musí být v Kontrolním protokolu jasně uvedena. Tato lhůta se počítá ode dne seznámení kontrolované osoby s Kontrolním protokolem. Právní úprava, kde je uveden postup řízení o námitkách kontrolovaných osob, je zachycena v § 18 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, kdy v řízení o námitkách se postupuje následujícím způsobem:

- o námitkách rozhoduje kontrolní pracovník,
- nebylo-li námitkám vyhověno, může kontrolovaná osoba ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí o námitkách odvolat k vedoucímu kontrolního orgánu,
- jsou-li pro to důvody, vedoucí kontrolního orgánu rozhodnutí o námitkách změní nebo zruší, jinak odvolání zamítne a rozhodnutí potvrdí,
- pokud v řízení o odvolání proti rozhodnutí o námitkách vyplyne potřeba věc dořešit, vedoucí kontrolního orgánu rozhodnutí zruší a zajistí došetření věci,
- proti tomuto rozhodnutí kontrolního orgánu se nelze dále odvolat.

V našem konkrétním případě nebyly námitky ve stanovené lhůtě podány, a tudíž byla Kontrola řádně ukončena. Celý Kontrolní spis, jak v listinné, tak v elektronické podobě, dále vedoucí kontrolní skupiny předá Vedoucímu oddělení Zvláštní orgán, který jej založí do archivu. Dále hlavní metodik zodpovídá za to, že jeden originál podepsaného Kontrolního protokolu bude předán Platební agentuře, tedy SZIFu, pro jeho další případná opatření, jako například rozhodnutí o vrácení subvence, udělení pokuty za nesplněné podmínky získání dotací, na základě konkrétního rozhodnutí, kde jsou tyto podmínky upraveny, případně k dalším jiným opatřením.

Závěrem k této kontrole lze napsat, že tato proběhla maximálně efektivně, bez jakýchkoliv negativních zjištění, které by si vyžádaly další opatření ze strany Ministerstva zemědělství České republiky, případně Státního zemědělského intervenčního fondu, jako Platební agentury. Celkový průběh kontroly byl pět pracovních dní, přičemž se na této kontrole neustále podíleli tři zaměstnanci spadající pod Ministerstvo zemědělství České republiky.

4.5 Ekonomická stránka kontroly na místě

Vzhledem k tomu, že veřejnosprávní kontroly dle Nařízení Rady č. 485/2008 jsou kontrolami tzv. na místě, neboli u kontrolované osoby, je nutno počítat s tím, že takováto kontrola s sebou nese nejen otázky časového rozvrhu, ale taktéž i otázky ekonomické, spojené s výkonem těchto kontrol. Zejména se jedná o to, že na každou kontrolu se členové kontrolní skupiny musí dopravit, musí tam být ubytováni (pokud se nejedná o kontrolu u subjektu, která je v přijatelném okolí místa výkonu zaměstnání, kam se dá každý den jezdit a zase se vracet zpět) a musí se stravovat. Samozřejmě členům kontrolní skupiny, kteří jsou na služební cestě, tzv. v terénu, běží stále jejich stálý plat u zaměstnavatele, tj. Ministerstva zemědělství České republiky. Dále zaměstnanci spotřebují další finanční prostředky spojené s ubytováním a stravěním.

Při výpočtu nákladnosti kontroly na místě se budeme držet stále výše uvedeného praktického příkladu průběhu kontroly. Kdy je třeba uvést, že kontrolu vykonávali tři zaměstnanci, členové kontrolní skupiny v místě sídla kontrolované osoby Jogurt Ovoce s.r.o., se sídlem Janičářská 35, 530 02 Pardubice, IČ: 123 45 678.

Vedoucí skupiny kontrolujících Bc. Jiří Tomec na místo výkonu kontroly vyrážel služebním vozem z místa svého pracoviště, tj. Ministerstva zemědělství České republiky, Těšnov 17, 117 05 Praha 1, společně se svým kolegou panem Ing. Davidem Brunerem, který je taktéž zařazen v organizační struktuře Ministerstva zemědělství České republiky v oddělení Zvláštní orgán. Další člen skupiny kontrolujících pan Bc. Michal Kašpar vyrážel na místo kontroly, tj. do Pardubic ze svého pracoviště, které je v Českých Budějovicích. Jedná se o pracoviště Agentury pro zemědělství a venkov v Českých Budějovicích, což je regionální pracoviště Ministerstva zemědělství České republiky.

Náklady na benzín pro tuto služební cestu se pohybují v následujících cenových relacích:

Vzdálenost Praha, Těšnov 17 → Pardubice = 116 km

Osobní vozidlo značky Škoda Fabia 1.2 http 44 kW má dle tabulek kombinovanou spotřebu 5,7 l/100 km⁵². Tento typ vozidla je standardní referentské vozidlo, které je používáno zaměstnanci Ministerstva zemědělství České republiky.

Pro výše uvedenou vzdálenost bude spotřeba osobního automobilu činit 6,6 l. Cena za benzín se v současné době pohybuje kolem 33,25 Kč/l⁵³. Tedy cena cesty do místa výkonu kontroly bude $6,6 * 33,25 = 219,45$ Kč – tuto cenu vynásobíme dvěma, neboť pojedeme tam i zpět a vyjde nám částka: **438,90 Kč**.

Samozřejmě je také nutno započítat množství paliva a cenu za něj, které bude spotřebováno na drobné popojíždění v místě výkonu kontroly. Kdy tato částka bude s ohledem na celkové náklady spojené s výkonem kontroly zanedbatelná.

Vzdálenost České Budějovice, Rudolfovska 493/80 → Pardubice, kterou pojedou kolega Bc. Michal Kašpar je 195,7 km. Taktéž kolega z Českých Budějovic jede standardním služebním vozidlem Ministerstva zemědělství České republiky, tedy Škodou Fabií 1.2 http 44 kW se spotřebou 5,7 l/100 km. Vezmeme tedy v úvahu aktuální cenu pohonných hmot, benzínu Natural 95 k dnešnímu dni, jako u výše uvedeného případu a dojdeme k závěru, že tato cesta z Českých Budějovic do Pardubic bude pro služební vozidlo znamenat spotřebu pohonných hmot ve výši 11,2 l. Tudíž cena bude $11,2 * 33,25 = 372,40$ Kč. Samozřejmě i tuto cenu je nutno vynásobit ještě dvěma, kdy dojdeme k částce **744,80 Kč**.

Jak již bylo uvedeno v závěru předchozí podkapitoly, tak celá kontrola na místě trvala pět dnů. Kontrolní skupina tedy potřebovala zajistit ubytování, v co nejbližším dosahu místa výkonu kontroly, na čtyři noci. Ubytování se skoro vždy zajišťuje spolu se snídaní, a to v co nejlépe cenově dostupných pensíoních nebo hotelích. Při výběru hotelů, se dle interního nařízení, musí kontrolní skupina zaměřit na ty hotely nebo pensíony, kde částka za ubytování na jednu noc nepřesáhne 900,- Kč. Vzhledem k tomu, jaká je současná ekonomická situace ve všech složkách státní správy, je výhled do budoucnosti

⁵² Technická data čerpána z: http://www.skoda-auto.cz/CZE/model/newfabia/facts/Pages/techdata_B4.aspx

⁵³ Cena aktuální ke dni 23. 01. 2011. Zdroj: <http://www.sfinance.cz/kapitalove-trhy/ceny-PHM/>

takový, že tato hranice se bude ještě snižovat tak, aby byly zajištěny maximální úspory v oblasti služebních cest, dle nařízení vlády.

Naše kontrolní skupina se ubytovala v hotelu Arnošt – Garni ***, kde cena za jeden jednolůžkový pokoj se snídaní je 850,- Kč. Tyto jednolůžkové pokoje byly objednány tři, vzhledem k tomu, aby bylo jednotlivým členům kontrolní skupiny zajištěno určité pohodlí a soukromí.

Cena celkem byla tedy vypočítána následovně:

$850 * 3 = 2.550,-$ Kč pro tři osoby za jednu noc se snídaní

Kontrolní skupina strávila v Pardubicích celkem čtyři noci, tj. $2.550 * 4 = 10.200,-$ Kč.

Také je nutné započítat příplatek za stravné, které náleží členům kontrolní skupiny za to, že jsou mimo své pracoviště. Dle § 163 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce se stravné pohybuje v následujících rozmezech:

„Za každý kalendářní den pracovní cesty poskytne zaměstnavatel zaměstnanci stravné nejméně ve výši:

- a) 58 Kč, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- b) 88 Kč, trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- c) 138 Kč, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

Bylo-li zaměstnanci během pracovní cesty poskytnuto jídlo, které má charakter snídaně, oběda nebo večeře, na které zaměstnanec finančně nepřispívá, je zaměstnavatel oprávněn za každé uvedené jídlo stravné krátit až o hodnotu

- a) 70 % stravného, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- b) 35 % stravného, trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- c) 25 % stravného, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.⁵⁴

Pro náš konkrétní případ se vztahuje stravné na první den služební cesty ve výši 88,- Kč na jednoho pracovníka, kdy toto není kráceno o poskytnutou stravu. Stravné na další tři dny je 138,- Kč, ale jelikož je v rámci ubytování poskytnuta v hotelu snídaně, je nutné toto stravné krátit 25%. Což nám stravné sníží na částku 103,50 Kč. Poslední den služební cesty se posuzuje v době trvání služební cesty do 18ti hodin, kdy zde je stanovena

⁵⁴ § 163 zákona č. 262/2006 Sb., Zákoník práce.

sazba ve výši 88,- Kč, ale i tuto sazbu je nutno snížit o 35%, dle výše uvedeného výčtu sazeb, o poskytnutou stravu (snídání) v rámci ubytování. Tedy konečná částka za poslední den je 57,20 Kč. Jak je vidět, stravné se pohybuje na velice minimální úrovni, kdy není zcela možné, aby si dospělý člověk, v našem případě muž, mohl koupit stravu na celý den (mimo snídání) za částku 103,50 Kč, přičemž by alespoň jednou denně měl mít teplé jídlo. Pro naši kontrolní skupinu o třech členech vyjde stravné na jednu osobu na částku 455,70 Kč. Celá kontrolní skupina získá na stravném od zaměstnavatele, tj. Ministerstva zemědělství České republiky sumu ve výši **1.367,10 Kč**.

Celkem tedy výkon kontroly v místě sídla kontrolované osoby vyšel Ministerstvo zemědělství České republiky, po sečtení tučně zvýrazněných částek, na sumu ve výši 12.750,8 Kč.

Vzhledem k tomu, že je zhruba 8 kontrolních skupin, kdy každá vykoná minimálně 4 kontroly za jedno kontrolní období mimo své pracoviště, vyšplhají se odhadem náklady na kontroly, pokud pomineme samotný plat kontrolorů, na částku čítající až několik set tisíc korun českých.

5. Poznatky a jejich vyhodnocení

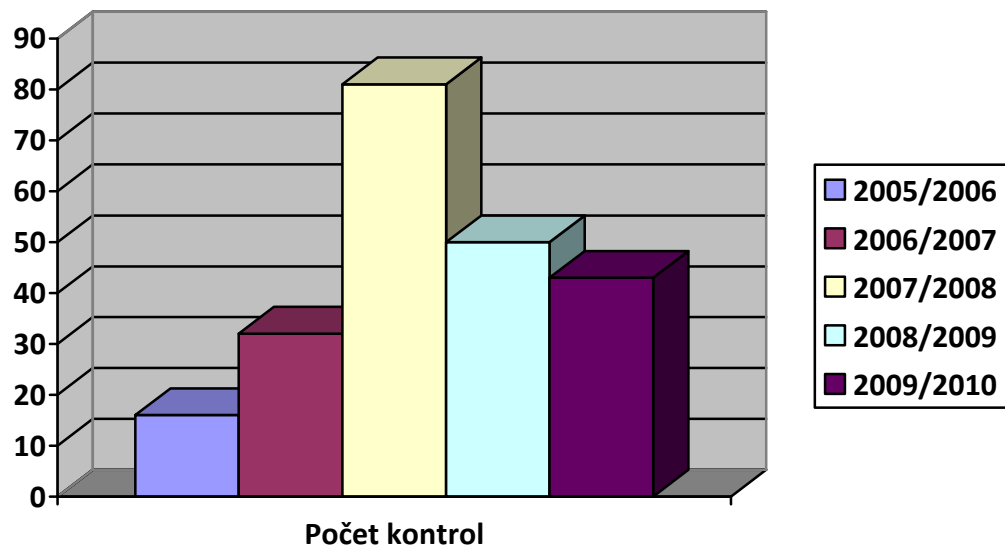
Vzhledem k výše uvedenému praktickému rozboru výkonu veřejnosprávní kontroly na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008, jsem došel k poznatku, že tato kontrola byla provedena s maximálním nasazením a kladným přístupem kontrolních pracovníků oddělení Zvláštní orgán Ministerstva zemědělství České republiky, kdy dále byla tato kontrola provedena v poměrně krátké době, i když kontrolovaná suma poskytnuté subvence nepatřila svým objemem 1.035.436,85 Kč zrovna mezi malé subvence.

5.1 Počet vykonaných kontrol

Kontrolní období	Počet kontrol	Kontrolovaná částka v Kč	Počet zjištěných nesrovnalostí
2005/2006	16	74 602 305,12	0
2006/2007	32	617 053 121,63	0
2007/2008	81	1 154 656 011,71	1
2008/2009	50	865 578 085,30	1
2009/2010	43	143 780 971,30	0
Celkem	222	2 855 670 495,06	2

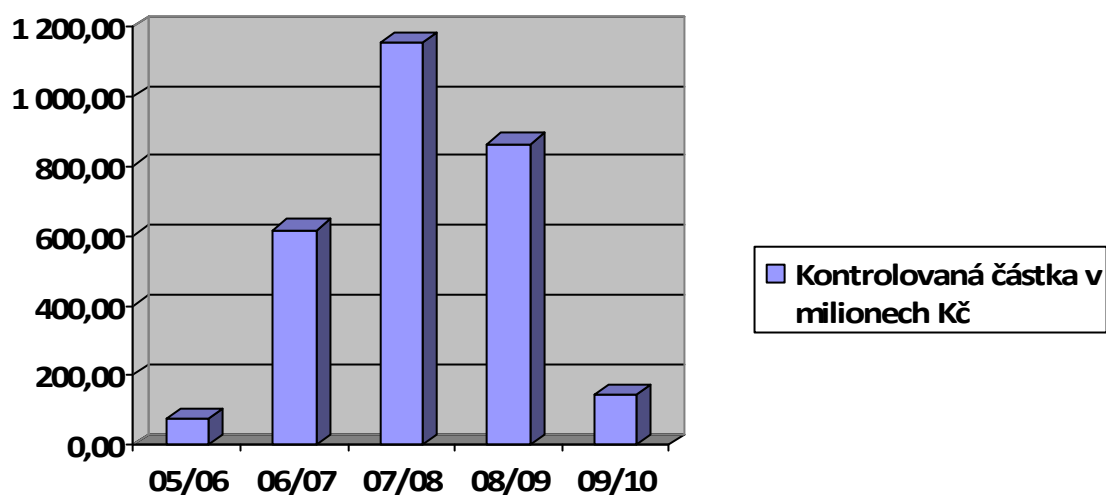
Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních údajů oddělení Zvláštní orgán.

Kontroly vykonané v letech 2005 – 2010 (tj. kontrolní období 2005/2006 – 2009/2010)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních údajů oddělení Zvláštní orgán.

Výše kontrolovaných finančních prostředků poskytnutých z Evropského zemědělského záručního fondu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních údajů oddělení Zvláštní orgán.

Jako zdroj pro tyto informace byla použita data z Výročních zpráv oddělení Zvláštní orgán, která jsou vždy po ukončení kontrolního období zasílána do Bruselu do sídla Evropské komise DG Agri J.5. Tyto zprávy ze všech členských států pomáhají při statistické evidenci a kontrole množství vyčerpaných jednotlivých peněžních prostředků a při jejich následných kontrolách a případných nápravách při zjištění nesrovnalostí. Výroční zprávy jsou přístupny pouze zaměstnancům oddělení Zvláštní orgán a jejich nadřízeným (včetně nadřízených sídlících v Bruselu v DG Agri J.5), proto nemohu tabulky, které obsahují daleko více dat (jako je např. jméno a sídlo kontrolovaného subjektu, KN kódy jednotlivých opatření a jména kontrolorů v jednotlivých kontrolních skupinách, kteří v předmětných subjektech výkon kontroly na místě prováděli) v této práci použít.

Z tohoto výčtu kontrol a kontrolovaných peněžních prostředků vyplývá, že v České republice bylo provedeno za pět kontrolních období celkem 222 veřejnosprávních kontrol na místě, které celkově čítaly 2.855.670.495,06 Kč zkontrolovaných finančních prostředků poskytnutých z Evropského zemědělského záručního fondu (dřívějšího Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu). Při tomto množství kontrol a objemu finančních prostředků byly zjištěny pouze dvě nesrovnalosti. Bohužel na rozdíl od jiných členských států, Česká republika čerpá pouhé minimum prostředků, na které má nárok. Dle mého názoru je tento problém zapříčiněn nedostatečnou informovaností českých obchodníků v oblasti zemědělství o možnosti žádostí o přidělování dotačních prostředků nikoliv pouze na plochu (pole, pastviny) či hospodářská zvířata, ale také na vývozní subvence, intervenční prodeje, nákupy, skladování, podpory pro včelaře, pro družstva producentů či podporu výroby a distribuce školního mléka, kde v současné době Česká republika poměrně dost zaostává za okolními členskými státy.

5.2 Výzkumné šetření

Vzhledem k výše uvedeným číselným údajům o počtech vykonaných kontrol za jednotlivá kontrolní období lze konstatovat, že od kontrolního období 2007/2008 je klesající tendence počtu vykonaných kontrol. V současné době, kdy je ukončeno kontrolní období 2009/2010 a kontrolní období 2010/2011 je takřikajíc v plném proudu a nejsou

zatím z něho známy konečné údaje, se jedná již o druhé období v řadě, kdy klesl počet vykonaných kontrol, ale zároveň i celková suma zkontrolovaných finančních prostředků. Zejména v kontrolním období roku 2009/2010 je velice výrazný pokles celkového objemu zkontrolovaných finančních prostředků.

S dotazem ohledně poklesu jak počtu vykonaných kontrol, tak poklesu zkontrolovaných prostředků jsem se obrátil na zaměstnance oddělení Zvláštní orgán, kdy jsem se dozvěděl, že dochází i k neustálému poklesu pracovníků, kteří kontroly dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 mají v České republice vykonávat. Za poslední čtyři roky (tj. od roku 2006 do konce roku 2010) došlo k poklesu zaměstnanců oddělení Zvláštní orgán o více jak 50%. Tedy z 8 kontrolorů na kontrolory 3. S výkonem kontrol dle výše uvedeného Nařízení Rady dále vypomáhali zaměstnanci, kteří byli v rámci organizační struktury Ministerstva zemědělství České republiky zařazení v regionálních pracovištích Zemědělských agentur a Pozemkových úřadů, kdy se jednalo o počet v rozmezí 13 – 17 těchto zaměstnanců. Momentální situace je taková, že zaměstnanci přidělení pod organizaci Pozemkových úřadů již kontroly pro oddělení Zvláštní orgán nevykonávají a nebyla za ně zajištěna žádná náhrada. Dále jsem v rámci výzkumného šetření od pracovníků oddělení Zvláštní orgán zjistil, že došlo k transformaci Zemědělských agentur na Agentury pro zemědělství a venkov, kdy v současné době jsou na kontroly dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 uvolňováni celkem 4 pracovníci. Což tedy znamená, že v kontrolním období 2006/2007 provádělo výkon kontrol na místě průběžně 24 kontrolorů a v kontrolním období 2009/2010 už tento výkon kontrol provádělo průběžně jen 7 – 10 kontrolorů, což je taktéž znatelný pokles.

Dále musíme vzít v úvahu i to, že kontroloři, kteří již kontrolní činnost nevykonávají, byli všichni velice zkušení, často se účastnili i kontrol na mezinárodní úrovni (v rámci spolupráce mezi členskými státy) a byly na jejich zapracování vynaloženy nemalé finanční prostředky – zejména na jejich proškolení, vybavení mobilními telefony, notebooky, přenosnými tiskárnami a dalšími administrativními potřebami. Také jsem byl od současných zaměstnanců oddělení Zvláštní orgán informován, že byla zrušena pracovní pozice vedoucího oddělení Zvláštní orgán, kdy vedení tohoto oddělení bylo organizačně přesunuto do přímého výkonu současné ředitelky Odboru auditu a supervize. Tato změna

znamená další oslabení tohoto oddělení a opět úbytek jednoho „tabulkového“ místa. Sice je to jistá finanční úspora pro Ministerstvo zemědělství České republiky, ale v celkovém úsporném balíku je to jen kapka v moři. Podle názoru současných kontrolorů se šetří na místech, na kterých to není potřeba. Ba naopak, oddělení Zvláštní orgán by za současného stavu potřebovalo posilovat a ne ubírat pracovní pozice.

6. Závěr

Veřejnosprávní kontrolou na místě jsem se zabýval několik let a na základě praktických zkušeností s výkonem těchto kontrol, jsem došel k závěru, že kontrola by měla být chápána jako činnost, kterou vykonávají odborníci – tj. kontroloři, za účelem zjištění, zda kontrolovaný subjekt neporušuje stanovené zákony, nařízení či podmínky, na základě kterých získal dotační prostředky.

Na základě provedených zjištění, výzkumného šetření a dalších zjištěných informací jsem zaujal stanovisko, že jako negativní a vysoce nebezpečný fakt vidím do budoucna problém s nedostatečným počtem proškolených a zkušených kontrolních pracovníků, kteří kontroly dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 aplikují v praxi. Současná situace je taková, že právě těchto výborně proškolených a zkušených kontrolorů neustále ubývá a odpovědní pracovníci Ministerstva zemědělství České republiky svým laxním přístupem a určitým druhem nezájmu o tuto problematiku nevyvíjí dostatečnou snahu o doplňování stavu kontrolních pracovníků a zajišťování potřebných a profesionálně vedených školení na danou problematiku poskytování finančních prostředků a jejich následné kontroly dodržování podmínek přijetí těchto prostředků. Sami zástupci pracovní skupiny DG Agri J.5, která má v kompetenci v rámci Evropské unie dohled nad vykonáváním veřejnosprávních kontrol na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008, již poukazovali na špatný postoj České republiky v kladení důrazu na vykonávání těchto kontrol. Dle mého mínění je odliv zkušených zaměstnanců Ministerstva zemědělství České republiky zapříčiněn nedostatečným finančním ohodnocením s ohledem na velkou časovou a hlavně psychickou náročnost při výkonu veřejnosprávních kontrol na místě. Samozřejmě také odpovědní vedoucí pracovníci mají svůj podíl na tom, že se v momentálně ještě probíhajícím kontrolním období zmenší počet vykonaných kontrol a i razantně se zmenší počet zkontrolovaných finančních prostředků, a to zejména z důvodu nedostatku kontrolních pracovníků, neboť nejsou schopni zajistit potřebný počet lidí, kteří mají odpovídající vzdělání pro výkon takto náročných kontrol. Pokud se snad podaří přijmout nového pracovníka, je prakticky nemožné ho ihned začlenit do výkonu kontrol, protože nemá absolvovaná potřebná školení, která jsou nezbytnou

součástí přípravy na výkon veřejnosprávních kontrol na místě dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008.

Také současná finanční situace celého Ministerstva zemědělství České republiky je zhoršena tím, že dochází ke škrtnům ve státním rozpočtu, které se týkají všech ministerstev v České republice, Ministerstva zemědělství ČR nevyjímaje. Celkem tedy dochází ke škrtnům v rozpočtech jednotlivých odborů a následně i v jednotlivých odděleních. Zejména dochází k výraznému snižování finančních prostředků na pohonné hmoty, dále na odměny za dobře vykonanou práci jednotlivých zaměstnanců a dále chybí finanční prostředky na osobní ohodnocení stávajících zaměstnanců. Veškeré tyto vlivy mají za důsledek, že chybí výrazná pobídková složka pro jednotlivé kontrolory, a tím dochází buď k odchodu kontrolorů, nebo k tomu, že kontroly nejsou již prováděny s takovou precizností a důsledností jako doposud. Taktéž je problém sehnat nástupce odcházejících kontrolorů, neboť finanční nabídka a další motivační ohodnocení je v současné době podprůměrné a je tudíž problém sehnat nové zaměstnance. A pokud se snad nějaký zájemce najde, tak velice vážně hrozí ta situace, kdy dojde k zrušení tzv. tabulkového místa, a to v mezidobí odchodu bývalého kontrolora a přijetí nového kontrolora, pro kterého již nebude volné tzv. tabulkové místo. V rámci úspor se volná tabulková místa ruší, ale později, pokud je třeba doplnit stav teamu, tak tato tabulková místa se již neobnovují.

Vše výše uvedené může mít do budoucna za následek, že v České republice bude kontrolní činnost oddělení Zvláštní orgán silně omezena a celkový počet kontrol a kontrolovaných finančních prostředků bude i nadále klesat. Tento pokles v konečném důsledku může mít i vliv na celkový pohled na činnost oddělení Zvláštní orgán, které je v České republice za výkon veřejnosprávních kontrol dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 zodpovědné. Jelikož nebude k dispozici dostatečný počet vyškolených kontrolních pracovníků, nebude možné v kontrolním období stihnout veškeré naplánované kontroly na místě a bude docházet k tomu, že neprovedené kontroly se jen formálně zahájí a jejich samotný výkon na místě (u kontrolovaného subjektu) se bude přesouvat do dalšího kontrolního období, kdy opět dojde k navýšení počtu kontrol a následnému neprovedení všech těchto plánovaných kontrol. Toto však nejde provádět do nekonečna. Samozřejmě

i zástupci pracovní skupiny DG Agri J.5, sídlící v Bruselu už několikrát vyjádřili své znepokojení nad snižováním stavu kontrolních pracovníků a tzv. reorganizaci oddělení Zvláštní orgán, která již trvá zhruba 3 roky, a to bez nějakého přijatelného výsledku. K další možné nespokojenosti těchto zástupců může nahrávat i fakt, že za poslední dvě kontrolní období došlo k snížení počtu vykonaných kontrol, což není zas až tak velký problém, ale velké snížení zkontrolovaných finančních prostředků už větší problém je. Je otázkou do budoucna, jak celá situace kolem oddělení Zvláštní orgán dopadne. Bude toto oddělení stále schopné plnit kontrolní činnost dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 nebo tuto kontrolní činnost převezme jiná organizace? Pokud ano, tak jaká, na základě čeho a pod jakou institucí? To vše se ukáže v průběhu několika málo let. V současné době je jasné jen to, že nad tímto oddělením, nad účelem jeho založení, nad jeho odborností a pracovní náplní, se stahují mračna.

Řešení hrozícího problému, který spočívá v neustálém poklesu počtu vykonaných kontrol, zkontrolovaných prostředků, poklesu počtu kontrolních pracovníků, a zároveň i krácení finančního rozpočtu, by mělo spočívat ve snaze těmito negativním vlivům co nejefektivněji zabránit. Zejména počet vykonaných kontrol a zkontrolovaných finančních prostředků jde ruku v ruce s aktuálním nedostatkem kontrolorů, kteří tyto kontroly dle Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 v ČR vykonávají. Je tedy třeba zajistit navýšení stavu kontrolorů v oddělení Zvláštní orgán Ministerstva zemědělství České republiky, kdy s tímto navýšením úměrně poroste i počet vykonaných kontrol a zkontrolovaných finančních prostředků. Česká republika se může dostat opět na úroveň kontrolního období 2007/2008, kdy bylo oddělení Zvláštní orgán takřkajíc v plné síle a kdy byl počet vykonaných kontrol a zkontrolovaných finančních prostředků nejvyšší. Samozřejmě jako zásadní problém zde vidím krácení finančního rozpočtu, kdy s tímto se ze strany kontrolních pracovníků a jejich nadřízených (ředitelky Odboru auditu a supervize) nedá mnoho dělat a i jejich vliv na výši rozpočtu Ministerstva zemědělství České republiky je naprosto minimální a zanedbatelný. Tudíž šance na získání dalších kontrolních pracovníků a získání finančních prostředků na jejich dostatečné proškolení je v současné době „hudbou budoucnosti“. Což ovšem znamená, že se pohybujeme v začarovaném kruhu, kdy je potřeba navýšit počet kontrolních pracovníků, tím se nám zvýší počty vykonaných kontrol a počty zkontrolovaných finančních prostředků, ale pokud

nedojde k navýšení rozpočtu Odboru auditu a supervize, pod který spadá oddělení Zvláštní orgán, tak zákonitě nemůže dojít k navýšení počtu kontrolorů, a tím pádem ani k navýšení kontrolních výsledků, které jsou na počtu kontrolních pracovníků přímo závislé. V současné době je tedy nejdůležitější udržet aktuální stav a zamezit dalším poklesům jak počtu kontrolorů, tak počtu vykonaných kontrol a zkontrolovaných finančních prostředků, aby alespoň částečně byli zástupci pracovní skupiny DG Agri J.5, sídlící v Bruselu, kteří mají na starosti koordinaci a zpracování finálních reportů z výkonu kontrolní činnosti v jednotlivých členských zemích Evropské unie, spokojeni a nezačali se detailněji zabývat situací v oddělení Zvláštní orgán, což by mohlo mít za následek z jejich strany vykonání inspekce v tomto oddělení a zjištění skutečného, v současné době problematického, stavu.

7. Seznam použitých zdrojů

Primární zdroje:

COUNCIL REGULATION (EEC) No 4045/89 of 21 December 1989 on scrutiny by Member States of transactions forming part of the system of financing by the Guarantee Section of the European Agricultural Guidance and Guarantee Fund and repealing Directive 77/435/EEC.

COUNCIL REGULATION (EEC) No 485/2008 of 26 May 2008 scrutiny by Member States of transactions forming part of the system of financing by the Guarantee Section of the European Agricultural Guarantee Fund.

Česko. Zákon číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

Česko. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Česko. Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

Nářízení Rady (EHS) č. 4045/1989 ze dne 21. prosince 1991 o kontrole opatření tvořících součást systému financování záruční sekci Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy, a o zrušení směrnice 77/435/EHS.

Nářízení Rady (ES) č. 485/2008 ze dne 26. května 2008 o kontrole opatření tvořících součást systému financování Evropského zemědělského záručního fondu, prováděné členskými státy (kodifikované znění).

NOVÁKOVÁ, Ivana, VELÍŠKOVÁ, Anna, *Finanční kontrola ve veřejné správě v dotazech a odpovědích*, 1. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2005, ISBN 80-7273-124-6.

POMAHAČ, Richard. *Průvodce veřejnou správou*. 1. vyd. Praha: ISV, 1999, 246 s. ISBN 80-85866-42-0.

TOMEČ, Jiří. *Aplikace Nařízení Rady (EHS) č. 4045/1989 v ČR*. PRAHA 2009. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, Katedra práva, 2009-05-27.

Vyhláška Ministerstva financí č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole).

Sekundární zdroje:

Dvořák Bohdan, Dvořáková Jana. *Pracovní postupy a dokumentace při realizaci veřejnosprávních kontrol a interního auditu*. 1. vyd. Pardubice, 2004, ISBN 80-903246-1-4.

LOUŠA, František. *Zákon o účetnictví v praxi. 3. aktualizované a přepracované vydání*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. 128 s. ISBN 80-247-1578-3.

Ministerstvo zemědělství České republiky, Praha – Těšnov. *Výroční zpráva oddělení Zvláštní orgán za kontrolní období 2009/2010*. 2010. 7 s.

Úplné znění číslo 545. *Správní řád, podle stavu k 1. 1. 2007*. Ostrava: Sagit, 2007. 64 s. ISBN 978-80-7208-551-4.

Úplné znění číslo 647. *Účetnictví podnikatelů; Audit, podle stavu k 14. 1. 2008*. Ostrava: Sagit, 2008. 160 s. ISBN 978-80-7208-660-3.

Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

Zákon č. 298/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 320/2001.

8. Přílohy

Příloha číslo 1: Nařízení Rady (ES) č. 485/2008 ze dne 26. května 2008 o kontrole opatření tvořících součást systému financování Evropského zemědělského záručního fondu, prováděné členskými státy (kodifikované znění).

Příloha číslo 2: Zákon číslo 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (o finanční kontrole).

Příloha číslo 3: Zákon číslo 554/1991 Sb., o státní kontrole.

Příloha číslo 1:

Nařízení Rady (ES) č. 485/2008

ze dne 26. května 2008

o kontrole opatření tvořících součást systému financování Evropského zemědělského záručního fondu, prováděné členskými státy

(kodifikované znění)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 37 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu [1],

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Nařízení Rady (EHS) č. 4045/89 ze dne 21. prosince 1989 o kontrole opatření tvořících součást systému financování záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy, a o zrušení směrnice 77/435/EHS [2] bylo několikrát podstatně změněno [3]. Z důvodu srozumitelnosti a přehlednosti by mělo být uvedené nařízení kodifikováno.

(2) Podle článku 9 nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21. června 2005 o financování společné zemědělské politiky [4] mají členské státy přijímat opatření nezbytná k zajištění účinné ochrany finančních zájmů Společenství, a zejména ke kontrole skutečného a řádného provádění operací financovaných Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), k zabránění nesrovnalostem a jejich postihování a k zpětnému získání ztrát, které nastaly v důsledku nesrovnalostí nebo nedbalosti.

(3) Kontrola obchodní dokumentace podniků, které přijímají nebo provádějí platby, může být velmi účinným prostředkem dohledu nad operacemi tvořícími součást financování z EZZF. Tato kontrola doplňuje ostatní kontroly prováděné členskými státy. Tímto nařízením navíc nejsou dotčeny vnitrostátní předpisy týkající se kontroly, která jsou širší než ustanovení tohoto nařízení.

(4) Dokumenty, na jejichž základě se uskutečňuje dotyčná kontrola, by měly být určeny tak, aby byla umožněna úplná kontrola.

(5) Podniky, které mají být kontrolovány, by měly být vybrány zejména s ohledem na povahu operací prováděných v jejich odpovědnosti a rozložení podniků přijímajících anebo provádějících platby podle jejich finančního významu v systému financování EZZF.

(6) Dále je nutné stanovit minimální počet kontrol obchodní dokumentace. Tento počet by měl být stanoven způsobem, který vylučuje podstatné rozdíly mezi jednotlivými členskými státy v důsledku rozdílné skladby jejich výdajů v rámci EZZF. Tento způsob lze stanovit na základě počtu podniků o určitém stupni finančního významu v systému financování EZZF.

(7) Je třeba vymezit pravomoci úředníků pověřených prováděním kontrol, jakož i povinnost podniků zpřístupnit jim po určité době obchodní dokumentaci a podávat jim informace, které si vyžádají. Též by mělo být stanoveno, že obchodní dokumentace může být v některých případech zabavena.

(8) S ohledem na mezinárodní skladbu obchodu se zemědělskými produkty a s ohledem na fungování vnitřního trhu je nezbytné organizovat spolupráci mezi členskými státy. Je rovněž nezbytné vytvořit na úrovni Společenství centralizovaný dokumentační systém podchycující podniky přijímající anebo uskutečňující platby usazené ve třetích zemích.

(9) Zatímco přijímání programů kontroly náleží na prvním místě členským státům, je nutné sdělovat tyto programy Komisi, aby mohla převzít koordinační a dohlížecí úlohu a zajistit, že tyto programy jsou přijímány na základě vhodných kritérií. Kontroly lze tudíž soustředit na odvětví a podniky, u nichž je nebezpečí zpronevř vysoké.

(10) Je nezbytné, aby každý členský stát měl zvláštní orgán pověřený sledováním uplatňování tohoto nařízení a koordinací kontrol prováděných na jeho základě. Zástupci tohoto orgánu mohou provádět kontroly podniků na základě tohoto nařízení.

(11) Orgány vykonávající kontroly podle tohoto nařízení by měly být organizovány nezávisle na orgánech provádějících kontroly před vyplacením.

(12) Na informace získané v průběhu kontrol obchodní dokumentace by se mělo vztahovat služební tajemství.

(13) Je třeba zavést výměnu informací na úrovni Společenství, aby výsledků uplatňování tohoto nařízení bylo možno využívat s vyšší účinností,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

1. Toto nařízení se týká kontroly obchodní dokumentace subjektů nebo jejich zástupců, kteří přijímají nebo provádějí platby, které se přímo nebo nepřímo vztahují k systému financování Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF), (dále jen "podniky") za účelem zjištění, zda byla opatření tvořící součást systému financování EZZF skutečně a řádně provedena.

2. Toto nařízení se nevztahuje na opatření, na které se vztahuje integrovaný administrativní a kontrolní systém spadající pod nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ze dne 29. září 2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce [5]. Postupem podle čl. 41 odst. 2 nařízení (ES) č. 1290/2005 vypracuje Komise seznam ostatních opatření, na která se toto nařízení nevztahuje.

3. Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- a) "obchodní dokumentací" všechny účetní knihy, evidence, záznamy a související podpůrné dokumenty, účetnictví a korespondence související s obchodní činností podniku, jakož i obchodní údaje v jakékoli podobě včetně elektronické, pokud tyto dokumenty a údaje souvisejí přímo anebo nepřímo s operacemi uvedenými v odstavci 1;
- b) "třetí osobou" fyzická nebo právnická osoba, která má přímý nebo nepřímý vztah k operacím prováděným v rámci systému financování EZZF.

Článek 2

1. Členské státy provádějí kontroly obchodní dokumentace podniků, s přihlédnutím k povaze operací, jichž se kontrola týká. Členské státy zajistí, aby výběr podniků ke kontrole poskytoval nejlepší záruku účinnosti opatření pro předcházení nesrovnalostí v systému financování EZZF a jejich vyšetřování. Výběr přihlíží mimo jiné k finančnímu významu podniků v této oblasti a k ostatním rizikovým faktorům.
2. Kontroly uvedené v odstavci 1 jsou během každého kontrolního období uvedeného v odstavci 7 prováděny v počtu podniků, který nesmí být menší než polovina počtu podniků, které v rozpočtovém roce EZZF předcházejícím počátku daného kontrolního období obdržely nebo vyplatily v rámci systému financování EZZF více než 150000 EUR.
3. Pro každé kontrolní období, a aniž jsou dotčeny jejich povinnosti vymezené v odstavci 1, vybírají členské státy podniky ke kontrole podle výsledků analýzy rizik uplatněné na oblast vývozních náhrad a všech ostatních opatření, na která ji lze použít. Členské státy předloží Komisi své návrhy na využití analýzy rizik. Návrhy musí obsahovat všechny užitečné informace související s navrhovaným postupem, technikami, kritérii a metodou zavádění. Musí být předloženy nejpozději k 1. prosinci roku předcházejícího počátku kontrolního období, na které se mají vztahovat. Členské státy přihlédnou k připomínkám, které Komise k jejich návrhům podá do osmi týdnů po obdržení daného návrhu.
4. Pokud jde o opatření, o nichž členské státy usoudí, že na ně nelze metodu analýzy rizik použít, musí být kontrolovány podniky, u nichž výše příjmů nebo výdajů nebo součtu příjmů a výdajů v rámci systému financování EZZF přesahuje 350000 EUR

a které nebyly kontrolovány podle tohoto nařízení v průběhu některého ze dvou předcházejících kontrolních období.

5. Podniky, které obdržely nebo vyplatily méně než 40000 EUR, jsou kontrolovány podle tohoto nařízení pouze na základě kritérií, které uvedou členské státy ve svém ročním programu uvedeném v článku 10 anebo Komise v jakémkoliv návrhu na změnu tohoto programu.

6. Ve vhodných případech je kontrola uvedená v odstavci 1 rozšířena i na fyzické a právnické osoby, s nimiž jsou podniky ve smyslu článku 1 ve spojení, a na všechny další fyzické a právnické osoby, které mohou mít zájem na sledování cílů stanovených v článku 3.

7. Kontrolní období trvá od 1. července do 30. června následujícího roku.

Kontrola se týká období alespoň dvanácti měsíců, které končí v průběhu předcházejícího kontrolního období; může být rozšířena na období stanovené členským státem, která předcházejí tomuto dvanáctiměsíčnímu období nebo je následují.

8. Kontrolami prováděnými podle tohoto nařízení nejsou dotčeny kontroly prováděné na základě článků 36 a 37 nařízení (ES) č. 1290/2005.

Článek 3

1. Přesnost základních údajů podrobených kontrole je ověřována křížovými kontrolami, včetně porovnání s obchodní dokumentací třetích osob, jejichž počet je dostatečný s ohledem na úroveň rizika a které zahrnují zejména

a) porovnávání s obchodní dokumentací dodavatelů, zákazníků, dopravců a jiných třetích osob;

b) případně fyzické kontroly množství a povahy zásob;

c) porovnání s účetnictvím finančních toků předcházejících příslušným operacím prováděným v rámci systému financování EZZF nebo je následujících a

d) prověrky vedení účetnictví nebo záznamů o finančních pohybech, ze kterých v době provádění kontroly vyplývá, že podklady, které má platební agentura k dispozici jako doklad výplaty podpor ve prospěch příjemce, jsou správné.

2. Zejména mají-li podniky povinnost vést zvláštní účetnictví v souladu s předpisy Společenství nebo vnitrostátními předpisy, zahrne kontrola tohoto účetnictví, je-li to vhodné, porovnání s obchodní dokumentací a případně se skutečným stavem zásob.

3. Při výběru operací ke kontrole se plně přihlíží k existující úrovni rizika.

Článek 4

Podniky uchovávají obchodní dokumentaci po dobu nejméně tří let od konce roku, v němž byla vystavena.

Členské státy mohou stanovit delší dobu uchovávání této dokumentace.

Článek 5

1. Osoby odpovědné za chod podniků nebo třetí osoba zajistí, aby byly úředníkům pověřeným prováděním kontroly anebo osobám k tomu zmocněným předány veškerá obchodní dokumentace a doplňující informace. Elektronicky uchovávané údaje se poskytují na vhodném nosiči.

2. Úředníci pověřeni prováděním kontroly anebo osoby k tomu zmocněné si mohou vyžádat předání výtahů nebo kopií dokumentace uvedené v odstavci 1.

3. Pokud je v průběhu kontroly prováděné podle tohoto nařízení obchodní dokumentace uchovávaná podnikem shledána nepřiměřenou pro účely kontroly, je podnik požádán, aby v budoucnu vedl záznamy podle pokynů členského státu příslušného ke kontrole, aniž jsou dotčeny povinnosti vymezené v ostatních nařízeních týkajících se této oblasti.

Členské státy určí den, od nějž musí být záznamy vedeny.

Pokud se veškerá obchodní dokumentace, která má být předmětem kontroly prováděné na základě tohoto nařízení nebo její část, nachází v podniku téže obchodní skupiny, téže

společnosti nebo téhož sdružení podniků řízených na jednotném základě s kontrolovaným podnikem bez ohledu na to, zda se nachází na území Společenství nebo mimo ně, je kontrolovaný podnik povinen danou dokumentaci poskytnout úředníkům pověřeným provedením kontroly, a to na místě a v den, které určí členský stát příslušný k provedení kontroly.

Článek 6

1. Členské státy zajistí, aby úředníci pověřeni prováděním kontroly byli oprávněni zabavit nebo dát zabavit obchodní dokumentaci. Toto právo je třeba vykonávat v souladu s odpovídajícími vnitrostátními předpisy a není jím dotčeno použití předpisů trestního řízení o zajištění dokumentů.

2. Členské státy přijmou přiměřená opatření umožňující potrestání fyzických anebo právnických osob, které neplní své povinnosti vyplývající z tohoto nařízení.

Článek 7

1. Členské státy si navzájem poskytují pomoc při provádění kontrol uvedených v článcích 2 a 3,

a) jsou-li podnik nebo třetí osoba usazeny v jiném členském státě, než ve kterém byla anebo měla být vyplacena nebo obdržena dotyčná částka;

b) jsou-li podnik nebo třetí osoba usazeny v jiném členském státě, než ve kterém se nacházejí dokumentace a informace nezbytné k provedení kontroly.

Komise může koordinovat společné činnosti zahrnující vzájemnou pomoc mezi dvěma nebo více členskými státy. Předpisy pro tuto koordinaci budou vypracovány postupem podle čl. 41 odst. 2 nařízení (ES) č. 1290/2005.

Zahrnou-li dva nebo více členských států do programu sdíleného Komisi podle čl. 10 odst. 2 návrh na společné opatření, které vyžaduje značnou vzájemnou pomoc, může Komise na žádost povolit dotyčným členským státům snížení minimálního počtu kontrol stanoveného v čl. 2 odst. 2 až 5 o nejvýše 25 %.

2. V průběhu prvního čtvrtletí následujícího po rozpočtovém roce EZZF, v němž byla vyplacena nebo obdržena dotyčná částka, předají členské státy seznam podniků uvedený v odst. 1 písm. a) každému členskému státu, v němž je podnik usazen. Seznam obsahuje všechny podrobnosti umožňující oslovenému členskému státu zjistit totožnost podniků a splnit své kontrolní povinnosti. Oslovený členský stát je příslušný k provádění kontrol podniků v souladu s článkem 2. Opis každého seznamu je předán Komisi.

Členský stát, ve kterém byla vyplacena nebo obdržena finanční částka, může v souladu s článkem 2 požádat členský stát, v němž je podnik usazen, o kontrolu některých podniků, které jsou uvedeny v seznamu, s uvedením důvodů této žádosti a zejména rizik, která jsou s ní spojena.

Členský stát, který obdrží tuto žádost, náležitě přihlédne k rizikům spojeným s tímto podnikem, která mu sdělil členský stát, jenž o kontrolu požádal.

Dožádaný členský stát uvědomí členský stát, který o kontrolu požádal, o opatřeních, která učinil po obdržení jeho žádosti. Provede-li kontrolu některého z podniků uvedených v seznamu, uvědomí žádající členský stát, který kontrolu provedl, o výsledcích kontroly členský stát, který danou žádost vznesl, a to do tří měsíců po skončení kontrolního období.

Přehled těchto žádostí se čtvrtletně zasílá Komisi, a to do jednoho měsíce po uplynutí každého čtvrtletí. Komise může požadovat předložení kopií jednotlivých žádostí.

3. V průběhu prvního čtvrtletí následujícího po rozpočtovém roce EZZF, v němž byla provedena platba, zašlou členské státy Komisi seznam podniků usazených ve třetí zemi, pro něž byla nebo měla být vyplacena nebo obdržena částka v tomto členském státě.

4. Požadují-li se v jiném členském státě doplňující informace jako součást kontroly podniku v souladu s článkem 2, a zejména křížových kontrol prováděných v souladu s článkem 3, je možné vypracovat zvláštní kontrolní žádosti s uvedením důvodů. Přehled těchto zvláštních žádostí se čtvrtletně zasílá Komisi, a to do jednoho měsíce po uplynutí každého čtvrtletí. Komise může požadovat předložení kopií jednotlivých žádostí.

Žádosti o kontrolu se vyhoví do šesti měsíců od jejího obdržení; výsledky kontroly jsou neprodleně sděleny dožadujícímu členskému státu a Komisi. Sdělení se zasílá Komisi čtvrtletně, a to do jednoho měsíce po uplynutí každého čtvrtletí.

5. Postupem podle čl. 41 odst. 2 nařízení (ES) č. 1290/2005 stanoví Komise obsah minimálních požadavků kladených na obsah žádostí uvedených v odstavcích 2 a 4 tohoto článku.

Článek 8

1. Na informace získané v průběhu kontroly obchodní dokumentace podle tohoto nařízení se vztahuje služební tajemství. Nesmějí být sděleny jiným osobám kromě těch, které je musí znát pro výkon povinností vyplývajících z jejich postavení v členských státech anebo v orgánech Společenství.

2. Tímto článkem nejsou dotčeny vnitrostátní předpisy o soudním řízení.

Článek 9

1. Do 1. ledna roku následujícího po kontrolním období zašlou členské státy Komisi podrobnou zprávu o uplatňování tohoto nařízení.

Tato zpráva musí uvést veškeré obtíže, s nimiž se kontrola setkala, jakož i opatření přijatá k jejich překonání a musí obsahovat případné návrhy na zlepšení.

2. Členské státy a Komise si pravidelně vyměňují názory na uplatňování tohoto nařízení.

3. Komise každoročně vyhodnotí dosažený pokrok ve výroční zprávě o řízení fondu uvedené v článku 43 nařízení (ES) č. 1290/2005.

Článek 10

1. Členské státy vypracují program kontrol, které budou prováděny v souladu s článkem 2 v průběhu následujícího kontrolního období.

2. Do 15. dubna každého roku sdělí členské státy Komisi svůj program uvedený v odstavci 1 a blíže určí

a) počet podniků, v nichž bude provedena kontrola, a jejich rozčlenění podle odvětví s ohledem na související částky;

b) kritéria sledovaná při vypracování programu.

3. Programy vypracované členskými státy a sdělené Komisi členské státy provádějí, pokud k nim Komise nepodá ve lhůtě osmi týdnů připomínky.

4. Na změny programů provedené členskými státy se vztahuje stejný postup.

5. Ve výjimečných případech si Komise může na kterémkoliv stupni vyžádat zařazení určité kategorie podniků do programu kontrol jednoho či více členských států.

Článek 11

1. V každém členském státě je zvláštní orgán pověřen sledováním uplatňování tohoto nařízení a

a) prováděním kontrol podle něj úředníky přímo zaměstnanými tímto zvláštním orgánem anebo

b) koordinací a obecným dohledem nad kontrolami prováděnými úředníky zaměstnanými jinými orgány.

Členské státy mohou rovněž stanovit, že kontroly prováděné podle tohoto nařízení jsou rozděleny mezi zvláštní orgán a jiné vnitrostátní orgány, pokud zvláštní orgán zajišťuje jejich koordinaci.

2. Orgán nebo orgány pověřené uplatňováním tohoto nařízení musí být organizovány tak, aby byly nezávislé na orgánech anebo odděleních orgánů pověřených platbami a předběžnou kontrolou.

3. Zvláštní orgán uvedený v odstavci 1 přijme veškerá potřebná opatření, aby zaručil řádné uplatňování tohoto nařízení.

4. Zvláštní orgán dále zajišťuje

a) školení vnitrostátních úředníků pověřených prováděním kontrol podle tohoto nařízení určené k tomu, aby jim umožnilo získat znalosti dostatečné k výkonu jejich povinností;

b) zpracovávání zpráv o provedených kontrolách a dalších dokumentů souvisejících s prováděnými kontrolami, pokud tak stanoví toto nařízení;

c) zpracovávání a projednávání zpráv podle čl. 9 odst. 1 a programů podle článku 10.

5. Zvláštnímu orgánu svěří příslušný členský stát veškerou pravomoc nezbytnou k výkonu úkolů uvedených v odstavcích 3 a 4.

Tvoří jej dostatečný počet úředníků, kteří jsou vhodným způsobem odborně vzděláni k výkonu těchto úkolů.

6. Tento článek se nepoužije, je-li minimální počet podniků, které mají být kontrolovány na základě čl. 2 odst. 2 až 5, menší než deset.

Článek 12

Částky v eurech uváděné v tomto nařízení se podle potřeby přepočítávají na národní měny za použití směnných kurzů platných k prvnímu pracovnímu dni kalendářního roku, ve kterém začíná kontrolní období, a zveřejněných v řadě C Úředního věstníku Evropské unie.

Článek 13

Prováděcí pravidla k tomuto nařízení se přijímají postupem podle čl. 41 odst. 2 nařízení (ES) č. 1290/2005.

Článek 14

Pro kontrolu konkrétních výdajů hrazených Společenstvím na základě tohoto nařízení se použijí články 36 a 37 nařízení (ES) č. 1290/2005.

Článek 15

1. V souladu s příslušnými ustanoveními vnitrostátních právních předpisů mají zástupci Komise přístup ke všem dokumentům vypracovaným v souvislosti s kontrolami uskutečněnými na základě tohoto nařízení nebo v jejich důsledku, jakož i ke shromážděným údajům, včetně údajů uložených v informačních systémech. Tyto údaje jsou na požádání poskytnuty na vhodném nosiči.

2. Kontroly uvedené ve článku 2 provádějí úředníci členského státu.

Úředníci Komise se mohou těchto kontrol účastnit. Nemohou vykonávat kontrolní pravomoci vnitrostátních úředníků; mají však přístup do týchž prostor a k téže dokumentaci jako úředníci členského státu.

3. Probíhají-li kontroly způsoby uvedenými v článku 7, mohou být úředníci členského státu, který o kontrolu požádal, přítomni se souhlasem dožádaného státu při kontrolách prováděných v dožádaném členském státě a mohou mít přístup do týchž prostor a k téže dokumentaci jako úředníci tohoto členského státu.

Úředníci žádajícího členského státu přítomní při provádění kontrol v dožádaném členském státě musí být vždy schopni prokázat svou úřední způsobilost. Kontrolu však vždy provádějí úředníci dožádaného členského státu.

4. Pokud vnitrostátní předpisy o trestním řízení vyhrazují některé úkony činitelům zvláště určeným vnitrostátním právem, úředníci Komise ani úředníci členského státu uvedení v odstavci 3 se tohoto úkonu neúčastní. V žádném případě se neúčastní domovních prohlídek a formálních výslechů osob, které jsou prováděny na základě trestního práva daného členského státu. Mají však přístup k takto získaným informacím.

Článek 16

Nařízení (EHS) č. 4045/89 ve znění nařízení uvedených v příloze I se zrušuje.

Odkazy na zrušené nařízení se považují za odkazy na toto nařízení v souladu se srovnávací tabulkou obsaženou v příloze II.

Článek 17

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 26. května 2008.

Za Radu

předseda

D. Rupel

[1] Stanovisko ze dne 19. června 2007 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

[2] Úř. věst. L 388, 30.12.1989, s. 18. Nařízení naposledy pozměněné nařízením (ES) č. 2154/2002 (Úř. věst. L 328, 5.12.2002, s. 4).

[3] Viz příloha I.

[4] Úř. věst. L 209, 11.8.2005, s. 1. Nařízení naposledy pozměněné nařízením (ES) č. 1437/2007 (Úř. věst. L 322, 7.12.2007, s. 1).

[5] Úř. věst. L 270, 21.10.2003, s. 1. Nařízení naposledy pozměněné nařízením Komise (ES) č. 293/2008 (Úř. věst. L 90, 2.4.2008, s. 5).

ZRUŠENÉ NAŘÍZENÍ A JEHO NÁSLEDNÉ ZMĚNY

Nařízení Rady (EHS) č. 4045/89 (Úř. věst. L 388, 30.12.1989, s. 18).

Nařízení Rady (ES) č. 3094/94 (Úř. věst. L 328, 20.12.1994, s. 1).

Nařízení Rady (ES) č. 3235/94 (Úř. věst. L 338, 28.12.1994, s. 16). Pouze čl. 1 odst. 1

Nařízení Rady (ES) č. 2154/2002 (Úř. věst. L 328, 5.12.2002, s. 4).

Příloha číslo 2:

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů

ČÁST PRVNÍ OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tento zákon vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.

(2) Ustanovení tohoto zákona se vztahují i na kontrolu státního podniku vykonávanou ministerstvem, které plní jménem státu funkci jeho zakladatele podle zvláštního právního předpisu a na kontrolu Pozemkového fondu České republiky podle zvláštního právního předpisu.

(3) Ustanovení tohoto zákona se nevztahují na kontrolu vykonávanou Nejvyšším kontrolním úřadem, na kontrolu hospodaření s majetkem zvláštního charakteru a na přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků podle zvláštních právních předpisů a dále na kontrolu právnických osob, k nimž stát nebo územní samosprávné celky plní funkci zakladatele podle zvláštních právních předpisů, s výjimkou kontroly poskytované veřejné finanční podpory podle tohoto zákona a podle zvláštního právního předpisu.

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a. orgánem veřejné správy organizační složka státu, která je účetní jednotkou podle zvláštního právního předpisu, státní příspěvková organizace, státní fond, územní samosprávný celek, městská část hlavního města Prahy, příspěvková organizace územního samosprávného celku nebo městské části hlavního města Prahy a jiná právnická osoba zřízená k plnění úkolů veřejné správy zvláštním právním předpisem nebo právnická osoba zřízená na základě zvláštního právního předpisu, která hospodaří s veřejnými prostředky,
- b. kontrolovanou osobou orgán veřejné správy uvedený v písmenu a) a právnická nebo fyzická osoba, která je žadatelem o veřejnou finanční podporu nebo jejím příjemcem; kontrolovanou osobou je i zahraniční právnická nebo fyzická osoba, pokud na území České republiky podniká a je příjemcem veřejné finanční podpory,
- c. kontrolním orgánem orgán veřejné správy, který je podle tohoto zákona nebo zvláštního právního předpisu oprávněný finanční kontrolu u kontrolované osoby vykonávat,
- d. vedoucím orgánu veřejné správy osoba nebo orgán oprávněný jednat jménem státu, územního samosprávného celku nebo právnické osoby uvedené v písmenu a); v kraji se rozumí vedoucím orgánu veřejné správy ředitel krajského úřadu, v obci starosta obce, ve statutárních městech primátor a v hlavním městě Praze ředitel Magistrátu hlavního města Prahy,
- e. osobou povinnou spolupůsobit při výkonu finanční kontroly právnická nebo fyzická osoba podílející se na dodávkách zboží nebo služeb hrazených z veřejných výdajů nebo z veřejné finanční podpory,
- f. veřejnými financemi veřejné příjmy a veřejné výdaje,
- g. veřejnými prostředky veřejné finance, věci, majetková práva a jiné majetkové hodnoty patřící státu nebo jiné právnické osobě uvedené v písmenu a),
- h. veřejnými příjmy státu nebo právnické osoby uvedené v písmenu a),

- i. veřejnými výdaji výdaje vynaložené ze státního rozpočtu, z rozpočtů územních samosprávných celků, z jiných peněžních fondů státu, územního samosprávného celku nebo jiných právnických osob uvedených v písmenu a), z prostředků soustředěných v Národním fondu a z jiných prostředků ze zahraničí poskytnutých na základě mezinárodních smluv nebo poskytnutých k plnění úkolů veřejné správy,
- j. veřejnou finanční podporou dotace, příspěvky, návratné finanční výpomoci a další prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu, z rozpočtu územního samosprávného celku nebo z rozpočtu jiných právnických osob uvedených v písmenu a), státního fondu, státních finančních aktiv, dále státní záruky, finanční podpora poskytnutá formou slevy na daních i formou osvobození od cla, prostředky poskytnuté z Národního fondu a jiné prostředky ze zahraničí poskytnuté na základě mezinárodních smluv nebo k plnění úkolů veřejné správy,
- k. poskytovatelem veřejné finanční podpory orgán veřejné správy, který je podle zvláštních právních předpisů oprávněn tuto podporu poskytovat,
- l. správností finanční a majetkové operace (dále jen "operace") její soulad s právními předpisy a dosažení optimálního vztahu mezi její hospodárností, účelností a efektivností,
- m. hospodárností takové použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů,
- n. efektivností takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění,
- o. účelností takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.

§ 3

Finanční kontrola

(1) Finanční kontrola vykonávaná podle tohoto zákona je součástí systému finančního řízení, zabezpečujícího hospodaření s veřejnými prostředky. Tvoří ji

- a. systém finanční kontroly vykonávané kontrolními orgány podle § 7 až 11,
- b. systém finanční kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv podle § 24,
- c. vnitřní kontrolní systém v orgánech veřejné správy podle § 25 až 31.

(2) Systém podle odstavce 1 písm. a) zahrnuje finanční kontrolu skutečností rozhodných pro hospodaření s veřejnými prostředky zejména při vynakládání veřejných výdajů včetně veřejné finanční podpory u kontrolovaných osob, a to před jejich poskytnutím, v průběhu jejich použití a následně po jejich použití (dále jen "veřejnosprávní kontrola").

(3) Systém podle odstavce 1 písm. b) zahrnuje finanční kontrolu zahraničních prostředků vykonávanou mezinárodními organizacemi podle vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána.

(4) Systém podle odstavce 1 písm. c) zahrnuje

- a. finanční kontrolu zajišťovanou odpovědnými vedoucími zaměstnanci jako součást vnitřního řízení orgánu veřejné správy při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečňovaných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následném prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření (dále jen "řídící kontrola"),
- b. organizačně oddělené a funkčně nezávislé přezkoumávání a vyhodnocování přiměřenosti a účinnosti řídicí kontroly, včetně prověřování správnosti vybraných operací, (dále jen "interní audit").

§ 4

Hlavní cíle finanční kontroly

(1) Hlavními cíli finanční kontroly je prověřovat

- a. dodržování právních předpisů a opatření přijatých orgány veřejné správy v mezích těchto předpisů při hospodaření s veřejnými prostředky k zajištění stanovených úkolů těmito orgány,

- b. zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů, neekonomickým, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností,
- c. včasné a spolehlivé informování vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích, o jejich průkazném účetním zpracování za účelem účinného usměrňování činnosti orgánů veřejné správy v souladu se stanovenými úkoly,
- d. hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy.

(2) Pokud nejsou kritéria pro hodnocení hledisek uvedených v odstavci 1 písm. d) stanovena právními předpisy, technickými nebo jinými normami, musí být předem stanovena vedoucím orgánů veřejné správy, a to na základě objektivně zjištěných skutečností.

§ 5

Organizační zajištění finanční kontroly

Odpovědnost za organizování, řízení a zajištění přiměřenosti a účinnosti finanční kontroly mají vedoucí orgánů veřejné správy v rámci své řídicí pravomoci. Při zavádění a řízení finanční kontroly v orgánech veřejné správy jejich vedoucí vycházejí z mezinárodně uznávaných standardů, přičemž jsou povinni zejména

- a. organizovat finanční kontrolu tak, aby byla zajištěna přiměřená jistota, že tato kontrola podává včasné a spolehlivé informace o hospodaření, které jsou podkladem pro zajištění účinného řízení výkonu veřejné správy při plnění schválených záměrů a cílů,
- b. dbát, aby finanční kontrolu vykonávali zaměstnanci s kvalifikačními předpoklady, kteří jsou zároveň bezúhonní a u nichž nehrozí střet zájmů podle zvláštních právních předpisů; za bezúhonného se považuje zaměstnanec, který nebyl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, pro nedbalostní trestný čin majetkové povahy nebo trestný čin související s výkonem veřejné správy, pokud

- odsouzení nebylo zahlazeno nebo pokud se podle zvláštního právního předpisu na pachatele nehledí, jakoby nebyl odsouzen,
- c. zajistit, aby byly vyloučeny nežádoucí zásahy směřující k ovlivnění zaměstnanců vykonávajících finanční kontrolu; zaměstnanci nesmí být vydán pokyn, který by ohrozil nebo znemožnil objektivní výkon finanční kontroly; pokud byl takový pokyn vydán, zaměstnanec se jím nesmí řídit,
 - d. určit konkrétní cíle finanční kontroly podle charakteru zajišťovaných úkolů veřejné správy a v souladu s jejími hlavními cíli podle § 4,
 - e. sledovat a vyhodnocovat výsledky finanční kontroly a při zjištění nedostatků neprodleně přijímat konkrétní opatření k nápravě, jakož i systémová opatření, která mají za cíl předcházet a včas odhalovat nesprávné operace a jejich příčiny.

§ 6

Kontrolní metody a kontrolní postupy

(1) Při výkonu finanční kontroly se používají zejména tyto kontrolní metody:

- a. zjištění skutečného stavu hospodaření s veřejnými prostředky a jeho porovnání s příslušnou dokumentací,
- b. sledování správnosti postupů při hospodaření s veřejnými prostředky,
- c. šetření a ověřování skutečností týkajících se operací,
- d. kontrolní výpočty,
- e. analýza údajů ve finančních výkazech nebo jiných informačních systémech a vyhodnocení jejich vzájemných vztahů.

(2) Při výkonu finanční kontroly se uplatňují zejména tyto kontrolní postupy:

- a. schvalovací postupy, které zajišťují prověření podkladů připravovaných operací a které tyto operace v případech zjištění nedostatků pozastaví až do doby jejich odstranění,
- b. operační postupy, které zajišťují úplný a přesný průběh operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a které zahrnují i kontrolní techniky při

- prověřování jejich dokumentace a sestavování účetních, jiných finančních a statistických výkazů, hlášení a zpráv,
- c. hodnotící postupy, které zajišťují posouzení údajů o provedených operacích ukládaných v zavedených informačních systémech a obsažených v účetních, jiných finančních a statistických výkazech, hlášeních a zprávách, dále jejich porovnání se schválenými rozpočty a vyhodnocení jejich důsledků na celkové hospodaření,
 - d. revizní postupy, které zajišťují prověření správnosti vybraných operací, jakož i revizní postupy k funkčně a organizačně nezávislému vyhodnocování přiměřenosti a účinnosti finančních kontrol zavedených v rámci systému řízení.

(3) Kontrolní metody a kontrolní postupy lze použít pouze v souladu s pravidly stanovenými pro výkon finanční kontroly zvláštním právním předpisem a tímto zákonem.

(4) Bližší podrobnosti o kontrolních metodách a kontrolních postupech stanoví prováděcí právní předpis.

ČÁST DRUHÁ

VEŘEJNOSPRAVNÍ KONTROLA

HLAVA I

PŮSOBNOST KONTROLNÍCH ORGÁNŮ

§ 7

Působnost Ministerstva financí

(1) Ministerstvo financí jako ústřední správní úřad pro finanční kontrolu

- a. metodicky řídí a koordinuje výkon finanční kontroly ve veřejné správě,
- b. vykonává funkci centrální harmonizační jednotky se zaměřením na harmonizaci a metodické řízení výkonu finanční kontroly ve veřejné správě,
- c. zřizuje pro výkon funkce centrální harmonizační jednotky útvar podřízený přímo ministroví, který zajišťuje jeho funkční nezávislost a organizační oddělení od řídicích výkonných struktur.

(2) Ministerstvo financí a územní finanční orgány vykonávají veřejnosprávní kontrolu, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, u

- a. organizačních složek státu, státních fondů a u ostatních státních organizací, a to včetně prověřování dokladů o přiměřenosti a účinnosti systémů finanční kontroly zavedených podle § 3 odst. 1 písm. a) a c),
- b. poskytovatelů veřejné finanční podpory, s výjimkou územních samosprávných celků,
- c. žadatelů o veřejnou finanční podporu a u příjemců této podpory.

(3) U ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů a u zpravodajských služeb vykonává veřejnosprávní kontrolu pouze Ministerstvo financí; tato veřejnosprávní kontrola se však nevztahuje na hospodaření s majetkem zvláštního charakteru.

§ 8

Působnost správců kapitol státního rozpočtu

(1) Správce kapitoly státního rozpočtu je povinen vytvořit systém finanční kontroly podle tohoto zákona, kterým zajistí finanční kontrolu jak svého hospodaření, tak i hospodaření organizačních složek státu a příspěvkových organizací ve své působnosti. Současně zajistí prověřování přiměřenosti a účinnosti tohoto systému a pravidelně, nejméně jednou ročně, jeho hodnocení.

(2) Poskytovatelé vykonávají veřejnosprávní kontrolu u žadatelů o veřejnou finanční podporu nebo u příjemců této podpory, s výjimkou těch, jímž byla poskytnuta veřejná finanční podpora z rozpočtu územního samosprávného celku.

§ 9

Působnost územních samosprávných celků

(1) Územní samosprávné celky kontrolují podle tohoto zákona hospodaření s veřejnými prostředky u příspěvkových organizací ve své působnosti.

(2) Územní samosprávné celky vykonávají veřejnosprávní kontrolu u žadatelů o veřejnou finanční podporu nebo u příjemců veřejné finanční podpory, kterou jim poskytují.

(3) Územní samosprávné celky jsou povinny vytvořit systém finanční kontroly podle tohoto zákona, kterým zajistí finanční kontrolu jak svého hospodaření, tak i hospodaření svých organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti. Současně zajistí prověřování přiměřenosti a účinnosti tohoto systému a pravidelně, nejméně jednou ročně, jeho hodnocení.

§ 9a

Působnost kraje

(1) Kraje zpracovávají roční zprávy o výsledcích finančních kontrol obcí ve svém územním obvodu, hlavní město Praha zpracovává roční zprávy o výsledcích finančních kontrol městských částí.

(2) Působnost stanovená krajům a hlavnímu městu Praze podle odstavce 1 je výkonem přenesené působnosti.

§ 10

nadpis vypuštěn

Při výkonu veřejnosprávní kontroly u obcí a jimi zřízených organizací prověřují krajské úřady pouze

- a. skutečnosti rozhodné pro poskytnutí prostředků ze státního rozpočtu nebo jiných peněžních prostředků státu, ze státního fondu nebo Národního fondu,
- b. soulad s právními předpisy, hospodárnost, účelnost a efektivnost při nakládání s prostředky státního rozpočtu, s jinými peněžními prostředky státu nebo s prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu, ze státního fondu, ze státních finančních aktiv nebo z Národního fondu,
- c. skutečnosti rozhodné pro poskytnutí státní záruky.

§ 11

Společná ustanovení k působnosti kontrolních orgánů

(1) Při veřejnosprávní kontrole, která předchází rozhodnutím o schválení použití veřejných prostředků, prověřují kontrolní orgány podklady předložené kontrolovanými osobami pro připravované operace před jejich uskutečněním. Tato kontrola se soustřeďuje především do období před přijetím rozhodnutí nebo uzavřením smlouvy, která zavazuje orgány veřejné správy k veřejným výdajům nebo jiným plněním majetkové povahy, a je zaměřena zejména na prověřování skutečností, které jsou rozhodné pro vynakládání těchto výdajů nebo pro jiná plnění.

(2) Kontrolní orgány při předběžné veřejnosprávní kontrole posuzují, zda plánované a připravované operace odpovídají stanoveným úkolům veřejné správy a jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími o nakládání s veřejnými prostředky.

(3) Při průběžné veřejnosprávní kontrole hospodaření kontrolovaných osob s veřejnými prostředky kontrolní orgány prověřují zejména, zda tyto osoby

- a. dodržují stanovené podmínky a postupy při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtování schválených operací,
- b. přizpůsobují uskutečňování operací při změnách ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek novým rizikům,
- c. provádějí včas a přesně zápisy o uskutečňovaných operacích v zavedených evidencích a automatizovaných informačních systémech a zda zajišťují včasnou přípravu stanovených finančních, účetních a jiných výkazů, hlášení a zpráv.

(4) Při veřejnosprávní kontrole vykonávané následně po vyúčtování operací kontrolní orgány prověřují, zkoumají a vyhodnocují u vybraného vzorku těchto operací zejména, zda

- a. údaje o hospodaření s veřejnými prostředky věrně zobrazují zdroje, stav a pohyb veřejných prostředků a zda tyto údaje odpovídají skutečnostem rozhodným pro uskutečnění veřejných příjmů, výdajů a nakládání s veřejnými prostředky,

- b. přezkoumávané operace jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími přijatými v rámci řízení a splňují kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti,
- c. opatření přijatá příslušnými orgány veřejné správy včetně opatření k odstranění, zmírnění nebo předcházení rizik jsou kontrolovanými osobami plněna.

(5) Výsledky přezkoumání a vyhodnocení operací podle odstavce 4 jsou podkladem k prověřování přiměřenosti a účinnosti systémů finanční kontroly, zavedených u orgánů veřejné správy podle § 3 odst. 1 písm. a) a c).

HLAVA II

PROCESNÍ PRAVIDLA

§ 12

Vyloučení střetu zájmů

Z důvodu vyloučení střetu veřejného zájmu se zájmy osobními jsou vedoucí kontrolních orgánů povinni zajistit, aby zaměstnanci, kteří vykonávají veřejnosprávní kontrolu, ani osoby jim blízké nebyly ke kontrolovaným osobám nebo k předmětu této kontroly v právním nebo v jiném vztahu, který vzbuzuje důvodné pochybnosti o objektivnosti jejich výkonu.

§ 13

Pravidla pro výkon veřejnosprávní kontroly na místě

(1) Vzájemné vztahy mezi kontrolními orgány a kontrolovanými osobami při výkonu veřejnosprávní kontroly na místě se řídí částí třetí zákona o státní kontrole, nestanoví-li tento zákon jinak.

(2) Zaměstnanci kontrolního orgánu mohou při veřejnosprávní kontrole vykonávané na místě u právnické nebo fyzické osoby, která je žadatelem o veřejnou finanční podporu

nebo jejím příjemcem, používat kontrolní oprávnění podle tohoto zákona a podle části třetí zákona o státní kontrole¹¹⁾ pouze v rozsahu nezbytném ke splnění účelu této kontroly.

(3) Zjistí-li kontrolní orgán u kontrolované osoby nesrovnalosti v dokladech o dodávkách zboží nebo služeb hrazených z veřejných výdajů nebo z veřejné finanční podpory, použije při kontrole u osoby povinné spolupůsobit při výkonu této kontroly přiměřeně postup podle odstavce 1.

(4) Pokud se osoba povinná spolupůsobit ke kontrole podle odstavce 3 již předem ve smlouvě o dodávkách zboží nebo služeb nezavázala, kontrolní orgán je oprávněn vyžádat si doklady v rozsahu nezbytném k ověření příslušné operace.

§ 14

Zahájení veřejnosprávní kontroly vykonávané na místě

(1) Veřejnosprávní kontrola vykonávaná na místě je zahájena předložením písemného pověření kontrolního orgánu kontrolované osobě.

(2) Kontrolovaná osoba je povinna na vyžádání kontrolního orgánu předložit výsledky předchozích kontrol, které mají vztah k předmětu kontroly podle odstavce 1.

§ 15

Ukončení veřejnosprávní kontroly vykonávané na místě

Veřejnosprávní kontrola vykonávaná na místě je ukončena

- a. marným uplynutím lhůty pro podání námitek nebo odvolání podle zvláštního právního předpisu,
- b. dnem doručení rozhodnutí kontrolního orgánu, proti kterému se nelze dále odvolat podle zvláštního právního předpisu.

§ 16

Přizvané osoby

(1) V zájmu odborného posouzení věci při veřejnosprávní kontrole vykonávané na místě, mohou být přizvány další osoby, například znalci a tlumočníci nebo odborní experti. Na přizvané osoby se vztahují ustanovení tohoto zákona a část třetí zákona o státní kontrole, obdobně.

(2) Při výběru přizvané osoby je kontrolní orgán povinen dbát práv a právem chráněných zájmů kontrolované osoby.

(3) Za výběr přizvané osoby odpovídá vedoucí kontrolního orgánu, který vystaví přizvané osobě pověření v potřebném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu. Současně zajistí poučení přizvané osoby o jejích právech a povinnostech při účasti na kontrole podle odstavce 1.

§ 17

Pokuty za maření veřejnosprávní kontroly vykonávané na místě

(1) Pokud kontrolované osoby nezajistily ani v dodatečně stanovené lhůtě plnění povinností podle zvláštního právního předpisu a nedosáhlo-li se toho ani opakovaným ukládáním pořádkových pokut fyzickým osobám podle zvláštního právního předpisu kontrolní orgány mohou uložit kontrolovaným osobám pokutu za maření veřejnosprávní kontroly vykonávané na místě až do výše 1 000 000 Kč. Při ukládání pokuty za maření této kontroly se přihlíží zejména k závažnosti, době trvání a následkům protiprávního jednání.

(2) Pokutu podle odstavce 1 lze uložit do 6 měsíců ode dne nesplnění povinnosti kontrolovanou osobou v dodatečně stanovené lhůtě.

§ 18

Opatření k nápravě

(1) Kontrolovaná osoba je povinna přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při veřejno-správní kontrole bez zbytečného odkladu nejpozději ve lhůtě stanovené kontrolním orgánem.

(2) Kontrolní orgány ukládají kontrolovaným osobám opatření k nápravě, stanoví-li tak zvláštní právní předpis, nebo předávají svá kontrolní zjištění orgánům veřejné správy, které jsou oprávněny uložit kontrolovaným osobám opatření k nápravě. V takovém případě se na orgány veřejné správy a jejich zaměstnance vztahuje povinnost mlčenlivosti podle tohoto zákona nebo zvláštního právního předpisu.

§ 19

Informace o uložení opatření k nápravě

(1) Orgány veřejné správy, které jsou oprávněny uložit kontrolované osobě opatření k nápravě, jsou povinny písemně informovat kontrolní orgán o jejich uložení a o jejich splnění, a to ve lhůtách do 3 měsíců od jejich uložení a splnění.

(2) Kontrolované osoby jsou povinny písemně informovat kontrolní orgán o přijetí opatření k odstranění nedostatků a o jejich splnění ve lhůtách, které jim tento orgán stanovil.

(3) Kontrolní orgány jsou oprávněny prověřit u kontrolovaných osob, které jsou povinny přijmout opatření k nápravě nedostatků, plnění těchto opatření. Přitom postupují podle § 13 odst. 1.

§ 20

Pokuty za nepřijetí nebo neplnění přijatých opatření k nápravě nedostatků

(1) V případě, že kontrolované osoby, které jsou povinny přijmout opatření k nápravě nedostatků, tato opatření nepřijaly nebo je nesplnily v určených termínech, mohou jim

kontrolní orgány uložit pokutu za nepřijetí nebo za neplnění přijatých opatření k nápravě nedostatků až do výše 1 000 000 Kč.

(2) Pokutu podle odstavce 1 lze uložit do 6 měsíců ode dne, kdy se kontrolní orgány dozvěděly, že kontrolované osoby nepřijaly nebo nesplnily přijatá opatření k nápravě nedostatků, avšak nejpozději do 3 let po ukončení veřejnosprávní kontroly vykonávané na místě.

§ 21

Společná ustanovení k pokutám

(1) Pokuty uložené podle zvláštního právního předpisu a podle § 17 a 20 tohoto zákona vybírají a vymáhají kontrolní orgány, které je uložily. V řízení o uložení těchto pokut se postupuje podle správního řádu a při jejich placení a vymáhání se postupuje podle zvláštního právního předpisu.

(2) Pokuty podle odstavce 1 jsou příjmem rozpočtu toho orgánu, který je uložil. Uloží-li je kontrolní orgán financovaný ze státního rozpočtu, jsou tyto pokuty příjmem státního rozpočtu.

§ 22

Podávání zpráv o výsledcích finanční kontroly

(1) Ministerstvo financí předkládá vládě roční zprávu o výsledcích finančních kontrol spolu s návrhem státního závěrečného účtu. Současně předává tuto zprávu Nejvyššímu kontrolnímu úřadu.

(2) Správci rozpočtových kapitol, kteří vykonávají finanční kontrolu podle tohoto zákona, kraje a hlavní město Praha předkládají Ministerstvu financí roční zprávy o výsledcích finančních kontrol.

(3) Organizační složky státu a právnické osoby, které hospodaří s veřejnými prostředky, předkládají roční zprávy o výsledcích finančních kontrol příslušným správcům rozpočtových kapitol. Obce předkládají tyto zprávy krajům, městské části hlavnímu městu Praze. Zprávy statutárních měst zahrnují výsledky finančních kontrol orgánů samosprávy městských obvodů nebo městských částí.

(4) Součástí zpráv podle odstavců 1 až 3 je i hodnocení přiměřenosti a účinnosti zavedeného systému finanční kontroly, včetně přehledu o kontrolních zjištěních předaných k dalšímu řízení podle zvláštních právních předpisů. Tam, kde tento zákon odkazuje na povinnost orgánu veřejné správy zavést systém finanční kontroly u jiných orgánů veřejné správy, podává roční zprávy orgán, který je povinen systém zavést, i za tyto orgány.

(5) Strukturu a rozsah zpráv o výsledcích finančních kontrol, postup a termíny jejich předkládání stanoví prováděcí právní předpis.

(6) O závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol informují kontrolní orgány Ministerstvo financí nejpozději do 1 měsíce od ukončení finanční kontroly. Za závažné zjištění se považuje

- a. zjištění, na jehož základě kontrolní orgán oznámil podle zvláštního právního předpisu státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin,
- b. zjištění neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč.

(7) Splněním povinnosti podle odstavce 6 písm. b) není dotčena povinnost kontrolního orgánu sdělit příslušnému správci daně zjištění o porušení rozpočtové či daňové kázně podle zvláštního právního předpisu.

§ 23

Spolupráce v oblasti finanční kontroly

(1) Orgány veřejné správy vzájemně spolupracují při zajišťování přiměřeného a účinného systému finanční kontroly ve veřejné správě.

(2) V rámci spolupráce se orgány veřejné správy na základě vyžádání vzájemně informují o programech a záměrech svých finančních kontrol, o jejich výkonu a výsledcích, není-li to v rozporu se zvláštním právním předpisem.

(3) Orgány veřejné správy spolupracují při zajišťování přiměřeného a účinného systému finanční kontroly s Nejvyšším kontrolním úřadem, kterému na vyžádání poskytují informace podle odstavce 2 pro zpracování plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu.

ČÁST TŘETÍ

FINANČNÍ KONTROLA PODLE MEZINÁRODNÍCH SMLUV

§ 24

Pravidla pro výkon finanční kontroly podle mezinárodních smluv

(1) Stanoví-li tak vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána,⁹⁾ mohou vykonávat mezinárodní organizace svými kontrolními orgány nebo určenými zmocněnci finanční kontrolu podle tohoto zákona v rozsahu a za podmínek, které tato smlouva stanoví.

(2) Stanoví-li tak smlouva uvedená v odstavci 1, jsou mezinárodní organizace v rozsahu a za podmínek, které tato smlouva stanoví, oprávněny vyžadovat si u orgánů veřejné správy České republiky spolupráci při finanční kontrole nebo zajištění jejího výkonu. Dožádaný orgán veřejné správy je povinen tomuto požadavku vyhovět. V rámci spolupráce se

dotčené orgány vzájemně informují o předmětu, účelu a výsledku finanční kontroly, koordinují její výkon a postupují při finanční kontrole ve vzájemné součinnosti.

(3) Orgány veřejné správy jako kontrolované osoby a osoby povinné spolupůsobit při výkonu finanční kontroly jsou povinny v případech uvedených v odstavcích 1 a 2 výkon finanční kontroly umožnit.

(4) Umožňuje-li to smlouva uvedená v odstavci 1, požadují příslušné orgány veřejné správy České republiky od mezinárodních organizací zprávy o jimi provedených finančních kontrolách.

(5) Orgány veřejné správy jsou povinny poskytnout Ministerstvu financí informace o finančních kontrolách a jejich výsledcích, které poskytly mezinárodním organizacím na základě jejich vyžádání.

ČÁST ČTVRTÁ VNITŘNÍ KONTROLNÍ SYSTÉM

HLAVA I ZAVEDENÍ, UDRŽOVÁNÍ A PROVĚŘOVÁNÍ ÚČINNOSTI VNITŘNÍHO KONTROLNÍHO SYSTÉMU

§ 25

Povinnosti vedoucího orgánu veřejné správy a vedoucích zaměstnanců

(1) Vedoucí orgánu veřejné správy je v rámci své odpovědnosti povinen v tomto orgánu zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém, který

- a. vytváří podmínky pro hospodárný, efektivní a účelný výkon veřejné správy,
- b. je způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat provozní, finanční, právní a jiná rizika vznikající v souvislosti s plněním schválených záměrů a cílů orgánu veřejné správy,

- c. zahrnuje postupy pro včasné podávání informací příslušným úrovním řízení o výskytu závažných nedostatků a o přijímaných a plněných opatřeních k jejich nápravě.

(2) Ke splnění povinností podle odstavce 1 vedoucí orgánu veřejné správy vymezí v souladu s § 5 postavení a působnost organizačních složek státu, které nejsou účetními jednotkami podle zvláštního právního předpisu, organizačních složek územních samosprávných celků, organizačních útvarů, vedoucích a ostatních zaměstnanců tak, aby zajistil fungování řídicí kontroly a interního auditu. K tomu zejména

- a. stanoví rozsah odpovídajících pravomocí a odpovědností vedoucích a ostatních zaměstnanců při nakládání s veřejnými prostředky, včetně úplného a přesného vymezení povinností ve vztahu k jimi plněným úkolům,
- b. zajistí oddělení pravomocí a odpovědností při přípravě, schvalování, provádění a kontrole operací, zejména ve vztahu k výběrovým řízením, uzavírání smluv, vzniku závazků, platbám a vymáhání pohledávek,
- c. zajistí, aby o všech operacích a kontrolách byl proveden záznam a vedena příslušná dokumentace,
- d. přijme veškerá nezbytná opatření k ochraně veřejných prostředků,
- e. zajistí hospodárné, efektivní a účelné využívání veřejných prostředků v souladu se zásadami spolehlivého řízení uvedenými v odstavci 1,
- f. sleduje a zajišťuje plnění rozhodujících úkolů orgánu veřejné správy k dosažení schválených záměrů a cílů.

(3) V případech závažných zjištění postupuje vedoucí orgánu veřejné správy podle § 22 odst. 6 obdobně.

(4) Všichni vedoucí zaměstnanci orgánu veřejné správy jsou v rámci vymezených povinností, pravomocí a odpovědností povinni zajistit fungování vnitřního kontrolního systému. Současně jsou povinni podávat vedoucímu orgánu veřejné správy včasné a spolehlivé informace o výsledcích dosahovaných při plnění stanovených úkolů, o vzniku významných rizik, o závažných nedostacích v činnosti orgánu veřejné správy a o přijímaných a plněných opatřeních k jejich nápravě.

(5) Na výkon finanční kontroly v rámci vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy se nevztahují procesní pravidla podle § 12 až 21.

(6) V rámci vnitřního kontrolního systému Bezpečnostní informační služby je vykonávána finanční kontrola; tato kontrola se však nevztahuje na hospodaření s majetkem zvláštního charakteru.^{2a)}

HLAVA II

ŘÍDÍCÍ KONTROLA

§ 26

Předběžná kontrola

(1) Uvnitř orgánu veřejné správy zajišťují předběžnou kontrolu plánovaných a připravovaných operací

- a. vedoucí tohoto orgánu nebo vedoucí zaměstnanci jím pověřeni k nakládání s veřejnými prostředky orgánu veřejné správy jako příkazci operací,
- b. vedoucí zaměstnanec organizačního útvaru odpovědný za správu rozpočtu orgánu veřejné správy nebo jiný zaměstnanec pověřený k tomu vedoucím tohoto orgánu jako správce rozpočtu,
- c. vedoucí zaměstnanec organizačního útvaru odpovědný za vedení účetnictví orgánu veřejné správy nebo jiný zaměstnanec pověřený k tomu vedoucím tohoto orgánu jako hlavní účetní.

(2) Sloučení funkcí podle odstavce 1 je nepřijatelné, není-li dále stanoveno jinak.

(3) Sloučení funkcí podle odstavce 1 písm. b) a c) je možné v případech, kdy je to odůvodněno malou pravděpodobností výskytu nepřiměřených rizik pro hospodaření s veřejnými prostředky, zejména v návaznosti na povahu činnosti orgánu veřejné správy, stanovené úkoly, stupeň obtížnosti finančního řízení, strukturu a počet zaměstnanců.

(4) Pro zaměření předběžné kontroly se použije obdobně ustanovení § 11 odst. 1 a pro její výkon se uplatní zejména kontrolní postupy podle § 6 odst. 2 písm. a).

(5) Zjistí-li osoby uvedené v odstavci 1 písm. b) a c), že operace byla provedena bez předběžné kontroly, oznámí své zjištění písemně vedoucímu orgánu veřejné správy. Ten je povinen přijmout opatření k prověření této nekontrolované operace a opatření k zabezpečení řádného výkonu předběžné kontroly.

§ 27

Průběžná a následná kontrola

(1) Uvnitř orgánu veřejné správy zajišťují průběžnou a následnou kontrolu jeho vedoucí prostřednictvím vedoucích zaměstnanců organizačních útvarů nebo k tomu pověřených zaměstnanců, kteří zajišťují přímé uskutečňování operací při hospodaření s veřejnými prostředky.

(2) Pro zaměření průběžné a následné kontroly se použije obdobně ustanovení § 11 odst. 3 a 4 a pro její výkon se uplatní zejména kontrolní postupy podle § 6 odst. 2 písm. b) až d).

(3) Zjistí-li osoby uvedené v odstavci 1 při výkonu průběžné a následné kontroly, že s veřejnými prostředky je nakládáno nehospodárně, neefektivně a neúčelně nebo v rozporu s právními předpisy, oznámí své zjištění písemně vedoucímu orgánu veřejné správy, který je povinen přijmout opatření k nápravě zjištěných nedostatků a opatření k zabezpečení řádného výkonu této kontroly.

HLAVA III

INTERNÍ AUDIT

§ 28

Funkční nezávislost interního auditu

(1) Uvnitř orgánu veřejné správy zajišťuje interní audit funkčně nezávislý útvar, případně k tomu zvlášť pověřený zaměstnanec, organizačně oddělený od řídicích výkonných struktur (dále jen "útvar interního auditu").

(2) Interní audit je nezávislé a objektivní přezkoumávání a vyhodnocování operací a vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy, které zjišťuje, zda

- a. právní předpisy, přijatá opatření a stanovené postupy jsou v činnosti orgánu veřejné správy dodržovány,
- b. rizika vztahující se k činnosti orgánu veřejné správy jsou včas rozpoznávána a zda jsou přijímána odpovídající opatření k jejich vyloučení nebo zmírnění,
- c. řídicí kontroly poskytují vedoucímu orgánu veřejné správy spolehlivé a včasné provozní, finanční a jiné informace,
- d. provozní a finanční kritéria podle § 4 jsou plněna,
- e. zavedený vnitřní kontrolní systém je dostatečně účinný, reaguje včas na změny ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek,
- f. dosažené výsledky při plnění rozhodujících úkolů orgánu veřejné správy poskytují dostatečné ujištění, že schválené záměry a cíle tohoto orgánu budou splněny.

(3) Na základě svých zjištění předkládá útvar interního auditu vedoucímu orgánu veřejné správy doporučení ke zdokonalování kvality vnitřního kontrolního systému, k předcházení nebo ke zmírnění rizik a k přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Současně tento útvar zajišťuje v orgánu veřejné správy konzultační činnost.

(4) Interní audit zahrnuje zejména

- a. finanční audity, které ověřují, zda údaje vykázané ve finančních, účetních a jiných výkazech věrně zobrazují majetek, zdroje jeho financování a hospodaření s ním,

- b. audity systémů, které prověřují a hodnotí systémy zajištění příjmů orgánu veřejné správy, včetně vymáhání pohledávek, financování jeho činnosti a zajištění správy veřejných prostředků,
- c. audity výkonu, které zkoumají výběrovým způsobem hospodárnost, efektivnost a účelnost operací i přiměřenost a účinnost vnitřního kontrolního systému.

§ 29

Postavení útvaru interního auditu

- (1) Útvar interního auditu je přímo podřízen vedoucímu orgánu veřejné správy, který zajišťuje jeho funkční nezávislost a organizační oddělení od řídicích výkonných struktur.
- (2) Vedoucího útvaru interního auditu jmenuje a odvolává
 - a. ministr financí po projednání ve vládě, pokud jde o útvar interního auditu Ministerstva financí,
 - b. vedoucí ústředního orgánu státní správy nebo jiné organizační složky státu, která je správcem kapitoly státního rozpočtu, po projednání s ministrem financí, pokud jde o útvar interního auditu tohoto orgánu,
 - c. prezident Nejvyššího kontrolního úřadu po projednání s předsedou rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu, pokud jde o útvar interního auditu Nejvyššího kontrolního úřadu,
 - d. statutární orgán právnické osoby, zřízené k plnění úkolů veřejné správy zvláštním právním předpisem nebo na základě zvláštního právního předpisu, po projednání s vedoucím orgánu veřejné správy, kterému je zvláštním právním předpisem svěřena kontrola činnosti této osoby, pokud jde o její útvar interního auditu,
 - e. vedoucí organizační složky státu, která je účetní jednotkou, státní příspěvkové organizace a státního fondu po projednání s vedoucím orgánu uvedeného pod písmenem b), pokud jde o útvar interního auditu organizační složky státu, státní příspěvkové organizace nebo státního fondu v působnosti tohoto úřadu,
 - f. rada kraje na návrh ředitele krajského úřadu, pokud jde o útvar interního auditu kraje,

- g. rada obce na návrh starosty obce, pokud jde o útvar interního auditu obce,
- h. rada hlavního města Prahy na návrh ředitele Magistrátu hlavního města Prahy, pokud jde o útvar interního auditu hlavního města Prahy,
- i. rada městské části hlavního města Prahy na návrh starosty městské části, pokud jde o útvar interního auditu městské části hlavního města Prahy,
- j. statutární orgán příspěvkové organizace územního samosprávného celku po projednání s ředitelem krajského úřadu, pokud jde o útvar interního auditu příspěvkové organizace kraje, se starostou obce, pokud jde o útvar interního auditu příspěvkové organizace obce, s ředitelem Magistrátu hlavního města Prahy, pokud jde o útvar interního auditu příspěvkové organizace hlavního města Prahy.

(3) V případě pověřování zaměstnance uvedeného v § 28 odst. 1 zajišťováním interního auditu a jeho odvolávání postupuje vedoucí orgánu veřejné správy podle odstavce 2 obdobně.

(4) Útvar interního auditu nelze pověřovat úkoly, které jsou v rozporu s nezávislým plněním jemu stanovených úkolů. V rozporu s nezávislým plněním úkolů útvaru interního auditu není, jestliže je tento útvar pověřen zajišťováním výkonu následné veřejnosprávní kontroly podle § 11 odst. 4 a 5.

(5) V případech s malou pravděpodobností výskytu nepřiměřených rizik při hospodaření s veřejnými prostředky, a to zejména v návaznosti na povahu zajišťovaných úkolů, strukturu a stupeň obtížnosti vnitřního řízení, mohou orgány veřejné správy podle § 8 odst. 1 u organizačních složek státu a příspěvkových organizací ve své působnosti, územní samosprávné celky podle § 9 odst. 3 u svých organizačních složek a příspěvkových organizací ve své působnosti nahradit funkci útvaru interního auditu výkonem veřejnosprávní kontroly podle části druhé tohoto zákona.

(6) Obce a městské části hlavního města Prahy, které mají méně jak 15 000 obyvatel, mohou nahradit funkci útvaru interního auditu přijetím jiných dostatečných opatření. V takovém případě zajišťují průběžné sledování a hodnocení účinnosti těchto opatření a přitom zvažují zavedení útvaru interního auditu. Pokud v návaznosti na toto hodnocení zjistí, že přijatá opatření nejsou dostatečně účinná, jsou obce a městské části hlavního města Prahy povinny bez zbytečného odkladu útvar interního auditu zřídit.

§ 30

Plánování interního auditu

(1) Interní audit se vykonává v orgánu veřejné správy v souladu se střednědobým plánem a ročními plány jednotlivých auditů.

(2) Střednědobý plán stanoví priority a odráží potřeby orgánu veřejné správy z hlediska dosavadních výsledků jeho činnosti a předpokládaných záměrů a cílů na víceleté období.

(3) Roční plán upřesňuje na základě střednědobého plánu rozsah, věcné zaměření a typ auditů, jejich cíle, časové rozvržení a personální zajištění. Dále obsahuje zejména odbornou přípravu interních auditorů, úkoly v metodické a konzultační činnosti.

(4) Plány interního auditu zpracovává útvar interního auditu na základě objektivního hodnocení rizik, která vyplývají ze stanovených úkolů orgánu veřejné správy, s přihlédnutím k výsledkům veřejnosprávní a jiné kontroly uskutečněné u tohoto orgánu a ke zjištění vnitřního kontrolního systému.

(5) Vedoucí útvaru interního auditu projednává přípravu plánů s vedoucím orgánu veřejné správy, který tyto plány schvaluje. Přitom bere v úvahu jeho doporučení.

(6) Ve zvláště odůvodněných případech může útvar interního auditu na vyžádání vedoucího orgánu veřejné správy operativně zařadit výkon konkrétního auditu mimo schválený roční plán.

(7) Vedoucí orgánu veřejné správy nejméně jednou ročně zajistí prověření účinnosti vnitřního kontrolního systému, který zahrnuje všechny kontrolní činnosti v rámci vnitřního provozního a finančního řízení tohoto orgánu. Tam, kde dosud nebyla zavedena funkce interního auditu, se prověří u tohoto orgánu i potřeba jeho zavedení.

§ 31

Podávání zpráv

(1) Útvar interního auditu předává zprávy o svých zjištěních z provedených auditů bez zbytečného odkladu vedoucímu orgánu veřejné správy s doporučením k přijetí opatření podle § 28 odst. 3.

(2) Zjistí-li útvar interního auditu, že na základě oznámení řídicí kontroly nebo na základě jeho vlastního návrhu nebyla přijata příslušná opatření, je povinen na toto zjištění písemně upozornit vedoucího orgánu veřejné správy.

(3) Výsledky interního auditu jsou souhrnně uváděny v roční zprávě předkládané vedoucímu orgánu veřejné správy, která zejména

- a. hodnotí obecnou kvalitu vnitřního kontrolního systému,
- b. analyzuje výskyt závažných nedostatků, které nepříznivě ovlivnily činnost orgánu veřejné správy, včetně nedostatků ve fungování vnitřního kontrolního systému, a které byly důvodem snížení finanční výkonnosti v činnosti orgánu veřejné správy,
- c. předkládá doporučení ke zkvalitnění řízení provozní a finanční činnosti orgánu veřejné správy a jeho vnitřního kontrolního systému.

(4) Na základě doporučení útvaru interního auditu, uvedených ve zprávě podle odstavce 3, přijímá vedoucí orgánu veřejné správy odpovídající opatření.

(5) Zpráva podle odstavce 3 a přijatá opatření podle odstavce 4 jsou podkladem pro vypracování roční zprávy orgánu veřejné správy podle § 22, která zahrnuje údaje a informace o výsledcích finanční kontroly v tomto orgánu.

ČÁST PÁTÁ

USTANOVENÍ PŘECHODNÁ A ZMOCŇOVACÍ

§ 32

Přechodná ustanovení

(1) Finanční kontroly a kontroly, které mají povahu finančních kontrol ve smyslu tohoto zákona a byly zahájeny přede dnem jeho účinnosti, se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

(2) Za kontroly podle odstavce 1 se dnem nabytí účinnosti tohoto zákona považují i finanční revize a kontroly účelových dotací, návratných finančních výpomocí, půjček a příspěvků poskytovaných ze státního rozpočtu České republiky a ze státních fondů České republiky podle zvláštního právního předpisu a řídí se nadále tímto zákonem.

(3) Vedoucí orgánu veřejné správy zajistí zavedení systému finanční kontroly podle tohoto zákona do 6 měsíců od nabytí jeho účinnosti.

(4) Ode dne nabytí úplné účinnosti služebního zákona se jmenování a odvolání podle § 29 odst. 2 písm. a) a b) a § 29 odst. 3 řídí služebním zákonem.

§ 32a

Ustanovení § 26 o předběžné kontrole se nepoužije při plnění úkolů integrovaného záchranného systému a při plnění dalších úkolů Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru České republiky, Armády České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky a zpravodajských služeb, pokud jejich provedení nesnese odkladu.

§ 33

Zmocňovací ustanovení

Vyhlášku k provedení § 6 odst. 4 a § 22 odst. 5 vydá Ministerstvo financí.

ÚČINNOST

§ 42

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2002.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.

Příloha číslo 3:

552/1991 Sb.

ZÁKON

**České národní rady
ze dne 6. prosince 1991
o státní kontrole**

Změna: 166/1993 Sb.

Změna: 148/1998 Sb.

Změna: 132/2000 Sb.

Změna: 274/2003 Sb.

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

Základní ustanovení

§ 1

Zákon upravuje výkon státní kontroly v České republice.

§ 2

Státní kontrolu ve smyslu tohoto zákona vykonávají:

- a) zrušeno
- b) ministerstva a jiné ústřední správní úřady v rozsahu stanoveném zvláštními zákony,
- c) místní orgány státní správy a orgány územní samosprávy, pokud vykonávají státní správu v rozsahu stanoveném zvláštními zákony,
- d) ostatní orgány státní správy, do jejichž působnosti náleží specializovaná kontrola, odborný dozor nebo inspekce podle zvláštních předpisů, 1) (dále jen "kontrolní orgány").

1) Např. zákon č. 63/1986 Sb., o České zemědělské a potravinářské inspekci, zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, zákon č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů.

§ 3

(1) Státní kontrolou se pro účely tohoto zákona rozumí kontrolní činnost orgánů uvedených v § 2 tohoto zákona zaměřená na hospodaření s finančními a hmotnými prostředky České republiky a plnění povinností vyplývajících z obecně závazných právních předpisů nebo uložených na základě těchto předpisů.

(2) Za státní kontrolu podle tohoto zákona se nepovažuje kontrola vykonávaná v rámci vztahu nadřízenosti a podřízenosti.

§ 4

Kontrole podle tohoto zákona nepodléhají soudy, prokuratura a státní notářství, s výjimkou hospodaření těchto orgánů s finančními a hmotnými prostředky České republiky, rozhodovací činnost orgánů státní správy a řízení jim předcházející, výkon působnosti ozbrojených bezpečnostních sborů a Sboru nápravné výchovy České republiky vykonávané podle zvláštních předpisů.

ČÁST DRUHÁ

zrušena

§ 5

zrušen

§ 6

zrušen

§ 7

zrušen

ČÁST TŘETÍ
Základní pravidla kontrolní činnosti
(Kontrolní řád)

§ 8

(1) Tímto kontrolním řádem se řídí postup při výkonu kontroly a vztahy mezi kontrolními orgány uvedenými v § 2 tohoto zákona a kontrolovanými orgány, právnickými a fyzickými osobami (dále jen "kontrolované osoby") při kontrole prováděné:

- a) z vlastního podnětu kontrolních orgánů,
- b) na základě dožádání zvláštními zákony k tomu oprávněných státních orgánů, 2)
- c) v dalších případech, pokud tak stanoví zvláštní zákon.

(2) Podle tohoto kontrolního řádu postupují kontrolní orgány uvedené v § 2 tohoto zákona jen v těch případech, kdy zvláštní zákon nestanoví jiný postup.

2) Např. zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 60/1965 Sb., o prokuratuře, ve znění pozdějších předpisů.

§ 9

Osoby pověřené výkonem kontrolní činnosti

Kontrolní činnost vykonávají pracovníci kontrolních orgánů (dále jen "kontrolní pracovníci") na základě písemného pověření těchto orgánů.

§ 10

Vyloučení kontrolních pracovníků

(1) Kontrolu nesmějí provádět ti kontrolní pracovníci, u nichž se zřetelem na jejich vztah ke kontrolovaným osobám nebo k předmětu kontroly jsou důvodné pochybnosti o jejich nepodjatosti.

(2) Kontrolní pracovník je povinen bezprostředně po tom, co se dozví o skutečnostech nasvědčujících jeho podjatosti, oznámit to svému nadřízenému.

(3) Kontrolované osoby oznámí kontrolnímu orgánu skutečnosti nasvědčující podjatosti kontrolního pracovníka, jakmile se o těchto skutečnostech dozví.

(4) O podjatosti kontrolního pracovníka rozhodne vedoucí kontrolního orgánu nebo jím pověřený pracovník (dále jen "vedoucí kontrolního orgánu") bez zbytečného odkladu.

(5) Do rozhodnutí o podjatosti činí kontrolní pracovník pouze úkony, které nesnesou odkladu.

(6) Proti rozhodnutí vedoucího kontrolního orgánu o podjatosti nelze podat samostatné odvolání.

Práva a povinnosti kontrolních pracovníků a kontrolovaných osob

§ 11

Kontrolní pracovníci jsou při provádění kontroly oprávněni:

a) vstupovat do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolovaných osob, pokud souvisí s předmětem kontroly; nedotknutelnost obydlí je zaručena,

b) požadovat na kontrolovaných osobách, aby ve stanovených lhůtách předložily originální doklady a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a zdrojové kódy programů, vzorky výrobků nebo jiného zboží (dále jen "doklady"),

c) seznamovat se s utajovanými skutečnostmi, prokáží-li se osvědčením pro příslušný stupeň utajení těchto skutečností, vydaným podle zvláštního zákona.⁴⁾

d) požadovat na kontrolovaných osobách poskytnutí pravdivých a úplných informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech,

e) zajišťovat v odůvodněných případech doklady; jejich převzetí musí kontrolované osobě písemně potvrdit a ponechat jí kopie převzatých dokladů,

f) požadovat, aby kontrolované osoby podaly ve stanovené lhůtě písemnou zprávu o odstranění zjištěných nedostatků,

g) v případech stanovených tímto zákonem ukládat pořádkové pokuty,

h) používat telekomunikační zařízení kontrolovaných osob v případech,

kdy je jejich použití nezbytné pro zabezpečení kontroly.

3) Čl. 12 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod (ústavní zákon č. 23/1991 Sb.).

4) Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů.

§ 12

(1) Povinností kontrolních pracovníků je zjistit při kontrole skutečný stav věci. Kontrolní zjištění jsou kontrolní pracovníci povinni prokázat doklady.

(2) Kontrolní pracovníci jsou dále povinni:

a) oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly a předložit pověření k provedení kontroly,

b) šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob,

c) předat neprodleně převzaté doklady kontrolované osobě, pominou-li důvody jejich převzetí,

d) zajistit řádnou ochranu odebraných originálních dokladů proti jejich ztrátě, zničení, poškození nebo zneužití,

e) pořizovat o výsledcích kontroly protokol,

f) zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděli při výkonu kontroly a nezneužít znalosti těchto skutečností.

§ 13

Kontrolní pracovníky může zbavit povinnosti mlčenlivosti ten, v jehož zájmu tuto povinnost mají, nebo ve veřejném zájmu vedoucí kontrolního orgánu. Tímto ustanovením není dotčena povinnost oznamovat určité skutečnosti orgánům příslušným podle zvláštních předpisů.

5) Např. § 8 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

§ 14

(1) Kontrolované osoby jsou povinny vytvořit základní podmínky k provedení kontroly, zejména jsou povinny poskytnout součinnost odpovídající oprávněním kontrolních pracovníků uvedeným v § 11 písm. a) až f) a h) tohoto zákona. Fyzické osoby nemají povinnost podle § 11 písm. d) tohoto zákona v případech, kdyby jejím splněním způsobily nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým.⁶⁾

(2) Kontrolované osoby jsou povinny v nezbytném rozsahu odpovídajícím povaze jejich činnosti a technickému vybavení poskytnout materiální a technické zabezpečení pro výkon kontroly.

6) § 116 občanského zákoníku.

Protokol

§ 15

(1) O kontrolním zjištění se pořizuje protokol, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny.

(2) V protokole se uvádí označení kontrolního orgánu a kontrolních pracovníků na kontrole zúčastněných, označení kontrolované osoby, místo a čas provedení kontroly, předmět kontroly, kontrolní zjištění, označení dokladů a ostatních materiálů, o které se kontrolní zjištění opírá. Protokol podepisují kontrolní pracovníci, kteří se kontroly zúčastnili.

§ 16

(1) Povinností kontrolních pracovníků je seznámit kontrolované osoby s obsahem protokolu a předat jim stejnopis protokolu.

(2) Seznámení s protokolem a jeho převzetí potvrzují kontrolované osoby podpisem protokolu.

(3) Odmítne-li kontrolovaná osoba seznámit se s kontrolním zjištěním nebo toto seznámení potvrdit, vyznačí se tyto skutečnosti v protokolu.

§ 17

Proti protokolu může kontrolovaná osoba podat písemné a zdůvodněné námitky, a to ve lhůtě pěti dnů ode dne seznámení s protokolem, nestanoví-li kontrolní pracovník lhůtu delší.

§ 18

Řízení o námitkách kontrolovaných osob

(1) O námitkách rozhoduje kontrolní pracovník.

(2) Nebylo-li námitkám vyhověno, může se kontrolovaná osoba ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí o námitkách odvolat k vedoucímu kontrolního orgánu.

(3) Jsou-li pro to důvody, vedoucí kontrolního orgánu rozhodnutí o námitkách změní nebo zruší, jinak odvolání zamítne a rozhodnutí potvrdí.

(4) Pokud v řízení o odvolání proti rozhodnutí o námitkách vyplyne potřeba věc dořešit, vedoucí kontrolního orgánu rozhodnutí zruší a zajistí došetření věci.

(5) Proti rozhodnutí vedoucího kontrolního orgánu se nelze dále odvolat.

§ 19

Pořádková pokuta

(1) Fyzické osobě, která způsobila, že kontrolovaná osoba nesplnila povinnost podle § 14 tohoto zákona, může kontrolní orgán uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kčs.

(2) Pořádkovou pokutu lze uložit i opakovaně, nebyla-li povinnost splněna ani ve lhůtě nově stanovené kontrolními pracovníky. Úhrn takto uložených pořádkových pokut nesmí přesáhnout částku 200 000 Kčs.

(3) Pořádkové pokuty lze uložit do jednoho měsíce ode dne nesplnění povinnosti.

(4) Pořádkové pokuty jsou příjmem státního rozpočtu České republiky. Pořádkové pokuty, které jako kontrolní orgán uložila obec, jsou příjmem obce.

(5) Pokuty vymáhá orgán, který je uložil.

§ 20

Náklady kontroly

(1) Náklady vzniklé v souvislosti s prováděním kontroly kontrolnímu orgánu nese tento orgán.

(2) Náklady vzniklé v souvislosti s prováděním kontroly kontrolovaným osobám nesou tyto osoby s výjimkou nákladů vzniklých v souvislosti s uplatněním oprávnění podle ustanovení § 11 písm. h) tohoto zákona. Tyto náklady hradí stát. Za škodu vzniklou kontrolovaným osobám v souvislosti s prováděním kontroly odpovídá stát; této odpovědnosti se nemůže zprostit.

(3) Nárok na náhradu nákladů nebo škody podle odstavce 2 je nutno uplatnit u kontrolního orgánu nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy vznikly, jinak nárok zaniká.

Společná ustanovení

§ 21

Provádí-li u téže kontrolované osoby kontrolní činnost současně více kontrolních orgánů, jsou tyto orgány povinny vzájemně spolupracovat a postupovat tak, aby co nejvíce šetřily práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob.

§ 22

Kontrolní orgány předávají své zjištění o nedostacích příslušným orgánům, které ve své působnosti činí opatření k nápravě zjištěného stavu.

§ 23

Kontrolní orgány poskytují ústředním orgánům státní správy České republiky na požádání výsledky své kontroly. Na pracovníky těchto orgánů se v tom případě vztahují přiměřeně ustanovení § 12 odst. 2 písm. f) a § 13 tohoto zákona; zbavit povinnosti mlčenlivosti je může též vedoucí příslušného ústředního orgánu státní správy.

§ 24

Kontrolní orgány oznamují orgánům činným v trestním řízení podezření z trestné činnosti zjištěné v průběhu kontroly.

5) Např. § 8 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

§ 25

Pokud kontrolní orgány v souvislosti s výkonem kontroly zjistí potřebu změnit, popřípadě zrušit platné právní předpisy, učiní k tomu podnět u příslušných státních orgánů.

§ 26

Pro řízení podle tohoto zákona platí, s výjimkou § 18 tohoto zákona, správní řád.

7) Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

ČÁST ČTVRTÁ **Ustanovení závěrečná**

§ 27

Kontroly započaté před účinností tohoto zákona budou dokončeny podle předpisů platných v době zahájení kontroly, bylo-li již zahájeno řízení o vysvětlivkách.

§ 28

Zrušují se:

1. zákon České národní rady č. 116/1971 Sb., o výborech a komisích lidové kontroly,
2. nařízení vlády České socialistické republiky č. 24/1973 Sb., o závodních komisích lidové kontroly.

§ 29

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1992.

Burešová v.r.

Pithart v.r